Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Samling: Lovforarbejder

Ophavsret:

Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.

Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Bilag VII.

Retspleje-Reformen.

En Oversigt,

udarbejdet af

Sekretæren ved den ifølge allerhøjeste Reskript af 11. Maj 1892 nedsatte Proceskommission.

Indhold.

De danske Reformbestræbelsers Historie.
Udlandets Proceslovgivning.
Hovedindholdet af de af Proceskommissionen af 1892 udarbejdede Lovudkast.

1. Retterne
2. Instanserne og de forskellige Retters Virksomhedsomraade. Værneting.
3. Retskyndige Dommere.
4. Sø- eller handelskyndige Dommere.
5. Nævninger (Jury).
6. Retsplejens Adskillelse fra Forvaltningen.
7. Offentlighed og Mundtlighed. Umiddelbarhedsprincipet.
8. Andre Hovedprinciper.
9. Anklagemyndighederne, Paataleregler, Sigtedes Forsvar.
10. Politiet.
11. Sagførervæsnet.
12. Forligsvæsnet.
13. Procesomkostninger og processuelle Straffe.
14. Fri Proces.
15. Bevismidlerne i den borgerlige Retspleje.
16. Bevismidlerne i Strafferetsplejen.
17. De særlige Magtmidler i Strafferetsplejen (Beslaglæggelse, Ransagning, Anholdelse, Varetægtsfængsel).
18. Behandlingen af en almindelig borgerlig Sag ved Underret.
19. Behandlingen af en almindelig borgerlig Sag ved Landsret som første Instans.
20. Anke til Landsret i borgerlige Sager.
21. Anke til Højesteret i borgerlige Sager.
22. Kære (Kæremaal, Besværing) i borgerlige Sager.
23. Genoptagelse (ny Foretagelse) af borgerlige Sager.
24. Forening af flere Krav under samme Sag (Kumulation); Trediemands frivillige Indtræden i Processen (Intervention); Trediemands Tilstævning under Processen (Adcitation).
25. Skriftlig Behandling af borgerlige Sager.
26. Vekselproces og lignende hurtig Retsforfølgning.
27. Ægteskabssager (Skilsmissesager) og Sager om borteblevne Personers Formue.
28. Umyndiggørelse og Beskikkelse af fast Lavværge.
29. Mortifikationssager og Sager til Erhvervelse af Ejendomsdom.
30. Eksekution (Udlæg).
31. Auktion.
32. Udpantning, Ind- og Udsættelsesforretninger.
33. Arrest.

34. Forbud.
35. Skifte af Dødsbo og Fællesbo m. v.
36. Konkurs.
37. Retsafgifter.
38. Efterforskning og Forundersøgelse i Straffesager.
39. Behandling af Politisager.
40. Summarisk Behandling af almindelige Straffesager ved Underret.
41. Tiltale og Domsforhandling ved Underret i Straffesager, der ikke ere Politisager og ikke behandles summarisk.
42. Tiltale og Domsforhandling i Straffesager ved Landsret.
43. Anke til Landsret i Straffesager.
44. Anke til Højesteret i Straffesager.
45. Kære (Kæremaal, Besværing) i Straffesager.
46. Genoptagelse (ny Foretagelse) af en Straffesag.
47. Fremsættelse af borgerlige Krav (Erstatningskrav, Krav paa Tilbagelevering af stjaalne Ting o. lign.) under en Straffesag.
48. Fuldbyrdelse af Domme i Straffesager.
49. Lovenes Ikrafttræden og Overgangsbestemmelser.
50. Hvilke Udgifter Reformen vil medføre.

Uddrag af den norske Straffeproces-Statistik
Sagregister til Udkast til Lov om Domsmagtens Ordning.
Sagregister til Udkast til Lov om den borgerlige Retspleje.
Sagregister til Udkast til Lov om Strafferetsplejen

De danske Reformbestræbelsers Historie.

Grundloven af 5te Juni 1849 bestemte i sin § 76, at Retsplejen bliver at adskille fra Forvaltningen efter de Regler, der fastsættes ved Lov, og i sin § 79, at Offentlighed og Mundtlighed saa snart og saa vidt som muligt skal gennemføres ved hele Retsplejen, samt at Nævninger skulle indføres i Misgerningssager og i Sager, der rejse sig af politiske Lovovertrædelser. Disse Forskrifter ere gentagne uforandrede i den reviderede Grundlov af 1866 §§ 71 og 74. I den borgerlige Retspleje er Mundtlighedsprincipet gennemført paa et begrænset Omraade ved Loven om Oprettelse af en Sø- og Handelsret i Kjøbenhavn af 19de Februar 1861. I Strafferetsplejen blev Offentlighed og Mundtlighed saa vidt muligt gennemført ved Loven om Rigsretten af 3die Marts 1852, ligesom ogsaa offentlig og mundtlig Behandling af visse Politisager indførtes i Kjøbenhavn ved Lov 11te Februar 1863.

I øvrigt er det halve Aarhundrede, der nu er forløbet siden Grundloven af 1849, opfyldt med en Række Bestræbelser for en almindeligere Gennemførelse af de nævnte Grundlovsprincipper, Bestræbelser, der som bekendt hidtil have været uden direkte praktisk Resultat.

I **1852** blev det saaledes af Justitsminister *A. W. Scheel* overdraget Højesteretsassessor *Mourier* at udarbejde de fornødne Lovudkast til Gennemførelse af Grundlovens Bud paa Strafferetsplejens Omraade. Et af denne udarbejdet Lovudkast tillige med Grundtræk til en Ordning af Domsmagten blev derpaa i August **1854** indsendt til Justitsministeriet; den daværende Justitsminister *(Ørsted)* tilstillede under 7de December s. A. den Kommission, der den Gang var nedsat til Udarbejdelse af en ny Straffelov, Udkastet til Betænkning, ledsaget af en udførlig Skrivelse, hvori han nærmere udviklede og begrundede sine Betænkeligheder med Hensyn til Lovudkastet i det hele.

Da imidlertid det af Mourier udarbejdede Lovudkast nærmest var bygget paa fransk Ret, ansaa den følgende Justitsminister *(Simony)* det rettest tillige at søge et Lovudkast udarbejdet, der nærmest sluttede sig til den engelske Strafferetsplejes Principer, og dette Arbejde blev overdraget *Hother Hage*, som den 20de Juni **1857** indsendte 3 Udkast til Love henholdsvis om 1) Domsmagten i Straffesager, 2) Forfølgningen af de Straffesager, der behandles ved Nævningeretter, og 3) Behandlingen af Straffesager, der høre under Kredsretternes Omraade. Under 24de August 1857

blev det overensstemmende med Straffelovskommissionens Ønske overdraget en særlig *Kommission*)* at afgive Betænkning over saavel de af Mourier som de af Hage udarbejdede Forslag. Denne Kommission gennemgik Grundprincipperne i de nævnte Lovforslag; men da den kom til det Resultat, at Behandlingen i det enkelte vilde være forbunden med særegne Vanskeligheder, fordi der forelaa indbyrdes meget afvigende Forslag, uden at man vidste, hvor vidt Regeringen vilde kunne slutte sig til noget af dem, standsede den sine Arbejder og indsendte Udskrift af sine Forhandlinger til Justitsministeriet med Anmodning om, at dette selv vilde udarbejde et Lovforslag, der da kunne danne Grundlag for Kommissionens videre Forhandlinger.

Denne Anmodning fandt Ministeriet at burde efterkomme, og der udarbejdedes i Aaret **1859** af daværende Departementschef *Leuning* et nyt Udkast, hvis endelige Behandling i Ministeriet endnu ikke havde fundet Sted, da der i Rigsdagen i Efteraaret **1861** (jfr. Folketingstid. 1861 Sp. 621, 973, 1164, Tillæg A. Sp. 945, 963, 1027) af *Hage* blev indbragt 3 Lovforslag angaaende Gennemførelse af Grundlovens § 79, hvilke med enkelte Afvigelser stemmede med de Udkast, der som foran anført havde foreligget den i dette Øjemed nedsatte Kommission til Betænkning. Disse Forslag gennemgik en første Behandling i Folketinget, som derefter vedtog tvende af et nedsat Udvalg foreslaaede Reslutninger (jfr. Folketingstid. 1861 Tillæg B. Sp. 537, 556, 567, A. Sp. 1507, B. 569), i Henhold til hvilke de forelagte Lovforslag tilligemed Udvalgets Betænkning tilstilledes Regeringen, idet Folketinget udtalte sit levende Ønske om at se Lovforslag til Gennemførelse af Forskrifterne i Grundlovens §§ 76 og 79 forelagte Rigsdagen af Justitsministeren.

I den saaledes i Folketinget stedfundne Behandling fandt Justitsministeren (*Casse*) fornyet Opfordring til at fremme Sagen saa meget som muligt, og da de Forarbejder, som man alt var i Besiddelse af, dels i de tidligere udarbejdede Lovforslag, dels i den nedsatte Kommissions Betænkning i Forbindelse med Forhandlingerne i Folketinget og den af sammes Udvalg afgivne Betænkning, ansaas tilstrækkelige, forelagde Ministeren (*Casse*) i *Efteraaret* **1862** (jfr. Folketingstid. 1862 Sp. 23, 227, Tillæg A. Sp. 459) Udkast til Lov om Gennemførelsen af Offentlighed og Mundtlighed i Strafferetsplejen samt Indførelse af Nævninger i Misgerningssager og i Sager, der rejse sig af politiske Lovovertrædelser, et Udkast, i hvilket — som det hedder i de samme ledsagende Motiver — Ministeriet havde troet saa vidt muligt at burde slutte sig til den Maade, hvorpaa Anklagerettergangen med Offentlighed, Mundtlighed og Nævninger er gennemført i England og de Lande, der have holdt sig til den der stedfundne Retsudvikling, medens man paa den anden Side, hvor saadant lod sig forene med de til Grund for den ny Rettergangsmaade liggende Principer, formente at burde tage Hensyn til de her i Landet bestaaende Forhold og til den under disse udviklede Retsbevidsthed.

Dette Forslag var imidlertid, da Rigsdagens Samling blev sluttet i Slutningen af Januar Maaned **1863**, ikke naaet videre end til at have gennemgaaet en første Behandling i Folketinget, hvorhos en Betænkning om det var afgiven af et af Folketinget nedsat Udvalg (jfr. Folketingstid. 1862 Tillæg B. Sp. 649). Det udtales i denne

---

*) Denne Kommission (*den første Proceskommission*) bestod af Højesteretsassessor *Bruun*, Generalprokurør *Algreen-Ussing*, Højesteretsassessor *Mourier*, Departementschef i Justitsministeriet *Leuning*, Byfoged *Crone*, Kriminalretsassessor *Køpke*, Højesteretsadvokat *Brock* og Cand. juris *Hother Hage*.

Betænkning, at den omhandlede Reform maa betragtes som et stort Skridt til at udvikle og befæste Grundloven, der ikke kan siges at være fuldstændig gennemført, saa længe den bebudede Reform i Retsplejen — hvilken har en saa indgribende Betydning for den personlige Frihed, for Udviklingen af det statsborgerlige Liv, for Befæstelsen af Tilliden til Domstolene, for Udbredelsen af Agtelse for Loven og Nidkærhed for at opretholde den — ikke er bleven tilvejebragt. I den følgende Rigsdagssamling fremsatte dernæst Justitsministereren *(Casse)* paa ny i Januar **1864** Forslaget fra forrige Samling (jfr. Folketingstid. 1863 Sp. 63, 388, Tillæg A. Sp. 455) med Optagelse af adskillige Ændringer under Hensyn til det af Folketingsudvalget foreslaaede. I Forbindelse hermed blev der fremsat Forslag til Lov om Kongeriget Danmarks Inddeling i Underretskredse m. m. og om Politiets Ordning i Kongeriget Danmark med Undtagelse af Kjøbenhavn og gamle Kjøbenhavns Amt, hvorhos der bebudedes Forelæggelsen af et særligt Forslag til Lov om Strafferetsplejen i Kjøbenhavn. Heller ikke disse Forslag naaede længer end til første Behandling i Folketinget og til Udvalgsbetænknings Afgivelse (jfr. Folketingstid. 1863 Tillæg B. Sp. 377). I Oktober 1864 (Justitsminister *Heltzen*) bleve derpaa de samme 3 Lovforslag paa ny forelagte Rigsdagen (jfr. Folketingstid. 1864 Sp. 287, 852, Tillæg A. Sp. 1053), men naaede atter kun til første Behandling i Folketinget.

Sagen hvilede derpaa, indtil *Hage* i Decbr. **1867**, da *Rosenørn-Teilmann* var Justitsminister, fremsatte 3 Lovforslag i væsentlig Overensstemmelse med de sidste Gang i Oktober 1864 fremsatte (jfr. Folketingstid. 1867 Sp. 387, 1073, Tillæg A. Sp. 1129). Forslagene kom til første Behandling i Folketinget, men bleve ved denne tagne tilbage af Forslagsstilleren, efter at der var fremkommet Forslag til en motiveret Dagsorden, som gik ud paa, *at* en saa stor og indgribende Reform, som Lovforslagene gik ud paa, vanskelig kunde gennemføres med Held, før Regeringen tog Initiativet dertil, og alle fornødne Forarbejder vare til Stede, *at* det vilde være rettest, at der, forinden endelig Beslutning toges om Indførelse af Nævninger i den kriminelle Retspleje, forelaa Forberedelser til den civile Retsplejes Omordning, og *at* man forventede, at Regeringen vilde lade begge disse Anliggenders Fremme være sig særdeles magtpaaliggende.

I Henhold til allerhøjeste Reskript af 28de Februar **1868** blev der derpaa af Justitsminister *Rosenørn-Teilmann* nedsat en Kommission til Udarbejdelse af Forslag til en Omordning af saavel den civile som den kriminelle Retspleje.*) Om Arbejdets Gang i denne Kommission afgav Kommissionens Formand i Forbindelse med Indsendelsen af de af Kommissionen udarbejdede 3 Lovudkast: om Strafferetsplejen, om den borgerlige Retspleje og om Domsmagtens Ordning m. m., en Beretning til Justitsministeriet, dateret Septbr. **1877**.

Som Grundlag for Kommissionens Arbejder paa den borgerlige Retsplejes Om-

---

*) Denne Kommission *(den anden Proceskommission)* bestod fra Begyndelsen af følgende Medlemmer: Højesteretsassessor *Krieger* som Formand, Højesteretsassessor *Ussing*, Borgmester i Kjøbenhavn, Etatsraad *Larsen*, Formand i Sø- og Handelsretten i Kjøbenhavn *Klein*, Professor juris *Nellemann*, Kriminalretsassessor *Nyholm*, Overretsassessor *Rimestad*, By- og Herredsfoged *Hage* samt Højesteretsadvokaterne *Brock* og *Liebe*. Senere tiltraadtes Kommissionen, i Henhold til allerhøjeste Reskipter af 8de Juni og 19de Oktober 1870, af Professor juris *Goos* og Departementschef i Justitsministeriet *Ricard*, medens to af dens oprindelige Medlemmer, Etatsraad, Borgmester *Larsen* og Byfoged *Hage* afgik ved Døden, forinden Kommissionen havde sluttet sine Arbejder.

raade tjente et af *Nellemann* forfattet foreløbigt Udkast, hvis vigtigste Dele tilsendtes Landets Overdommere, Advokater, Amtmænd, en Del Sagførere og andre med Anmodning om, saa vidt de dertil maatte føle sig opfordrede, at ytre sig over samme, hvorefter der til Kommissionen indkom en Del forskellige Udtalelser og Meddelelser.

Om Udpantning udarbejdedes et særligt Lovudkast med Motiver af *Ricard*.

Som Grundlag for Kommissionens Arbejder paa Strafferetsplejens Omraade tjente et af *Goos* udarbejdet Udkast til Lov om Strafferetsplejen.

Som Grundlag for Kommissionens Arbejder paa Retsorganisationens Omraade tjente først dels et af *Klein* udarbejdet Forslag til Lov om Domsmagtens Ordning, dels et af *Nyholm* udarbejdet Forslag til Lov om en Rets- og Politiorganisation, og senere et af *Goos* i Tilslutning til de nævnte Udkast udarbejdet Udkast til Lov om Domsmagtens Ordning samt om den offentlige Anklagemyndighed og om Nævningers Kaldelse.

Under Arbejdets Gang udsondredes forskellige Dele til særskilt legislativ Behandling, hvilket førte til, at der paa Grundlag af Kommissionens Arbejder fremkom følgende særlige Love: *Konkursloven* af 25de Marts 1872, *Udpantningsloven* af 29de Marts 1873 og *Skifteloven* af 30te November 1874.

Kommissionen foretog den endelige Behandling af Udkast til Lov om Strafferetsplejen i Slutningen af 1874, og Udkastet med Motiver vedtoges derpaa, dog med et dissentierende Votum af *Ussing*, i Marts 1875 i den Form, hvori det afgaves til Justitsministeriet. Udkastet til Lov om Domsmagtens, den offentlige Anklagemyndigheds, Politimyndighedens samt Sagførervæsnets Ordning med Motiver vedtoges i dets endelige Skikkelse i Februar 1876. Lovudkastet om den borgerlige Retspleje med Motiver vedtoges i September 1877; men Hensyn til dette afgav *Brock* og *Ussing* dissentierende Vota.

Efter at *Justitsministeriet* havde modtaget de nævnte Udkast, lod det ved en særlig Kommission udarbejde Forslag til en ny *Lov om Retsafgifter*, et Arbejde, der nødvendiggjordes ved, at den bestaaende Sportellovgivning, navnlig Sportelreglementet af 22de Marts 1814, ikke lader sig anvende under en fra den nuværende saa forskellig Indretning af hele Retsplejen som den paatænkte. Af samme særlige Kommission udarbejdedes derhos et Forslag til *Lov om Udgifterne i Strafferetsplejen*. Medens efter de gældende Regler samtlige de særlige Omkostninger i kriminelle Sager udredes af Kommunerne, er der i dette Lovforslag foreslaaet en Fordeling af disse, saaledes at de egentlige Delinkventomkostninger skulde bæres af Statskassen, medens Kommunerne vedblivende skulde udrede Udgifterne dels til det underordnede Politipersonale, dels til Indrettelsen og Vedligeholdelsen af Arresthusene med Inventarium, Opvarmning, Betjening og Rengøring samt Udgifterne til Arrestanternes Bevogtning og til Tilvejebringelsen af de fornødne Retslokaler med Undtagelse af Lokalerne til Landsretterne. Kommunerne skulde for de i Arresthusene modtagne Arrestanter af Statskassen have en fast Betaling pr. Dag. Med Hensyn til Fordelingen af de Udgifter, der vedblivende skulde falde Kommunerne til Last, blev der i Lovforslaget truffet en Ordning, hvorved de nu i høj Grad bebyrdede Købstæder lettedes, og en ligelig Fordeling fandt Sted. — Endelig blev der i Justitsministeriet udarbejdet et Forslag til *Lov om Lønninger m. m. for de i Lov om Domsmagtens Ordning omhandlede Embeds- og Bestillingsmænd*.

De sidstnævnte 3 Lovforslag bleve i Tilknytning til 3 Lovforslag, der i alt væsentligt svarede til de af Proceskommissionen udarbejdede Udkast, af Justitsminister *Nellemann* forelagte i Folketinget i Samlingen **1880—81** (Rigsdags Tid. Till. A. Sp.

3365—4106). Samtlige 6 Lovforslag vare Genstand for en 1ste Behandling i Folketinget i Tiden fra 26de Januar til 5te Februar 1881. (Folket. Tid. Sp. 1981—2364). Deres Overgang til 2den Behandling og Henvisning til et Udvalg af 15 Medlemmer vedtoges. Udvalget blev valgt, men afgav ingen Betænkning. I Samlingen **1881—82** forelagde Regeringen de ovennævnte Lovforslag paa ny. De henvistes efter en ganske kort Omtale ved 1ste Behandling atter til Udvalg; videre skete ikke.

Sagen hvilede derefter — dog at der lejlighedsvis gennem det private Initiativ fremsattes Procesreformforslag — indtil Folketinget den 10de November **1891** efter en lang forudgaaende Forhandling (Folket. Tid. 1891 Sp. 919—1112) vedtog en saalydende Beslutning: „Idet Tinget udtaler sit levende Ønske om en snarlig Omordning af Retsplejen i Overensstemmelse med Grundlovens § 74, jfr. § 71, opfordrer det Justitsministeren til at foretage de fornødne Skridt til Fremme af denne Reforms Gennemførelse".

Under Hensyn hertil blev ved allerhøjeste Reskript af 11te Maj 1892 *den tredie Proceskommission* nedsat*). Af denne ere følgende Lovudkast udarbejdede:

1) **Udkast til Lov om Domsmagtens, den offentlige Anklagemyndigheds, Politimyndighedens samt Sagførervæsnets Ordning.**
2) **Udkast til Lov om den borgerlige Retspleje.**
3) **Udkast til Lov om Strafferetsplejen.**
4) **Udkast til Lov om Retsafgifter.**
5) **Udkast til Lov om Lønninger m. m. for de i Lov om Domsmagtens Ordning omhandlede Embeds- og Bestillingsmænd og**
6) **Udkast til Lov om offentlige Auktioner, der ikke ere Tvangsauktioner.**

Samtlige disse Lovudkast med Undtagelse af det sidstnævnte ere, i Overensstemmelse med den Kommissionen stillede Opgave, udarbejdede paa Grundlag af de tilsvarende Regeringsforslag, der i Samlingerne 1880—81 og 1881—82 forelagdes for Rigsdagen. Man vil da ogsaa i Lovudkastene 1—5 finde bevaret saavel de fleste Hovedtræk som mangfoldige Enkeltheder fra de nævnte Regeringsforslag. Paa den anden Side har den stedfundne Bearbejdelse, for saa vidt de 3 Hovedudkast angaar, været saa indgaaende og er ført saa vidt ud i Enkeltheder, at der med Hensyn til en nærmere Angivelse af de Punkter, hvori de nu foreliggende Udkast afvige fra de tidligere, maa henvises til de Bemærkninger, der ledsage hvert enkelt af Kommissionens Udkast.

Som de væsentligste Afvigelser fra de tidligere Regeringsforslag kunne følgende nævnes:

Landsretternes Antal er begrænset fra 6 til 2.

De bestaaende Underretskredse foreslaas opretholdte i langt større Omfang, end Tanken var efter de tidligere Forslag.

Der foreslaas ikke Oprettelse af særlige Retsskriverembeder uden for Kjøbenhavn.

---

*) Denne Kommission bestod oprindelig af: Overpræsident *Klein* som Formand, Departementschef i Justitsministeriet *Ricard*, Højesteretsassessorerne *Rimestad* og *Nyholm*, Justitiarius i Kjøbenhavns Kriminal- og Politiret *Ingerslev*, Professor juris *Deuntzer*, daværende Kriminalretsassessor, nu Overretsassessor *Thomsen*, Højesteretssagfører *Oct. Hansen* og Direktør *N. I. Larsen*. Efter at Højesteretsassessor *Rimestad* var afgaaet ved Døden i Oktober 1894, blev det ved allerhøjeste Resolution af 30te Januar 1896 overdraget Justitiarius i Landsover- samt Hof- og Stadsretten *Ipsen* at tiltræde Kommissionen.

Hovedindflydelsen paa Valget af Nævninger overlades til de kommunale Raad.

Der aabnes i den borgerlige Retspleje Adgang til fuldstændig Appel til Højesteret, medens til Gengæld Genoptagelsesadgangen er væsentlig begrænset.

Enhver borgerlig Underretssag skal kunne paaankes til Landsret.

De privat forfulgte Straffesager foreslaas ligesom nu behandlede i den borgerlige Retsplejes Former.

Afgrænsningen mellem Underretssager og Landretssager er, navnlig inden for Strafferetsplejen, paa forskellig Maade ændret; det samme gælder om Afgrænsningen mellem Nævningesager og Ikke-Nævningesager. — Der er derhos givet Anvisning paa en særlig summarisk Behandling af almindelige Straffesager ved Underretten, hvori der foreligger Tilstaaelse, naar begge Parter ønske saadan, ligesom der for Politisagers Vedkommende foreslaas indført „foreløbige Bødepaalæg", i Hovedsagen svarende til den norske Rets „Forelæg".

Forligsmægling er med en enkelt Undtagelse henlagt til Retterne.

Den almindelige Vidnepligt er saavel i borgerlige Sager som i Straffesager en Del udvidet, navnlig derved, at Retten til at nægte at svare paa visse Spørgsmaal er stærkt begrænset. Edfæstelsen er henlagt til efter Afhøringen, og der er aabnet en vis Adgang til i Stedet for Forklaring paa Ed at give Forklaring paa „Ære og Samvittighed". Hvad særlig angaar Parternes Vidnepligt i borgerlige Sager — hvilken efter det tidligere Forslag ikke var undergiven nogen udtrykkelig Begrænsning, medens paa den anden Side Parternes Forklaring heller ikke kunde rammes af Straffelovens Bestemmelser om falsk Forklaring — da er den her begrænset paa samme Maade som andre Vidners, men samtidig ere Parternes Forklaringer satte under Strafansvar.

I den borgerlige Retspleje ere de særlige „Sagsfremstillinger" saavel som „Beviskendelsen", i Strafferetsplejen det særlige „Henvisningsstadium" bortfaldne.

Det skal fremhæves, at paa næsten alle de Punkter, angaaende hvilke der under Forhandlingerne paa Folketinget i 1881 blev fremsat Indvendinger og Betænkeligheder, ere Forslagene nu ændrede paa en Maade, der maa siges at falde sammen med de da fremsatte Anskuelser og Ønsker. Dette gælder saaledes med Hensyn til Reglerne om Udtagelse af Nævninger, med Hensyn til den nu aabnede Adgang til fuldstændig Appel til Højesteret i borgerlige Sager, med Hensyn til Begrænsningen af Landsretternes Antal, Opretholdelsen i større Omfang af de nuværende Underretskredse, Ikke-Ansættelsen af særlige Retsskrivere ved Underretterne uden for Kjøbenhavn, Afskaffelsen af den særlige Beviskendelse i den borgerlige Retspleje, Ikke-Optagelsen af Reglerne om Sagførerraad og Sagførersamfund m. m.

Hovedindholdet af de ny Udkast, navnlig betragtet i dets Forhold til den gældende Ret, findes fremstillet neden for.

Udlandets Proceslovgivning.

Da den forrige Proceskommission i 1877 til Justitsministeriet afleverede de af den udarbejdede Udkast til en Reform af Retsplejen, var **Civilproceslovgivningens** Stilling i det øvrige Europa denne, at mundtlig Procedure mere eller mindre fuldstændig var gennemført i *England*, *Irland* og *Skotland*, *Frankrig*, den største Del af *Tyskland*, *Belgien*, *Holland*, *Schweiz*, *Rumænien* og *Grækenland*, endvidere i *Rusland* og *Serbien*, for saa vidt angaar Proceduren i første Instans, og i *Italien*, navnlig for saa vidt angaar den summariske Proces*). Derimod havde Norge, Sverig, Finland, Østerrig, Ungarn, Spanien og Portugal ligesom Danmark en i det væsentlige skriftlig Civilproces. I de siden 1877 forløbne 22 Aar har Mundtlighedsprincipet vundet yderligere Udvidelse og Befæstelse. Saaledes er en for hele det *tyske* Rige fælles mundtlig Procedure indført ved Rigs-Civilprocesloven af 30te Januar 1877, der er traadt i Kraft den 1ste Oktober 1879. Fremdeles ere ny paa Mundtlighedsprincipet byggede Civilproceslove givne for *Bosnien* og *Herzegovina* 1883 og for *Bulgarien* 1892. Videre har *Ungarn* ved en Lov af 1893 indført mundtlig Procedure i 1ste og 2den Instans med Hensyn til Sager, der behandles summarisk (o: 90 pCt. af det hele Antal

*) Den gældende *engelske* Civilproces er navnlig grundet paa „Judicature acts" af 1873 med senere Tillæg samt de i Henhold til disse Love af et Dommerudvalg givne processuelle Regler, „Rules of the supreme court" af 1883 med senere Tillæg.

Den gældende *franske* Civilproces bygger vedvarende paa Napoleons Code de procédure civile af 1806, til hvilken dog slutter sig en Række senere Love, der ændre og supplere enkelte Punkter.

For *Belgien* gælder den franske Civilproces-Codex af 1806, delvis ændret ved forskellige senere Love, navnlig Lov 25de Marts 1876.

Hollands Civilproceslov af 1838 er revideret og suppleret ved forskellige senere Love.

Schweiz har en Række Speciallove for de enkelte Kantoner.

For *Rumænien* gælder en Civilproceslov af 1865 med Tillægslove.

For *Grækenland* gælder en Civilproceslov af 1834 med Tillægslove. I Praksis er Proceduren i første Instans i Strid med Lovens Tanke dog nærmest blevet skriftlig.

Ruslands Civilproces reformeredes ved Alexander II.s Proceslove af 1864, hvilke successivt ere satte i Kraft i omtrent hele det europæiske Rusland, derunder i *Polen* 1875; i 1878 bleve de ved en provisorisk Forordning udvidede til *Bulgarien*.

Serbien har en Civilproceslov af 1865 med Tillægslove og

Italien ligeledes en Civilproceslov af 1865 med Tillægslove.

Sager). Endelig har *Østerrig* ved Love af 1ste August 1895, der ere traadte i Kraft 1ste Januar 1898, indført en helt ny, i Hovedsagen mundtlig Civilproces.

Medens de fleste af de Lande, der endnu have en i det væsentlige skriftlig Procedure, arbejde paa Reformer i Retning af Mundtlighed*), forlyder der intet om, at noget af de Lande, der have indført mundtlig Procedure, tænke paa at gaa tilbage til skriftlig Procedure. De nyere Lovændringer paa Civilprocessens Omraade i disse sidste Lande tilsigte i det hele kun at gøre Proceduren simplere, hurtigere eller billigere uden Opgivelse af Mundtlighedsprincipet**).

Om den oven nævnte *tyske* Rigslov af 1877 skal særlig fremhæves, at et blandt dens Forarbejder værende Kommissionsudkast af 1872 — der maa antages at have haft væsentlig Indflydelse paa det af den forrige danske Proceskommission udarbejdede Civilprocesudkast — havde gennemført Bevisumiddelbarheden med megen Skarphed og i Sammenhæng dermed begrænset Appel af Landsretsdomme saaledes, at den kun kunde angaa Retsspørgsmaal, ikke Bevisspørgsmaal; men at dette, der af den paagældende Kommission kun var vedtaget med 6 Stemmer mod 5, ved Udkastets paafølgende Behandling i „Bundesrath" blev forandret derhen, at der aabnedes Adgang til fuldstændig Appel ogsaa med Hensyn til Landsretsdomme, hvilket ogsaa blev selve Lovens Regel.

Med denne tyske Rigslovs Virken i Praksis synes der***) i Tyskland i det hele at herske Tilfredshed. Bevisumiddelbarheden er vel ikke i Praksis gennemført i samme Grad som maaske egentlig paatænkt, men er dog af væsentlig Betydning; den Hurtighed, hvormed Sagerne behandles, er ikke særlig stor, men dog i det hele ret respektabel, og navnlig antages hele den ved Loven af 1877 tilvejebragte Ordning at tjene den materielle Rets Tarv bedre end de forhen gældende Procesmaader. Mundtligheden letter hele Procesforholdet og Procesformerne, bl. a. ved at bringe intetsigende Formalitetsindsigelser til at forsvinde. Det mundtlige Foredrag giver Lejlighed til Udvikling og Belysning af Sagen, til Fjernelse af Misforstaaelser o. desl. paa en langt lettere Maade, end hvis alt skulde affattes skriftlig. Fremdeles gør den

---

*) I *Norge* blev saaledes i 1891 nedsat en kgl. Kommission til Udarbejdelse af Forslag til en ny Civilproceslov, grundet paa Mundtlighedsprincipet. — I 1884 har „Nya lagberedningen" afgivet Forslag til en Reform af den *svenske* Civilproces, hvorefter denne vilde blive i det væsentlige mundtlig.

I *Finland* forberedes en Reform af Retsplejen af en Kommission, der nu er ved Afslutningen af sine Arbejder og alt har afgivet et foreløbigt Udkast til Lov om „rättegången i tvistemål", hvorefter Proceduren vil blive i det væsentlige mundtlig.

I *Spanien*, hvis Civilproces er reformeret ved en Lov af 1887, er Procesmaaden vedvarende overvejende skriftlig, undtagen i Smaasager; man er imidlertid der misfornøjet med nævnte Lovs Resultater og arbejder paa en Reform i Retning af mundtlig Procedure. (Den gældende almindelige *portugisiske* Proceslov af 1876 kender kun mundtlig Procedure i enkelte særlige Arter af Sager.)

**) Saaledes tilstræbe de *engelske* „Rules of the Supreme Court" af 1893 og 1897 at begrænse den Skriftforberedelse, der indleder den mundtlige Procedure; den *engelske* County Courts Act 1888 udvider Grevskabsretternes Kompetence; en *fransk* Lov af 26de Januar 1892 gør forskellige Procesakter simplere og billigere; en *hollandsk* Lov af 7de Juli 1896 indeholder en stor Række simplificerende Ændringer i den hollandske Civilproceslov o. s. fr.

***) Prof. Deuntzers Beretning til den danske Proceskommission om de af ham gjorte Iagttagelser under en Rejse i Tyskland, som han i Efteraaret 1892 foretog efter Kommissionens Ønske.

det let for Dommerne at anvende deres Spørgsmaalsret; denne benyttes da ogsaa i den tyske Praksis i vidt Omfang og er aabenbart til stor Gavn. Videre gør Mundtligheden det muligt for Parterne, ikke blot at paahøre Diskussionen i Sagen, men endog selv at gribe ind, ved under Forhandlingerne at give Oplysninger til deres Sagførere eller til Domstolen; i Praksis fremkomme deslige, undertiden ret udførlige, direkte Henvendelser fra Parterne selv til Retten meget ofte. Forholdet mellem den mundtlige Procedure og det skriftlige Grundlag giver kun sjældent Anledning til Tvist. Appellen til højere Ret, der bestaar i en ny Forhandling af Sagen, hvorunder ny Fakta og Beviser frit kunne fremføres, volder ingen Vanskeligheder. Det er under disse Omstændigheder forstaaeligt, at det i Almindelighed kun er paa Punkter af mere underordnet Betydning, at man i Tyskland ønsker den ny Civilproceslov forandret.

Hvad der navnlig giver den ny *østerrigske* Civilprocesordning dens Særpræg er en stærk Gennemførelse af „Officialmaksimen"; der tillægges nemlig Retten ikke blot den under mundtlig Procedure sædvanlige procesledende Stilling i Forbindelse med Spørgeret, men der gives den ligefrem det Hverv, i Embeds Medfør — men dog ikke mod begge Parters Protest — at sørge for Sagens behørige Oplysning. Loven har endnu været for kort Tid i Kraft til, at der kan udtales nogen sikker Dom om dens Virken i Praksis.

Med Hensyn til Civilprocessens Ordning i ikke-europæiske Lande skal nævnes, *at* Civilprocessen er mundtlig i samtlige *Nordamerikas Forenede Stater*, *at* der for Kejserdømmet *Indien* gælder en Civilproceslov af 1882, der ligeledes hjemler mundtlig Procedure, *at Japan* siden 1891 har haft en efter den nyeste europæiske Proceslove dannet Civilproces-Codex, samt *at* Proceduren ogsaa ved *de internationale Domstole* i Ægypten er i det væsentlige mundtlig, om end med en vis ejendommelig Adgang for Parterne til *efter* Sagens mundtlige Procedure og Optagelse at indlevere skriftlige Indlæg til Retten.

Hvad Udlandets **Straffeproceslovgivning** angaar, da har den, oprindelig i *England* udviklede, mundtlige, offentlige *Anklageproces* med Bevisumiddelbarhed og i det væsentlige fri Bevisbedømmelse samt med Lægmænd som Deltagere i Paakendelsen af Skyldspørgsmaalet, gennem den franske Revolution og *Napoleons code d'instruction criminelle* af 1808 som Mellemled, i Løbet af dette Aarhundrede bredt sig over den største Del af Kontinentet, dog saaledes, at der i Stedet for den ejendommelige, engelske Privatforfølgning (paa Kronens Vegne) er traadt Forfølgning ved en særlig offentlig Anklagemyndighed, samt saaledes, at den egentlige kontradiktoriske Hovedforhandling ofte indledes med en ikke-offentlig og delvis inkvisitorisk Forundersøgelse. En Straffeproces af angivne Art, hvilken ogsaa findes i *Skotland*, indførtes saaledes i *Portugal* og *Grækenland* allerede i Trediverne, i de *tyske* Stater og en Del af de *schweiziske* Kantoner omkring Midten af Aarhundredet, i *Italien* (hvor delvis den franske Straffeproces forinden havde været indført uden Jury) 1859 og 1865, i *Rumænien* 1864, til Dels i *Rusland* 1864 og endvidere i *Østerrig* 1873. Den *hollandske* Straffeproceslov af 1836 med Tillægslove slutter sig vel til det franske System, men har dog ingen Jury. *Belgien* antog efter Løsrivelsen 1830 paa ny den franske code d'instruction criminelle.

I *Spanien* indførtes en paa moderne Grundsætninger hvilende Straffeproces i 1870; saavel Jury som Offentlighed og Mundtlighed afskaffedes vel i 1875, men genindførtes ved Love af 1882 og 1883.

En for hele *det tydske Rige* fælles Straffeproceslov er givet den 1ste Februar 1877 og traadt i Kraft den 1ste Oktober 1879. Denne Lov fastholder i det hele de ovenangivne Grundsætninger (mundtlig, offentlig Anklageproces med Bevisumiddelbarhed og fri Bevisbedømmelse, Jury i de større Sager); men samtidig indfører den for mindre Forbrydelser en Paakendelse ved Meddomsretter (Schöffengerichte), der bestaa af en enkelt retskyndig Dommer og 2 Lægmænd som Meddomsmænd. Disse Retter ere navnlig deri forskellige fra Nævningeretterne (Juryretterne), at den retskyndige Dommer og Meddomsmændene som en Enhed paakende Sagen i dens Helhed, medens i Nævningeretterne Nævningerne særskilt forhandle og paakende Skyldspørgsmaalet og intet have med Strafudmaalingen at gøre. Spørgsmaalet om, hvor vidt den ved Nævningeretten eller den ved Meddomsretten repræsenterede Form for Lægmænds Deltagelse i Strafferetsplejen er den heldigste, har i Tyskland været Genstand for levende Diskussion og har fremkaldt en vidtløftig Literatur.

I *Norge* er en ligeledes paa de ovennævnte Grundsætninger bygget, ny Straffeproceslov, nemlig Lov om Rettergangsmaaden i Straffesager af 1ste Juli 1887 („Juryloven"), traadt i Kraft den 1ste Januar 1890.*) Ogsaa denne Lov anordner for mindre Forbrydelser Paakendelse ved Meddomsretter; og den Anskuelse, at denne Form for Lægmænds Medvirken er at foretrække for Nævningeinstitutionen, har i Norge som i Tyskland fremragende Talsmænd. Sager, der ere blevne paakendte ved Meddomsretter, kunne efter en for norsk Ret ejendommelig Regel med visse Begrænsninger indbringes til fornyet Prøvelse ved Lagmandsret (o: Nævningeret). I øvrigt har, som rimeligt er, den nævnte Lovs Regler paa mange Punkter været Kilden til de af Proceskommissionen foretagne Ændringer i det ældre Straffeprocesudkast.**)

I *Ungarn* er i 1896 vedtaget en ny Straffeproceslov, der bygger paa de samme Grundsætninger som de andre nyere Straffeproceslove. Den skal træde i Kraft senest 1ste Januar 1900. Endelig har ogsaa *Bulgarien* i 1897 faaet en saadan ny Straffeproceslov.

Af de øvrige europæiske Lande har *Sverig* endnu en, væsentlig gennem Praksis udviklet, Straffeproces, der indeholder en Blanding af akkusatoriske og inkvisitoriske Momenter, og kun anvender Jury i Pressesager. „Nya lagberedningen" har i 1884 afgivet Forslag til en paa moderne Grundsætninger bygget Straffeproces.

I *Finland* arbejdes der af fornævnte Kommission ogsaa paa en Reform af Strafferetsplejen.

Hvad angaar Lande uden for Europa skal nævnes, at de *nordamerikanske Fristater* saavel som *engelsk Ostindien* have en paa engelsk Rets Grundlag hvilende Straffeproces, samt at *Japan* har en ny Straffeproceslov af 1880, revideret 1890, hvilken dog ikke hjemler Anvendelse af Jury.

Blandt de nyere europæiske Love paa Straffeprocessens Omraade turde i øvrigt navnlig følgende fortjene Opmærksomhed:

I Kanton *Genf*, hvis Code d'instruction pénale af 1884 efter det af en fransk Lov af 1881 givne Forbillede helt havde afskaffet Retspræsidentens Retsbelæring til Juryen, er den 1ste Oktober 1890 vedtaget en i Forhold til de for Nævningeretter

---

*) Loven er paa enkelte Punkter ændret ved Love af 4de April 1891 og 14de Juli 1894.

**) Om den for Aarene 1892 og 1893 foreliggende Statistik angaaende den norske Straffeproceslovs Virken se ndf.

ellers fulgte Grundsætninger ejendommelig Lov. Anledningen til denne var dels, at der iagttoges stor Uensartethed i Juryafgørelserne fra Session til Session, dels at der øjensynlig var en, i sine praktiske Virkninger uheldig, Tilbøjelighed hos Juryerne til at blande det dem uvedkommende Hensyn til den eventuelle Strafudmaaling ind i deres Afgørelser af Skyldspørgsmaalet, dels endelig — mere specielt — at den offentlige Mening var blevet opskræmmet ved flere urimelige Juryfrifindelser i 1888—89. Loven gaar ud paa, at der gives Rettens Præsident Adgang til at deltage i Juryens Forhandling om Skyldspørgsmaalet med raadgivende Stemme, og at paa den anden Side Straffen fastsættes af Ret og Jury i Forening. Som det vil ses, er dette en Tilnærmelse til Meddomsretsprincipet. I de siden denne Lovs Ikrafttræden forløbne Aar synes den angivne Ordning at have virket tilfredsstillende.*)

En *fransk* Lov af 8de Juni 1895 har aabnet en væsentlig videre Adgang end hidtil hjemlet i fransk Ret til at genoptage en med Domfældelse endt Straffesag til ny Prøvelse af Bevisspørgsmaalet (révision), medens en fransk Lov af 8de December 1897 har foretaget en i en lang Aarrække drøftet, indgribende Forandring i den franske Straffeproces, navnlig for saa vidt Forundersøgelsen angaar. Ifølge den nævnte ny Lov skal Forhørsdommeren udtrykkelig gøre Sigtede opmærksom paa hans Ret til ikke at svare; der gives derhos Sigtede Ret til at forlange Bistand af en Forsvarer allerede under Forundersøgelsen. Forsvareren skal have uhindret Adgang til Konference med den fængslede Sigtede og skal have Adgang til Sagens Akter og Meddelelse om Forhørsmøder 24 Timer forud. Han har som Regel Ret til at være til Stede under Forhørene (som kontrollerende), men har ingen selvstændig Ret til under disse — der vedvarende holdes for lukkede Døre — at samtale med Sigtede eller i øvrigt tage Ordet. Om Virkningerne af denne Lov, der fra een Side er modtaget med store Forventninger om dens Evne til at modvirke Forhørsdommerovergreb, fra anden Side med megen Ængstelse for, at den skulde undergrave Retssikkerheden, har der endnu ikke kunnet danne sig noget fast Skøn. Kun mener man at have konstateret, at Forsvarers Tilkaldelse forlænger Undersøgelsen og dermed Varetægtsfængslingen.

Endelig skal fremhæves, at en *engelsk* „Criminal Evidence Act 1898" fastslaar som almindelig Regel, at den Tiltalte, naar han ønsker det, selv skal afhøres som Vidne under Ed, samt at Tiltaltes Ægtefælle — i Almindelighed dog kun efter Tiltaltes eget Ønske — ligeledes kan afhøres som Vidne under Ed, dog ikke angaaende Meddelelser mellem Ægtefællerne under Ægteskabet.

---

*) Jvf. en Afhandling af Statsadvokat Urbye i Tidsskr. f. Retsvidenskab 1898.

Hovedindholdet af de af Proceskommissionen af 1892 udarbejdede Lovudkast.*)

1. Retterne. *Højesteret* foreslaas som hidtil beklædt med en Justitiarius og 12 andre ordentlige Dommere. Desuden kan der udnævnes indtil 12 (ulønnede) overordentlige Dommere, der af Justitiarius kunne tilkaldes, naar der i en Sag ikke haves det fornødne Antal af de ordentlige Dommere til Raadighed. Antallet af de til Paakendelse af den enkelte Sag nødvendige Dommere skal være mindst 7 i Stedet for som nu mindst 9.

Riget inddeles i 2 *Landsretskredse*, den ene omfattende Sjælland med Kjøbenhavn, Lolland-Falster og Bornholm, den anden Jylland og Fyn. Landsretten for førstnævnte Kreds har sit faste Sæde i Kjøbenhavn og bestaar af en Justitiarius og 15 andre Dommere; den jydsk-fynske Landsret har sit faste Sæde i Aarhus og bestaar af en Justitiarius og 12 andre Dommere. Begge Landsretter skulle have en eller flere rejsende Afdelinger, navnlig til Behandling af Straffesager, og disse Afdelinger skulle

*) Den her givne Oversigt angaar kun selve Udkastene, men ikke de i Bemærkningerne til Udkastene indeholdte Mindretalsforslag. Af saadanne findes navnlig følgende:
af *Klein* (om den jydske Landsrets Henlæggelse til Viborg i Stedet for til Aarhus) se alm. Bemærkn. til Udkast til Lov om Domsmagtens Ordning under 1.
af *Samme* (om Ansættelse af særlige Retsskrivere) se samme Sted under 2.
af *Samme* saavel som af *Thomsen*, af *Nyholm* og *Oct. Hansen* (om yderligere Begrænsning af Underretskredsenes Antal) se samme Sted under 3.
af *Oct. Hansen* og *Nyholm* (om Højesterets Stilling med Hensyn til Udnævnelse af Højesterets- og Landsretsmedlemmer) se samme Sted, Bemærkn. til Kap. 2, under 1.
af *Thomsen* (om successiv Gennemførelse af den hele Reform) se samme Sted, Slutningsbemærkningerne.
af *Oct. Hansen*, *N. J. Larsen* og *Nyholm* (om en videregaaende Beskikkelse af Forsvarere og om disses Stilling) se Bemærkn. til Udkast til Lov om Strafferetsplejen ad § 48.
af *de samme* (om Begrænsning af Varetægtsfængslets Anvendelighed) se samme Sted alm. Bemærkn. til Kap. XVII ad 2.
af *de samme* og *Klein* (om en videre Gennemførelse af Anklageprincipet for Forundersøgelsens Vedkommende) se samme Sted alm. Bemærkn. til 3die Afsnit.

mindst en Gang hver 3die Maaned holde Ret i en Række af Justitsministeren fastsatte Steder inden for Landsretskredsen. I December, Januar og Februar afholdes dog intet Ting paa Bornholm. Landsoverretterne i Kjøbenhavn og Viborg bortfalde. Antallet af de til Paakendelse af den enkelte Landsretssag nødvendige retskyndige Dommere er mindst 3. Naar Ting holdes uden for Rettens egentlige Sæde, kan en Underretsdommer træde i Stedet for en af Landsdommerne. Indtil 3 af Dommerne i hver Landsret gives der særlig Beskikkelse som Afdelingsformænd under Straffesagers Behandling; de ville som saadanne komme til at præsidere i Nævningeretterne.

Underretterne bestaar af Kjøbenhavns Stadsret samt By- og Herredsretter. *Kjøbenhavns Stadsret* beklædes med en Justitiarius og indtil 20 andre Dommere. Af disse beskikkes to til Fogder og to til Skifteforvaltere, medens de øvrige hver for sig behandle og paakende de til deres respektive Afdelinger henviste Sager, borgerlige eller kriminelle. Al Behandling og Paakendelse ved Kjøbenhavns Stadsret sker ved Enkeltdommer. Til Stadsretten hører et særligt Pante- og Brevskriverkontor. Hof- og Stadsretten saavel som Kjøbenhavns Kriminal- og Politiret bortfalder. — *By- og Herredsretterne*, af hvilke der oprettes en i hver af de 103 Kredse, hvori Landet uden for Kjøbenhavn tænkes delt*), beklædes hver især af en enkelt Dommer, der tillige er Foged, Skifteforvalter, Retsskriver og Notarius. I Kredse med over 35,000 Indbyggere ansættes dog 2 Dommere, af hvilke den ene overtager de Underretsdommeren paahvilende Forretninger vedrørende Strafferetsplejen, den anden de øvrige Forretninger.

Den Regeringen hidtil tilkommende almindelige Beføjelse til at ordne ekstraordinære Retter (Kommissioner) bortfalder.

2. Instanserne og de forskellige Retters Virksomhedsomraade. Værneting. Medens efter nugældende Ret enhver Sag af en vis Betydning, der paabegyndes uden for Kjøbenhavn, kan føres gennem 3 Instanser: Underret, Overret og Højesteret, er det Udkastenes Princip, at som Regel enhver Sag *kun* skal kunne føres gennem *to Instanser*. Ordningen er derfor i Hovedsagen den, at de større Sager begynde ved Landsret og kunne paaankes til Højesteret, medens de mindre Sager begynde ved Underret og kunne paaankes til Landsret, men ikke videre. Dog kan et Udvalg af Højesteret, bestaaende af denne Rets Justitiarius og 2 af dens Medlemmer, undtagelsesvis tillade, at en ved Underret begyndt og derefter til Landsret paaanket Sag, paaankes videre til Højesteret, naar Sagen skønnes at have almindelig Interesse eller videregaaende betydelige Følger for den paagældende, og for kriminelle Sagers Vedkommende ogsaa, naar anden særlig Grund foreligger.

Grænsen mellem Landsretssager og Underretssager er for *borgerlige* Sagers Vedkommende dragen saaledes, at der til Underret henlægges Sager angaaende private Formuerettigheder eller offentlige Afgifter, naar Sagens Genstand ikke overstiger 400 Kr., og fremdeles uden Hensyn til Værdien: Sager angaaende Servituter og partielle Brugsrettigheder, Sager efter Veksel eller lignende klart Skyldgrundlag, Skilsmissesager, Sager til Mortifikation af Panteobligationer med Pant i fast Ejendom, Pater-

*) Begrænsningen af Underretskredsenes Antal vil dog i det hele blive lidet følelig, da den for største Del tænkes iværksat ved, at Herreder og Birker, der allerede nu have deres Tingsted i en Købstad, slaas sammen med de Købstæder, hvori deres Tingsteder ere.

nitetssager og privat forfulgte Straffesager (ɔ: Injuriesager m. m.).*) Alle andre borgerlige Sager høre for Landsret; dog staar det altid Parterne frit for at vedtage Underretsbehandling, ligesom Indklagedes Udeblivelse fra Forligsmægling i en Landsretssag, hvilken Forligsmægling foregaar ved Underretten, giver Klageren Ret til at faa Udeblivelsesdom ved denne.

Hvad *Straffesager* angaar, da ere Underretterne Undersøgelsesretter i alle saadanne, idet nemlig Forundersøgelse og enkeltstaaende Retshandlinger som Regel foregaa ved Underret uden Hensyn til, om den eventuelt paafølgende Domsbehandling skal foregaa for Underret eller for Landsret. Naar derimod de forberedende Undersøgelser ere endte, og Tiltale rejses, beror Afgørelsen af, om Sagen skal frem til Domsforhandling for og Paakendelse ved Underret eller Landsret i Hovedsagen**) paa følgende Regler: Naar Straffen efter den for Forbrydelsen foreskrevne Strafferamme ikke kan overstige Fængsel paa Vand og Brød, gaar Sagen til Underret. Ligeledes gaar Sagen til Underret, naar vedkommende Straffebestemmelse alternativt med andre Strafarter hjemler Anvendelse af Formuestraf, simpelt Fængsel, Tvangsarbejde, Ris eller Fortabelse af Næringsret, dog at Sigtede han begære Landsretsbehandling, naar Straffen kan stige til Strafarbejde eller Embeds- eller Bestillingsfortabelse. Hvis endelig Strafferammen i sin Helhed ligger saa højt, at den for første Gang begaaet Forbrydelse hjemler alternativt Fængsel paa Vand og Brød eller Strafarbejde (hvilke f. Eks. gælder om simpelt Tyveri, Bedrageri og Hæleri), saavel som i Tilfælde af grovt Tyveri, gaar Sagen kun til Paakendelse ved Underret, naar Sigtede ikke begærer Landsretsbehandling og derhos har afgivet en fuldstændig og troværdig Tilstaaelse. I alle andre Tilfælde gaar Sagen til Landsret.

Hvor vidt *Nævninger* skulle medvirke ved Paakendelsen af de til Landsret henviste Sager, beror navnlig paa følgende Hovedregler**): Nævninger skulle ubetinget medvirke, naar Sagen angaar Anvendelse af Straffelovens § 299 (Sikkerhedsfængsel i Anledning af Undsigelse o. lign.) eller en Forbrydelse, for hvilken Loven hjemler Livsstraf eller, uden at saadant er betinget af Gentagelse, livsvarigt Strafarbejde. Fremdeles skulle Nævninger medvirke, naar Sagen angaar en Forbrydelse, hvorfor der efter Loven kan idømmes Strafarbejde eller Fortabelse af Embede, Bestilling eller Valgret, for saa vidt enten Sigtede eller Overanklageren begærer det. Den sidstnævnte Ret for Sigtede bortfalder dog, hvis han er under Tiltale for en af de i Straffelovens Kap. 23—27 omhandlede Forbrydelser (Tyveri, Bedrageri, Falsk og lignende) og i Løbet af de sidste 10 Aar alt har været i Forbedrings- eller Tugthuset for en af disse Forbrydelser. Landsretten kan dog, naar Overanklageren og Sigtede ere enige om at ønske saadant, bestemme, at Nævninger skulle medvirke ogsaa i andre Tilfælde end de oven for nævnte.

En hvilken som helst borgerlig Underretssag kan *paaankes* til Landsret, og Anken kan omfatte saavel Sagens faktiske Side (Bevisspørgsmaalet), som dens retlige

---

*) Da den ny Proces i det hele er anlagt paa Hurtighed, og der derhos paahviler Dommeren Vejledningspligt i alle Underretssager, for saa vidt der ikke mødes ved Sagfører, bortfalde den nuværende Rets »Gæsteretssager«, »smaa Gældssager« og »private Politisager« som særlige Klasser.

**) Angaaende den nøjagtige Afgrænsning maa henvises til Udkast til Lov om Strafferetsplejen §§ 5 og 6 og Bemærkningerne til samme, hvor der navnlig er gjort udførlig Rede for, hvor vidt de i Straffeloven omhandlede Forbrydelser ville komme for Underret, for Landsret uden Nævninger eller for Landsret med Nævninger.

Side. Det samme gælder om en hvilken som helst ved Underret paakendt Straffesag, alene med den Begrænsning, at de ubetydeligste Politisager kun kunne paaankes i Kraft af en særlig Tilladelse af Landsrettens Formand. — Alle borgerlige Sager, der ere paadømte ved Landsret som første Instans, kunne paaankes til Højesteret, og Anken kan omfatte saavel Sagens faktiske som dens retlige Side. Derimod kunne Straffesager, der ere paadømte ved Landsret som første Instans, kun være Genstand for en begrænset Appel til Højesteret (jvf. Nr. 44).

Hvad **Værneting** angaar, da holder man sig for *borgerlige Sagers* Vedkommende i Hovedsagen til Reglen om, at et Søgsmaal skal anlægges ved Sagvolderens Hjemting og til de alt i den gældende Ret hjemlede Undtagelser derfra. Der føjes dog dertil en Del ny Værnetingsregler, blandt hvilke følgende skulle fremhæves: Der opstilles som almindelig Regel, hvad der nu er en for Sø- og Handelsretten særlig Regel, nemlig, at den, der under et Ophold i en Retskreds har paadraget sig en Forpligtelse, som skulde opfyldes der, inden han forlod Retskredsen, i den Anledning kan sagsøges der, uagtet han ved Stævningens Forkyndelse ikke er til Stede i Retskredsen. — Fremdeles skal en Indlænding, som ikke har Bopæl noget Steds i Riget, og hvis Opholdssted ikke vides, altid kunne søges ved Retten paa det Sted her i Landet, hvor han vides sidst at have boet eller opholdt sig. — Videre skulle alle danske Undersaatter, der ikke kunne sagsøges i det Land, hvor de have Bopæl, kunne sagsøges i Kjøbenhavn, naar de ikke netop, samtidig med at være bosatte i Udlandet, have bevaret Bopæl andet Steds her i Riget. — Der tillægges i al Almindelighed Stiftelser, Kommuner, Korporationer samt Selskaber og Foreninger, være sig med politiske eller sociale eller med rent formueretlige Formaal, Hjemting i den Retskreds, hvor deres Hovedforretningslokale er, eller, naar saadant ikke med Sikkerhed kan udfindes, hvor et af Bestyrelsens Medlemmer bor. Ved dette „Hjemting" kunne ogsaa i Sager vedrørende Forenings- eller Selskabsanliggender de enkelte Medlemmer søges af Organisationen eller andre Medlemmer. — Søgsmaal til Fyldestgørelse af Panteobligationer i fast Ejendom kunne uden særlig Vedtagelse derom anlægges ved den pantsatte Ejendoms Værneting. — Det saakaldte „Administrations- eller Regnskabsværneting" udvides til ogsaa at gælde for privat Administration og Regnskabsaflæggelse, og det saakaldte „Fornærmelsesværneting" til ogsaa at gælde, hvor der kun er Tale om Erstatning eller anden Oprejsning. — Der gives Adgang til, naar flere Sagvoldere skulle eller kunne sagsøges under eet, og Sagen imod dem ikke kan indbringes for andet Værneting, da at anlægge den ved enhver Ret, som for nogen af Sagvolderne er Hjemting. — Endelig kan nævnes, at der gives den særlige Regel med Hensyn til Udlændinge, at en saadan, naar intet andet Værneting kan anvendes, særlige traktatmæssige Bestemmelser ej ere til Hinder derfor, og Sagen derhos angaar Formueretsforhold, af Indlændinge kan sagsøges i den Retskreds, hvor han opholder sig eller har Gods.

For *Straffesagers* Vedkommende gives der med Hensyn til retslig Forundersøgelse den Regel, at saadan kan begæres enten i Gerningsstedets, Paagribelsesstedets eller Sigtedes Hjemsteds Retskreds, eller i hvilken som helst anden Kreds, i hvilken Oplysninger i Sagen antages bedst at kunne tilvejebringes.

Med Hensyn til Domsforhandlingen gælder, at for alle *i Kongeriget begaaede* Forbrydelser er, for saa vidt Gerningsstedet blot kendes, dettes Værneting obligatorisk med følgende Undtagelser: a) Ved Politiovertrædelser haves frit Valg mellem Gerningsstedets, Hjemstedets og Paagribelsesstedets Værneting. b) Ved Forening med en anden Sag kan en Sag komme ind for et andet Værneting end det, der er fore-

skrevet, naar den tages for sig. c) Afvigelse fra Værnetingsreglerne kan af særlige Grunde besluttes af Landsretten eller Højesteret.

Forbrydelser, *begaaede uden for Kongeriget*, eller med Hensyn til hvilke det er usikkert, hvor de ere begaaede, kunne bringes frem til Domsforhandling saavel ved Hjemstedets som ved Paagribelsesstedets Værneting. Af særegne Grunde kunne de i Kraft af en Landsrets eller Højesterets Beslutning ogsaa indbringes andet Steds, ligesom de ved Forening med en anden Sag kunne følge denne. Er Forbrydelsen begaaet paa dansk Skib eller af Personer, som høre til saadant, kan Skibets Ankomststed vælges Side om Side med Hjemstedet og Paagribelsesstedet.

3. Retskyndige Dommere. Antallet af faste Dommere under den nuværende Ordning er følgende: Højesteret 13, Overretterne i Kjøbenhavn og Viborg tilsammen 28, Kjøbenhavns Kriminal- og Politiret 14, Sø- og Handelsretten 1 og Underretterne uden for Kjøbenhavn 130, i alt *186*; endvidere er der i Kjøbenhavn en særlig Foged og en særlig Auktionsdirektør samt i Helsingør, Odense, Aalborg, Aarhus og Randers særlige Auktionsdirektører. Efter den i Udkastene foreslaaede Ordning bliver Antallet af faste Dommere følgende: Højesteret 13, Landsretterne 29, Kjøbenhavns Stadsret indtil 21, By- og Herredsretterne 109 (idet 6 af de 103 Kredse allerede have over 35,000 Indbyggere), i alt *172*, hvorhos de ovennævnte særlige Embeder som Foged eller Auktionsdirektør bortfalde.

De i Udkastene opstillede Betingelser for Udnævnelse til Dommerembede svare i det hele til de nugældende, kun at der til alle Dommerembeder kræves fuldstændig juridisk Eksamen med laudabilis. Den nu brugelige Prøve for dem, der beskikkes til Højesteretsassessorer, foreslaas afskaffet. Derimod skal der, forinden nogen udnævnes til ordentlig Højesteretsdommer, gives Højesteret Lejlighed til at udtale sig om de paagældende Ansøgere. Som Regel skal ingen kunne beskikkes til ordentlig Højesteretsdommer uden forinden at have været Landsdommer i 3 Aar.

Underretsdommernes Stilling vil under den ny Ordning blive væsentlig forskellig fra, hvad den nu er, idet de nemlig ophøre at have administrative Forretninger, og derved komme ind under Grundlovens § 73, saaledes at de ikke kunne afsættes af Regeringen, men kun ved Dom. I Kommissionens Forslag føres den i Grundlovens § 73 liggende Tanke om Domstolenes Uafhængighed af Regeringen videre derhen, at ej heller nogen Dommer fremtidig skal kunne suspenderes af Justitsministeren, men kun ved en Beslutning af Højesterets Justitiarius og to af Rettens Medlemmer, naar Talen er om en Højesterets- eller Landsdommer, og af Landsrettens Justitiarius og to af Rettens Medlemmer, naar Talen er om en Underretsdommer.

4. Sø- eller handelskyndige Dommere. Saadanne Dommeres Medvirken i den borgerlige Retspleje opretholdes og udvides endog noget. Vel vil Sø- og Handelsretten bortfalde som selvstændig Domstol, men alle Sø- og Handelssager inden for den sjællandske Landsrets Omraade, der efter de almindelige Regler om Sagernes Fordeling mellem Underret og Landsret høre for denne sidste, ville ved den blive paakendte af en retskyndig Dommer og 4 sø- eller handelskyndige Medlemmer, valgte efter lignende Regler som dem, der for Tiden gælde for Sø- og Handelsretten. Fremdeles ville de kjøbenhavnske Sø- og Handelssager, der efter deres Beskaffenhed høre for Underret, ved Kjøbenhavns Stadsret blive paakendte af en særlig Afdeling, bestaaende af en retskyndig Dommer og to sø- eller handelskyndige Dommere. Ved

denne Afdeling ville ogsaa kjøbenhavnske Handlendes, Fabrikanters og Skibsrederes Konkursboer blive behandlede. Derhos opretholdes de i Loven om Søretter af 12te April 1892 indeholdte Regler om, at Underretten uden for Kjøbenhavn i Søsager tiltrædes af to søkyndige Mænd. Endelig gives der Bemyndigelse til, at det ved kongelig Anordning kan bestemmes, dels at den jydsk-fynske Landsret i Handels- og Søsager dannes paa samme Maade som bestemt med Hensyn til den sjællandske Landsret, dels at By- og Herredsretter, hvor Forholdene tilstede det, i Handelssager samt ved Konkursbehandling af Handlendes, Fabrikanters og Skibsrederes Boer skulle tiltrædes af handelskyndige Medlemmer. Hvis Anordninger som de nævnte udstedes, vil man altsaa have søkyndige Afdelinger ved begge Landsretter saavel som søkyndige Underretter hele Landet over og fremdeles handelskyndige Afdelinger ved begge Landsretter saavel som handelskyndige Underretter overalt, hvor Forholdene tilstede det.

Hvilke Sager der ere Sø- og Handelssager, skal fremtidig ikke afgøres i Henhold til den nugældende, navnlig i Sø- og Handelsretsloven indeholdte, Opregning, hvis Anvendelse i Praksis forvolder megen Tvivl og Besvær, men udelukkende bero paa, om Sagens Beskaffenhed er saaledes, at Fagkundskab henholdsvis til Søforhold og til Handelsforhold skønnes at være af Betydning. Ved Afgørelsen heraf skal Retten tage særligt Hensyn til, om begge Parter ønske Behandling af Sagen om Sø- eller Handelssag. Begæring om, at en Sag skal behandles som Sø- eller Handelssag, eller Indsigelse derimod skal fremsættes paa den første Tægtedag, og Rettens Afgørelse af Spørgsmaalet derom skal aldrig medføre Sagens Afvisning, men kun at dens videre Behandling henvises til den rette Afdeling.

5. Nævninger (Jury). I hvilke Sager Nævninger skulle medvirke, er omtalt oven for under Nr. 2. — Valget af Nævninger foregaar paa følgende Maade: Et Udvalg af den kjøbenhavnske Kommunalbestyrelse og i øvrigt hvert Byraad og hvert Sogneraad Landet over udtager aarlig blandt Folketingsvælgerne et vist Antal Mænd, som de anse særlig egnede og værdige til Nævningehvervet. Det Antal, der skal udtages, er for Kjøbenhavns Vedkommende 1,200, paa Landet i hver Sogneraadskreds 5 og i Købstæderne og Handelspladserne 1 for hvert fulde Antal af 250 Indbyggere foruden et vist Antal Suppleanter. Efter de nuværende Befolkningsforhold vil det samlede Antal af de saaledes udtagne beløbe sig til 8 à 9,000 foruden Suppleanter. De Lister, hvorpaa de optages, kaldes Grundlisterne. Hele Landet deles i et Antal større Kredse (Nævningekredse), og Grundlisterne samles særskilt for hver af disse Kredse. Ved en Række Lodtrækninger i hver Kreds blandt de paa Grundlisterne opførte udtages Nævningerne til de i Aarets Løb inden for Kredsen forekommende Nævningesager.

Folk, der beklæde visse offentlige Stillinger (saaledes Dommere, offentlige Anklagere, Politiets Funktionærer, Gejstlige m. fl.) skulle ubetinget være udelukkede fra at være Nævninger. Hvis en saadan ved en Fejltagelse skulde være optagen paa Grundlisten, vil han derfor være at slette, saa snart Fejlen opdages. Der er derhos indrømmet en Række forskellige Personer Ret til at begære sig fritagne for Nævningehvervet. Dette gælder om Folk, der beklæde forskellige, nærmere angivne*) Stillinger, fra hvilke det antages betænkeligt at kalde dem bort til Udførelse af Nævningehvervet, endvidere om dem, der have fyldt 65 Aar, om dem, der paa Grund af deres Helbredstilstand eller Formue- eller Familieforhold ikke uden Fare for deres Velfærd kunne

*) Se Udkast til Lov om Domsmagtens Ordning § 48.

opfylde Nævningepligten, om dem, som udelukkende eller væsentligst ernære sig ved deres Hænders Gerning, samt om dem, der efter Nævningelistens Berigtigelse have taget Bopæl i en anden Nævningekreds. Enhver af disse Personer kan derfor, om han vil, begære sig slettet af Grundlisten, hvis han er optagen paa denne.

Af de ovennævnte Lodtrækninger gaar den første ud paa at reducere Antallet af de paa Grundlisterne opførte til 600 for den kjøbenhavnske Nævningekreds, 120 for Bornholm og 200 for hver af de øvrige Nævningekredse. Listen over de saaledes udtagne kaldes Nævningekredsens Aarsliste. Ved ny Lodtrækning mellem de paa Aarslisten opførte udtages kort forinden hvert Ting*) 30 Hovednævninger og 10 Hjælpenævninger. Blandt disse udtages ved yderligere Lodtrækning Nævninger for hver enkelt Sag, der kommer frem til Domsbehandling paa vedkommende Ting. Under sidstnævnte Lodtrækning kan Anklagemyndigheden og Tiltalte hver uden Angivelse af Grund forkaste 4 af de udtrukne. Til Sagens Paakendelse kræves 12 Nævninger, og da Nævninger kun medvirke i Landsretssager, kommer en Nævningeret altsaa til at bestaa af 3 retskyndige Dommere, hvoraf den ene er Formand, og 12 Nævninger. Alle 12 Nævninger skulle paahøre Domsforhandlingen fra først til sidst. Er der Udsigt til en lang Forhandling, kan der fra først af udtages en eller to Nævninger som Reserve, hvilke da ligeledes skulle overvære Forhandlingerne for at kunne træde til, hvis nogen af de 12 Nævninger skulde faa Forfald. Skulle flere Sager foretages paa een Dag, kan Udtagelsen af Nævninger til dem alle ske ved Mødets Begyndelse (se herom nærmere Udkast til Lov om Strafferetsplejen § 267). — Naar de til den paagældende Sag udtagne Nævninger have indtaget deres Sæde, oplæses Anklageskriftet, og Tiltalte spørges, om han erkender sig skyldig i det der omhandlede Forhold. Erkender Tiltalte sig skyldig, kan med hans Samtykke efter Rettens Bestemmelse Nævningernes Medvirkning bortfalde. I modsat Fald paaminder Rettens Formand Nævningerne om, at de, indtil deres endelige Kendelse er afgiven, ikke angaaende Sagen maa have Samtale eller Forbindelse med nogen anden end Retten gennem dens Formand, og tager dem derpaa i Ed. Umiddelbart efter Edfæstelsen vælge Nævningerne en af deres Midte til deres Ordfører. Naar Bevisførelsen har fundet Sted, og Parterne have haft Ordet, fastsætter Retten det eller de Spørgsmaal, der skulle rettes til Nævningerne. Hvad der skal forelægges Nævningerne til Afgørelse er ikke blot, hvor vidt der er tilstrækkeligt Bevis for, at Tiltalte har udvist det Forhold, der lægges ham til Last, men ogsaa, om dette kan henføres under noget af de Straffebud, hvorom der efter Anklagen kan være Spørgsmaal. Kan der efter Sagens Beskaffenhed være Spørgsmaal om, at der foreligger en eller anden særlig Strafudelukkelsesgrund (f. Eks. Utilregnelighed eller Nødværge), eller at der foreligger særlige Omstændigheder, der bringe Forholdet ind under en højere eller lavere Strafferamme end den almindelige, vil det i Reglen være nødvendigt at stille flere, indbyrdes afhængige, Spørgsmaal til Nævningerne, for at de forskellige Muligheder kunne komme til at staa klart for dem. Ethvert Spørgsmaal skal stilles saaledes, at det kan besvares med „Ja“ eller „Nej“. Straffens Udmaaling inden for den enkelte Strafferamme er Nævningerne uvedkommende. Efter at Spørgsmaalene ere fastsatte, gennemgaar Rettens Formand i Korthed Sagen og dens Bevisligheder og forklarer saa vidt fornødent Spørgsmaalene og de Retssæt-

*) »Ting« til Nævningesager skal i Kjøbenhavn holdes mindst een Gang hver Maaned, paa Landets øvrige Tingsteder mindst een Gang hver 3die Maaned; paa Bornholm holdes dog intet Ting i December, Januar og Februar.

ninger, der skulle lægges til Grund for deres Besvarelse. Nævningerne trække sig derefter tilbage til Raadslagning og Afstemning; om Raadslagningen og Afstemningen ere de under Straf af Fængsel pligtige at iagttage Tavshed. Til en for Tiltalte ugunstig Besvarelse kræves mindst 8 Stemmer. Svarene afleveres til Retten uden Begrundelse og uden Angivelse af Stemmetal. De af Nævningerne *til Gunst for Tiltalte* afgivne Svar ere uangribelige, forudsat at hele Sagens Behandling ej kasseres paa Grund af væsentlige Formfejl, og der ej heller findes at ligge en Retsvildfarelse til Grund for Spørgsmaalsstillingen eller Formandens Retsbelæring. Under de nævnte Forudsætninger kan altsaa hverken Landsret eller Højesteret omstøde eller tilsidesætte Nævningekendelsen. Anderledes, hvis Nævningernes Svar er *til Ugunst for Tiltalte.* I saa Fald kan Retten tilsidesætte det, hvis den finder det urigtigt. Der sondres i saa Henseende paa følgende Maade: Hvis Fejlen efter Rettens Skøn bestaar i, at noget til Skade for Tiltalte af Nævninger er anset bevist, som Retten ikke finder bevist, kan Retten foreløbig tilsidesætte Nævningekendelsen og paabyde ny Domsforhandling for andre Dommere og andre Nævninger, og, hvis Nævningerne under denne skulde komme til samme Resultat som de forrige Nævninger, medens Retten paa sin Side enstemmig finder Beviset utilstrækkeligt, kan Retten afsige Dom paa Grundlag af sin Opfattelse af Bevisspørgsmaalet. Hvis Nævningernes for Tiltalte ugunstige Svar derimod beror paa en efter Rettens Mening urigtig Opfattelse af et retligt Spørgsmaal, kan Retten straks tilsidesætte Nævningekendelsen og lægge sin egen Opfattelse til Grund for Dommen.

Der tillægges Nævningerne 3 Kr. for hver Dag, de i Anledning af Nævningehvervet holdes borte fra Hjemmet, og derhos, hvis de maa give Møde over en Fjerdingvej fra den By, hvori de bo, eller, hvis de bo paa Landet, fra deres Hjem, i Befordringsgodtgørelse $1^1/_2$ Kr. pr. løbende Mil.

6. Retsplejens Adskillelse fra Forvaltningen. I den gennemsete Grundlovs § 71 foreskrives det, at „Retsplejen bliver at adskille fra Forvaltningen efter de Regler, der fastsættes ved Lov". Til Opfyldelse heraf saavel som for at tilvejebringe den Adskillelse mellem Politi og Ret, som er nødvendig til Anklageprincipets Gennemførelse i Strafferetsplejen, foreslaas der i hver af de fremtidige Underretskredse ansat en særlig Politimester ved Siden af Underretsdommeren. Til denne Politimester henlægges endvidere de Politiforretninger, der ligge uden for Politivirksomheden i Strafferetsplejen *), saavel som, i alt Fald foreløbig, alle de Underøvrighedsforretninger, som hidtil have været varetagne af Retsbetjentene **). Kun nogle enkelte Forretninger, som vel ligge uden for den egentlige Retspleje, men dog staa i en vis Forbindelse dermed, eller i visse Henseender ere ensartede med Forretninger, der falde inden for Retsplejens Omraade, skulle vedvarende besørges af Underretsdommeren (saaledes Tinglæsningsvæsnet, Notarialforretninger, Formandskabet i Landvæsenskommissioner, Udmeldelse af Syns- og Skønsmænd uden for Retsplejen, for saa vidt den ikke kan ske

*) Ordenspolitiet, Veterinærpolitiet, Ledelsen af Foranstaltninger mod smitsomme Sygdomme og Karantænetilsynet, Ledelse af Strandingsvæsnet, Deltagelse i Sundheds-, Bygnings- og Brandkommissioner, Lægdsvæsnet m. m.

**) Udfærdigelse af Næringsbeviser, Autorisation af Handelsbøger, Forretninger med Hensyn til Taksationer efter Lov 19de Marts 1869, Førelse af Firmaregister, Mæglinger i Separations- og Skilsmissesager, Foretagelse af borgerlige Vielser, Tilsyn med Lærlingeforholdet m. m.

af Øvrigheden, o. s. v., se Udkast til Lov om Domsmagtens Ordning § 16). Forholdet bliver altsaa det, at dels al Virksomhed som Dommer, Foged, Skifteforvalter og Retsskriver, dels de sidstnævnte, særegne Forretninger henlægges til Underretsdommeren, medens i øvrigt al Underøvrighedsvirksomhed saavel som Politivirksomheden henlægges til Politimesteren. Herved maa dog endnu bemærkes, at Umyndiggørelse og Anordning af fast Lavværgemaal for Enker efter den ny Ordning ville blive judicielle Akter, samt at uden for Kjøbenhavn den Øvrigheden efter D. L. 3—16—3 tillagte Beføjelse til at underkende Forældres Vægring ved at tillade deres Børn at indgaa Ægteskab overføres til vedkommende Amtmand.

Amtmændene ville som Overøvrighed blive Politimestrenes Foresatte, for saa vidt angaar alle de til disse henlagte Underøvrighedsforretninger. Fremdeles skal Amtmanden have Overtilsynet med Politiet uden for Kjøbenhavn, dog med den væsentlige Begrænsning, at dette i sin Virksomhed for Efterforskning og Forfølgning af de Forbrydelser, som høre under Overanklagerens Virkekreds, staar under dennes og ikke under Amtmandens Overtilsyn.

Det Forhold, hvori Amtmændene nu for Tiden staa til selve Retsplejen, vil under den ny Ordning for største Del ophøre. Saaledes ville Amtmændenes Beføjelser med Hensyn til at tage Beslutning om Tiltale og Appel i Strafferetsplejen gaa over til de særlige Anklagemyndigheder; herfra gøres kun den ene Undtagelse, at Amtmændene kunne give Politimestrene Ordre med Hensyn til Paatale af Politisager i første Instans. Fremdeles bliver der under den ny Ordning ikke Tale om, at Amtet kan meddele Konstitution til midlertidige Dommere, beskikke Sættedommere eller autorisere Dommerfuldmægtige; al saadan Myndighed vil fremtidig gaa over til vedkommende Landsrets Justitiarius, for saa vidt den ikke forbeholdes Justitsministeriet. Endelig vil den Beføjelse, der hidtil har tilkommet Amtmændene til at meddele visse processuelle Bevillinger, bortfalde, idet saadan Myndighed under den ny Ordning henlægges til Retterne selv. Derimod vil Amternes Virksomhed med Hensyn til Beskikkelse af Søretsmedlemmer efter Lov 12te April 1892 saavel som hele den dem tillagte, navnlig kontrollerende Virksomhed paa Skiftevæsnets Omraade vedblive.

Om den Virkning, Retsplejens Adskillelse fra Forvaltningen vil have paa Underretsdommernes almindelige Stilling, se oven for under Nr. 3.

7. Offentlighed og Mundtlighed. Umiddelbarhedsprincipet. Allerede vor nuværende Retspleje er, bortset fra de kriminelle Forhør, *offentlig:* men Betydningen heraf forringes væsentlig derved, at Proceduren for største Del er skriftlig. Offentlighedens Adgang til at overvære, at der i et Retsmøde fremlægges nogle skriftlige Indlæg af ubekendt Indhold og gøres nogle kortfattede Protokoltilførsler, er ikke af stor Betydning. Større Betydning har det, at Domme og Kendelser afsiges i offentligt Retsmøde og derved blive Offentlighedens Ejendom. Sin egentlige Betydning faar Retsplejens Offentlighed dog først, naar ogsaa *Mundtlighed* gennemføres, ti i saa Fald er det ikke blot Retsplejens Resultater, men selve dens Virken, der kommer til at foreligge aabent og offentlig, tilgængelig for hvem som helst, der ønsker at blive bekendt dermed.

I de her foreliggende Udkast gennemføres saavel Mundtlighed som Offentlighed i vid Udstrækning. I samme Omfang, hvori der alt for Tiden finder mundtlig Procedure Sted ved Højesteret, vil der fremtidig finde mundtlig Procedure Sted ogsaa ved Landsretterne, ligesom endelig Underretssager kun ganske undtagelsesvis ville udgaa til

skriftlig Behandling. I borgerlige Sager ved Landsret skal der vel indledningsvis tilvejebringes et skriftligt Grundlag, men Procesformen er dog en virkelig mundtlig, idet Retten skal træffe Afgørelsen paa Grundlag af den mundtlige Forhandling og Bevisførelsen, og altsaa ikke i Embeds Medfør skal paase, at den mundtlige Forhandling ikke gaar ud over det skriftlige Grundlag. Hvad dernæst Retsplejens Offentlighed angaar, da er denne ført saa vidt, at endog Retsmøderne under Forundersøgelsen i Straffesager som Regel skulle være offentlige. Hovedreglen er, at Retten kun kan dekretere Dørenes Lukning, naar Hensyn til Sædeligheden eller den offentlige Orden kræver det, og ved Retshandlinger i Strafferetsplejen uden for Domsforhandlingen tillige, naar særegne Omstændigheder give Grund til at antage, at Retsmødets Offentlighed vil være til Hinder for Sagens Oplysning, eller det begæres af Værgen for en Sigtet under 18 Aar. Derhos ere Retsmøder under Efterforskningen ikke offentlige. Retternes Voteringer skulle som hidtil foregaa for lukkede Døre; alle Domme og Kendelser skulle ledsages af Grunde.

Ligesom Betydningen af Retsplejens Offentlighed i væsentlig Grad forøges, naar den gennemføres i Forbindelse med mundtlig Procedure, saaledes forøges igen Værdien af Procedurens Mundtlighed i væsentlig Grad, naar tillige *Umiddelbarhedsprincipet* gennemføres paa Bevisførelsens Omraade. Herved forstaas, at Beviserne saa vidt muligt føres frem umiddelbart for selve den Ret, der skal dømme i Sagen. Den dømmende Ret skal, med andre Ord, ikke nøjes med en Gengivelse af, hvad Parter, Vidner, Syns- eller Skønsmænd maatte have forklaret andet Steds, men skal, naar Bevis skal bygges paa deres Forklaringer, have dem frem for sig og høre Forklaringerne af deres egen Mund. Denne umiddelbare Bevisførelse sker normalt i Forbindelse med Sagens mundtlige Forhandling for Retten. At der ved en saadan Ordning skabes en større Udsigt til, at Retten kan trænge ind til Sagens virkelige Sammenhæng end ved en Ordning som den nuværende, under hvilken alt Bevis forelægges den dømmende Ret i skriftlig Form, beror navnlig paa to Ting. For det første derpaa, at selv den omhyggeligste Gengivelse altid kun vil give et delvis ufuldkomment Billede af det, der skal gengives. For det andet og navnlig derpaa, at, hvilket Bevis der kan tilvejebringes gennem Forklaringer, i høj Grad afhænger af, hvorledes der bliver spurgt, og hvilken Opfordring de, der forklare, i øvrigt have til at forklare sandfærdig og omhyggelig, men at i saa Henseende de bedste Garantier foreligge under en mundtlig Domsforhandling, under hvilken Parterne eller deres Repræsentanter møde fuldt forberedte og fremstille Sagen i dens Helhed, hver fra sit Standpunkt, under hvilken derhos det hele Bevismateriale samles og saaledes kan kontrolleres gennem dets indbyrdes Sammenhæng, og under hvilken endelig Rettens fulde Interesse er samlet om Sagen og Spørgsmaalet om, hvad endeligt Udfald denne bør have. Umiddelbarhedsprincipet er i Udkastene gennemført saa vidt, som det er muligt uden at gøre Vidnepligt og lignende uforholdsmæssig besværlig eller Procesførelse uforholdsmæssig dyr, og saa vidt som den i Udkastene hjemlede udstrakte Appeladgang tillader det. Hvad særlig Vidner angaar, ere Reglerne i Hovedsagen følgende: Vidner, hvis Forklaring skal benyttes som Bevis under Domsforhandling, skulle møde under denne, medmindre Afstandsreglerne*) eller Vidnets Helbredstilstand ere til Hinder derfor, eller det vilde

*) Ingen skal være pligtig at møde som Vidne for en Underret uden for sin Hjemtingskreds, naar han vilde komme til at rejse mere end 9 Mile paa Jærnbane eller Dampskib eller 3 Mile paa anden Maade eller en tilsvarende Vejlængde delvis paa Jærnbane eller Dampskib og paa anden

medføre Ulempe eller Bekostning, som ikke vilde staa i rimeligt Forhold til Sagens Genstand eller den Betydning, Vidnesbyrdet kan antages at have for Sagens Oplysning. I borgerlige Sager kunne derhos Parterne, naar de ere enige derom, altid bestemme, at Vidnet skal føres ved dets eget Hjemting. I Tilfælde af *Anke* beror det for Straffesagers Vedkommende altid paa Højesteret eller vedkommende Landsret selv, om de i første Instans førte Vidner skulle føres paa ny for disse Retter, saavel som hvor eventuelle ny Vidner skulle føres. Derhos er der — for at sikre Højesteret mod Overbebyrdelse — givet denne Ret Beføjelse til ogsaa i borgerlige Sager at afslaa en Parts Begæring om at maatte føre Vidner umiddelbart for den, hvorimod der for Anke til Landsret i borgerlige Sager gælder de samme Regler som i første Instans.

8. **Andre Hovedprincipper.** Ved Siden af Offentlighed, Mundtlighed og Umiddelbarhed maa som karakteristisk for den ny Retsplejeordning i dens Helhed fremhæves, at den fastslaar Bevisbedømmelsens Frihed. Retten er i at bedømme tilvejebragte Bevisers Værdi ikke bunden eller indskrænket ved Lovregler. Naar de foreliggende Beviser ere i Stand til hos Retten at fremkalde Overbevisning om, at noget forholder sig paa en vis Maade, og kun da, er tilstrækkeligt Bevis for Forholdet ført, medens Bevisernes Art og Tal i sig selv er ligegyldig. Der gøres herved et sidste Skridt paa en Vej, som fremmede Lovgivninger have anvist, og paa hvilken dansk Retsudvikling i Virkeligheden allerede er langt inde. Den eneste Undtagelse af Betydning, som i Udkastene gøres fra det nævnte Princip, er den, at de gældende Regler om Adgang til at forlange Benægtelsesed over for Haandskrift og Handelsbøger saavel som i Paternitetssager opretholdes. — Endvidere maa som et fremtrædende Træk ved den ny Ordning, saavel for den borgerlige Retsplejes som for Strafferetsplejens Vedkommende, nævnes, at der, i nødvendig Sammenhæng med Retsplejens Mundtlighed, er tillagt Retten en *temmelig vidtgaaende procesledende Myndighed.* Retten eller dennes Formand vaager over, at Forhandlingen foregaar med den tilbørlige Orden og Værdighed, kan afbryde og tilrettevise Parter, Vidner eller andre, naar de tillade sig upassende Udtalelser eller utilbørlige personlige Angreb, kan eventuelt fratage den paagældende Ordet, skal saa vidt muligt hindre alt, hvad der til Unytte trækker Forhandlingerne i Langdrag, bestemmer i Reglen Rækkefølgen af de enkelte Dele af Forhandlingen, og slutter hver enkelt Del, naar den anser det paagældende Emne for tilstrækkelig behandlet, slutter Afhørelsen af et Vidne, naar den anser videre Afhøring for ørkesløs, har en betydelig Frihed til at samle, adskille og udstykke Sager, og saa fremdeles. Hvad særlig **den borgerlige Retspleje** angaar, maa endvidere fremhæves, at Forhandlingsmaksimen (d. v. s. Princippet om, at det er Parternes egen Sag at sørge for Sagens Udvikling og Oplysning) vel i det hele bevares, men dog modificeres noget dels ved den Dommeren i alle Underretssager paalagte Vejledningspligt, dels ved den Dommerne i alle Sager tillagte Spørgsmaalsret. Denne sidstnævnte Beføjelse for Retten, der staar i nær Sammenhæng med Proce-

---

Maade, for at naa hen til Retten. For Landsret eller for Højesteret er ingen pligtig at møde som Vidne uden for den Landsretskreds, i hvilken han bor eller opholder sig, naar han vilde faa længere at rejse hen til Retten end 18 Mil paa Jærnbane eller Dampskib eller 6 Mile paa anden Maade eller en tilsvarende Vejlængde delvis paa Jærnbane eller Dampskib og paa anden Maade. Ved Beslutning af Retten eller dens Formand kan det dog paalægges et fjærnere boende Vidne at give Møde for Landsret eller for Højesteret, naar det for Sagens Oplysning anses nødvendigt.

durens Mundtlighed og Bevisumiddelbarheden, gaar navnlig ud paa følgende: Retten kan ved dertil egnede Spørgsmaal søge at fjærne, hvad der maatte være af Uklarhed i Parternes Erklæringer saavel som, hvad der, efter de af Parterne selv afstukne Rammer for deres Fremstilling, maa betegnes som Ufuldstændighed i denne. Den kan, om den finder det fornødent, opfordre Parterne til at fremlægge Kort eller lignende Anskuelsesmidler eller til at tilvejebringe Syn eller Skøn. Den kan under Bevisførelsen om fornødent gribe ind i denne, for at bevirke, at de Spørgsmaal, der stilles, og de Svar, der gives, saa vidt muligt bringes i saadan Form, at Misforstaaelse undgaas, ligesom den endelig til Sagens yderligere Oplysning kan rette selvstændige Spørgsmaal til Parter, der afhøres personlig*), til Vidner og Syns- og Skønsmænd. — I den nuværende Civilproces gælder den saakaldte Eventualmaksime (d. v. s. Princip et om, at Parterne straks ved første Lejlighed skulle fremsætte alle de Angrebs- og Forsvarsgrunde, hvoraf de ville betjene sig, selv om nogle af disse kun ere subsidiære, da der ellers ikke mod Modpartens Protest kan tages Hensyn dertil). Denne Maksimes Opgave er særlig at modvirke den skriftlige Procedures Tendens til Langsomhed. Den Skriftveksling, der skal indlede Behandlingen ved Landsret, kan imidlertid ikke uden særlig Tilladelse af Retten strækkes videre end til Duplik; Sagens mundtlige Forhandling koncentreres ved alle Retter i en enkelt Domsforhandling, hvis Afslutning beror paa Retten, og Rettens Samtykke kræves til, at en Sag udstykkes. Under disse Omstændigheder er der ingen Adgang for Parterne til en Forhaling af den Art, mod hvilken særlig Eventualmaksimen skal danne Værnet; den opstilles derfor ikke i den ny Proces, undtagen for saa vidt, som det ordentligvis nægtes en Part mod Modpartens Protest under den mundtlige Domsforhandling at fremsætte Paastande eller Anbringender, paa hvilke Modparten ikke er bleven forberedt gennem det skriftlige Grundlag. Mod Forhalingstilbøjeligheder i øvrigt ligger Værnet i Reglerne om Sagsomkostninger og Rettergangsbøder. — I den nuværende Civilproces hænder det jævnlig, at en, maaske endog langvarig, Realitetsprocedure spildes derved, at der, naar Sagen er optaget til Dom, befindes at foreligge Formalitetsfejl, som efter de gældende Regler maa bevirke Afvisning eller Annullation, ex officio eller efter Sagsøgtes Paastand. I nærværende Udkast er der lagt Vægt paa, i videst muligt Omfang at undgaa alt saadant. I saa Henseende kan særlig fremhæves, at alle Formalitetsindsigelser forlanges fremsatte straks, at saadanne, naar Retten ikke netop bestemmer anderledes, skulle behandles og paakendes særskilt forinden Realiteten, at urigtig Forkyndelse af Stævning eller for kort Stævnevarsel, naar Sagsøgte dog møder, kun giver ham Ret til Udsættelse, ikke til Afvisning, og endelig at Klager over en Sags Behandling ved underordnet Ret, som efter Sagens Stilling i Appelinstansen ere uden reel Betydning for vedkommende Part, af den overordnede Ret kunne lades ude af Betragtning. — Endnu skal med Hensyn til den borgerlige Retspleje fremhæves, at det som almindeligt Princip er gennemført, at en paaankelig Afgørelse først bliver retskraftig og som saadan tjenlig som Grundlag for videre Skridt, naar Ankefristen er udløben; Ankefristerne ere i Forhold til de nugældende korte, og Adgang til Afvigelse fra nævnte Princip er forbeholdt for saadanne Tilfælde, hvor særlige Omstændigheder gøre Afvigelse nødvendig. — Hvad dernæst særlig **Strafferetsplejen** angaar, da bygger Udkastet derom paa Anklageprincipet (det akkusatoriske Princip) i Modsætning til den nugældende Ret, der i Hovedsagen gennemfører Forhørsprincipet (det inkvisitoriske Princip). Den Sigtede skal altsaa ikke længere

*) Om Parternes personlige Afhøring se Nr. 15.

være „Forhørsobjekt", men derimod „Processubjekt", Part. Han har Ret til at nægte at svare paa de til ham stillede Spørgsmaal og staar med selvstændige Partsrettigheder lige over for de særlige, fra Dommeren forskellige, Varetagere af Anklagens Interesser. For Domsforhandlingens Vedkommende gennemføres Anklageprincipet fuldt ud; for Forundersøgelsens Vedkommende gøres der derimod nogen Modifikation deri. Vel optræder der ogsaa under denne en særlig Repræsentant for Anklagemyndigheden, nemlig Politimesteren, og paa den anden Side har Sigtede ogsaa paa dette Stadium visse Partsrettigheder, bl. a. Ret til at søge Bistand hos en Forsvarer, men der paalægges dog samtidig vedkommende Dommer i Embeds Medfør uden særlig Begæring at foretage alle hensigtsmæssige Skridt til Opnaaelse af Forundersøgelsens Øjemed.

9. Anklagemyndighederne, Paataleregler, Sigtedes Forsvar. Anklagemyndighederne henhøre under Justitsministeren. Øverst blandt dem staar en *Rigsanklager*, der med Bistand af en Overanklager virker ved Højesteret og fører Tilsynet med de øvrige offentlige Anklagere. Ved hver af de to Landsretter ansættes 3 *Overanklagere* (med de nødvendige Medhjælpere). Overanklagerne, der fungere hver for sig i Henhold til en af Justitsministeren fastslaaet Forretningsfordeling, virke ved Landsretterne og Underretterne, men have til denne sidste Del af deres Virksomhed Bistand hos særlige *Anklagere ved Underret*. Stillingerne som Rigsanklager og Overanklagere ere fastlønnede Embeder, der ikke kunne forenes med Udøvelse af Sagførervirksomhed; derimod tænkes Anklagerne ved Underret tagne blandt Sagførere, der vedblive at være i Virksomhed som saadanne, og hvem der gives Vederlag for hver enkelt Sag (sml. de nuværende Aktorer). Anklagens Interesser ved Politisager*) saavel som ved Efterforskning og Forundersøgelse i alle Sager skulle dog normalt varetages af *Politimesteren* (i Kjøbenhavn Politidirektøren). Ordningen er nemlig den, at Pligten til *at sørge for Paatalen af Forseelser, der forfølges under Politisag*, paahviler Politimesteren (i Kjøbenhavn Politidirektøren), der for saa vidt staar under Tilsyn af Amtmanden (Politidirektøren i Kjøbenhavn staar dog direkte under Justitsministeriet), medens der, hvad *alle andre Lovovertrædelser* angaar, sondres mellem den indledende Undersøgelse (Efterforskning og Forundersøgelse) og selve Anklagen for den dømmende Ret. At sætte Efterforskning og Forundersøgelse i Gang og føre dem igennem paahviler ligeledes Politimesteren under Tilsyn af Overanklageren (i Kjøbenhavn Politidirektøren), hvorimod det er Overanklagerens egen Sag, naar Undersøgelse er endt, at tage Bestemmelse om, hvor vidt Tiltale skal rejses for den dømmende Ret, og derefter, hvis Tiltale besluttes, at varetage Anklagens Interesser under Domsforhandlingen enten personlig eller ved en Medhjælper eller — for saa vidt Sagen hører for Underret — ved en af de som Anklagere ved Underret beskikkede Sagførere. Bestemmelse om Anke paa det offentliges Vegne fra Underret til Landsret eller fra Landsret til Højesteret tages ligeledes af Overanklageren. Selve Anklagens Udførelse for Højesteret besørges af Rigsanklageren eller dennes Medhjælper.

Spørges der, *hvilken Beføjelse* der skal tilkomme Anklagemagten *til at undlade Forfølgning*, uagtet det efter det foreliggende maa antages, at Forfølgningen vil

*) Ved *„Politisager"* forstaas i Udkast angaaende Strafferetsplejen *alle* Sager vedrørende Forseelser, for hvilke Loven ikke hjemler anden Straf end Formuestraf, simpelt Fængsel, Tvangsarbejde, Ris eller Fortabelse af en Næringsret, dog med Undtagelse af de i Straffelovens §§ 129, 130, 3. St., 208 og 209 omhandlede Lovovertrædelser, og *endvidere* Sager vedrørende en Række udtrykkelig nævnte Lovovertrædelser, uanset at Straffen kan stige til Fængsel paa Vand og Brød (jfr. Udkastets § 31).

kunne føres igennem til Domfældelse, bliver Svaret, at Anklagemagten i saa Henseende stilles noget friere, end Amtmænd, Politidirektør og Justitsminister ere stillede efter den nugældende Lovgivning. Særlig skal fremhæves, at Overanklageren i alle Tilfælde, hvor han finder, at Paatale under Hensyn til særlige formildende Omstændigheder kan undlades uden Skade for nogen offentlig Interesse, skal forelægge Sagen for Rigsanklageren, og at denne da, hvis han er enig med Overanklageren, kan beslutte Undladelse af Paatale, medens han, hvis han nærer Tvivl, skal indstille Spørgsmaalet til Justitsministerens Afgørelse.

Til Reglerne om offentlig Paatale slutte sig Reglen om den *subsidiære private Paatale*, det vil sige, om en vis Ret for private til, naar den offentlige Paatalemyndighed har nægtet at paatale eller har frafaldet en begyndt Forfølgning, da selv at bringe Sagen for Retten. Denne Adgang er aabnet efter fremmede Loves Forbillede og tilsigter at give en yderligere Granti mod, at en Forbrydelses Paatale skal blive undladt alene paa Grund af Paatalemyndighedens Ligegyldighed eller dens Hensyntagen til Momenter, der bør være uvedkommende. Da paa den anden Side Adgangen til privat Forfølgning meget let kan misbruges til Chikane, Pengeafpresning o. a. lign., er det af Vigtighed at holde den inden for visse Grænser. Den er derfor efter Udkastet kun tilladt den forurettede selv, og den er uanvendelig, hvor Anklagemyndighedens Vægring ved at forfølge er bygget paa den Beføjelse, der tilkommer den til i visse bestemt afgrænsede Tilfælde at undlade Paatale. Derimod kan den anvendes, hvor det offentlige undlader Forfølgning under Henvisning til, at der ikke er tilstrækkeligt Bevis, eller at Handlingen rettelig set ikke er strafbar, eller i Kraft af den nys omtalte, Rigsanklageren og Justitsministeren tilkommende, Beføjelse til efter et almindeligt Skøn at undlade Paatale. Der er fremdeles sat en vis Frist, inden hvilken den private maa benytte denne Adgang gennem Indgivelse af Begæring til vedkommende Underret om, at retslig Forundersøgelse eller Tiltale maa blive rejst. Underretten afgør derefter, om der efter det foreliggende er Grund til at indlede Forfølgning, og, hvis retslig Forundersøgelse tilstedes, om der efter dennes Udfald er et rimeligt Grundlag for Tiltale. Retten kan betinge sin Tilladelse af, at Sagsøgeren stiller Sikkerhed for eventuelle Omkostninger. Skal Tiltale rejses ved Landsret, maa Sagsøgeren til Sagens Udførelse antage en til Møde ved Landsret berettiget Sagfører, der har at udføre alt, hvad der ellers under Domsforhandlingen og dennes Forberedelse paahviler Overanklageren. Den Dom, der afsiges, kan af Sagsøgeren kun paaankes, naar Landsretten dertil giver sit Samtykke. Vedkommende Paatalemyndighed har Ret til paa et hvert som helst Trin at optræde under Sagen og kan naar som helst selv overtage Forfølgningen, dog saaledes at Sagsøgeren vedblivende, om end med nogen Begrænsning, kan optræde som Part i Sagen. — Naar der er gaaet Dom i Sagen, kan Paatalemyndigheden rejse Anke saavel til Skade som til Fordel for Tiltalte og kan ligeledes begære Genoptagelse, alt overensstemmende med de Regler, som gælde i offentlige Sager. — Foruden Ret til paa angivne Maade at rejse eller fortsætte en Forfølgning i første Instans, tilkommer der ogsaa den forurettede Ret til, under iagttagelse af visse nærmere Regler, at paaanke en frifindende Dom i en offentlig Sag eller at begære Genoptagelse af en med Frifindelse endt offentlig Sag, naar Paatalemyndigheden nægter eller undlader at gøre saadant.

De Straffesager, der ifølge den gældende Straffelovgivning ere *henviste til privat Forfølgning* (Injuriesager, Sager om Krænkelse af Privatlivets Fred, Husfreden eller Brevhemmeligheden m. fl.,), behandles i første Instans i den borgerlige Rets-

plejes Former; hvis imidlertid Sagsøgte under Sagen idømmes Fængselsstraf, kan han rejse Anke efter de i offentlige Straffesager gældende Regler. Overanklageren har da at sørge for Sagens Indbringelse for og Behandling ved den højere Ret, men den private Sagsøger kan slutte sig til Forfølgningen.

Om offentlig *Beskikkelse af Forsvarer* for en Sigtet ere Hovedreglerne disse: Ubetinget foreskrevet er Beskikkelse af Forsvarer kun, naar Tiltale er rejst for Landsret i en Nævningesag, eller der opstaar Spørgsmaal om at lægge Beslag paa en bortrømt Tiltalts Formue, samt i Tilfælde af en Landsretsdoms Indankning for Højesteret eller ved mundtlig Forhandling af et Kæremaal. I øvrigt overlades det til Rettens Skøn, om Forsvarer skal beskikkes, men Retten *kan* paa den anden Side, naar Tiltale er rejst, beskikke en saadan selv i Underretssager, og det kan utvivlsomt forudsættes, at Retten vil benytte denne Myndighed til at beskikke Forsvarer i alle Sager, der give rimelig Anledning dertil. Forinden Tiltale er rejst, bliver offentlig Forsvarer kun at beskikke, naar paa Grund af særlige Omstændigheder Bevis skal optages i dets endelige Skikkelse før Domsforhandlingen, for derefter at bringes frem i skriftlig Form under denne. En Forudsætning for al offentlig Beskikkelse af Forsvarer er, at Sigtede ikke selv har valgt en Forsvarer. *Ret til paa egen Bekostning at tage en Forsvarer* tilkommer enhver, der sigtes for en Forbrydelse. Hertil kan vælges en Sagfører eller, naar Retten finder, at der foreligger Grund til at tilstede saadant, en anden personlig myndig og uberygtet Person. En valgt Forsvarers Stilling er under Forundersøgelsen undergivet visse Begrænsninger. Han kan saaledes, naar der er Grund til at befrygte, at han vil modvirke Undersøgelsen paa utilladelig Maade — men ikke ellers — udelukkes fra at være til Stede under Retsmøder, der af særlige Grunde holdes for lukkede Døre (jfr. Nr. 7), saavel som — under samme Forudsætning — fra Adgang til at gøre sig bekendt med Tilførslerne til Retsbogen og de til denne fremlagte Aktstykker; ligeledes kan hans Samkvem med Sigtede, hvis denne er fængslet, under nævnte Betingelse undergives fornøden Kontrol. Saa snart Tiltale er rejst, bortfalde alle saadanne Begrænsninger, og under Domsforhandlingens Forberedelse saavel som under selve Domsforhandlingen staar den valgte Forsvarer ligesom den beskikkede som Partsrepræsentant paa lige Fod med Anklagemyndigheden.

10. Politiet. En bestemt Forudsætning for, at Anklageprincipet kan gennemføres i Strafferetsplejen uden Fare for Retssikkerheden, er at der tilvejebringes et Politi, der raader over flere og til Dels ogsaa dygtigere Kræfter, end det nuværende Politi, navnlig det nuværende Politi uden for Kjøbenhavn, gør. For at opnaa dette, vil Statskassen formentlig blive nødt til at overtage Udgiften i hvert Fald til den Del af Politiet, som maa anses nødvendig netop i Strafferetsplejens Tjeneste. For Kjøbenhavns Vedkommende henskydes den nærmere Ordning af Politiet til særlig Lov. For det øvrige Land foreslaas Ansættelse af en særlig Politimester i hver Underretskreds. Der gives denne den efter Omfanget af Arbejdet i Kredsen eventuelt fornødne Bistand af Fuldmægtige. Endvidere beregnes for hver Købstad (derunder Handelspladser) med indtil 3,000 Indbyggere 2 Politibetjente og for større Købstæder desuden 1 Politibetjent for hver overskydende 1,500 Indbyggere, dog ikke mere end 8 i alt for hver Købstad, samt for Landet 1 bereden Politibetjent for hver 5,000 Indbyggere i Politikredsen, saaledes at et overskydende Antal regnes for fulde 5,000, naar det overstiger Halvdelen. Efter de nuværende Befolkningsforhold giver dette 282 Politibetjente for samtlige Købstæder og ca. 292 beredne Politibetjente for Landet. En

Forøgelse af det saaledes fastsatte Antal Politibetjente kan med Justitsministerens Samtykke finde Sted, naar vedkommende Købstad eller Amtsraad bevilger de dertil fornødne Midler. Om Politimestrenes Virksomhed og Opgaver se Nr. 6 og 9.

11. Sagførervæsnet. Hovedprincipperne i den nuværende Ordning af Sagførervæsnet fastholdes. Saaledes skal Adgangen til at blive Sagfører fremdeles staa aaben for enhver, der fyldestgør visse almindelige Betingelser. Sagførerne inddeles i 3 Klasser, Højesteretssagførere, Landsretssagførere og Underretssagførere, i det væsentlige svarende til den nuværende Inddeling af Sagførerne i Højesterets-, Overrets- og Underretssagførere. Der indføres ingen almindelig „Sagførertvang" i den Forstand, at Folk skulle være udelukkede fra selv at føre deres Sager; kun gives der Højesteret og Landsret Beføjelse til at afvise en Part, hvis Processkrifter findes uforstaaelige, eller som under den mundtlige Forhandling viser sig ude af Stand til at fremstille Sagen med tilbørlig Ro og Klarhed, og tilkendegive ham, at han maa lade en Sagfører møde for sig. Paa den anden Side bevares „Sagførernes Eneret" til at benyttes som Rettergangsfuldmægtige af Folk, der ikke kunne eller ikke ville føre deres Sag selv, i omtrent samme Omfang som hidtil. Sagførerne skulle lige saa lidt som hidtil betragtes udelukkende som private Næringsdrivende; de staa som offentlig autoriserede Tillidsmænd i Retsplejens Tjeneste med et særligt Ansvar over for det offentlige, hvilket navnlig viser sin Virkning deri, at Straffelovens Kap. XIII om Forbrydelser i Embedsforhold kan bringes til Anvendelse paa dem i Overensstemmelse med nævnte Lovs § 144. Som de væsentligste Forandringer i de nugældende Regler vedrørende Sagførervæsnet kunne nævnes følgende, af hvilke nogle staa i nær Sammenhæng med Indførelsen af mundtlig Procedure og Forandringerne i Retsorganisationen: Fremtidig skal ikke blot den, der ønsker Beskikkelse som Højesteretssagfører, aflægge Prøve for Højesteret, men endvidere skal enhver, der ønsker Beskikkelse som Landsretssagfører, aflægge Prøve for Landsret. — Sagførere udelukkes fra under Domssager at give Møde ved deres Fuldmægtig, naar mundtlig Forhandling finder Sted. — De Stillinger, der give Adgang til Sagførerbeskikkelse, ere til Dels andre end efter gældende Ret. — Der aabnes Adgang for Kvinder til at blive Sagførerfuldmægtige og Sagførere. — Fuldmægtigvirksomhed skal, for at give Adgang til Sagførerbeskikkelse, være udøvet i mindst 5 Aar og ikke blot som nu i mindst 3 Aar, hvorhos af de 5 Aar mindst de 2 Aar skulle være hos samme Principal eller ved samme Embede. — Sagførernes Eneret beskyttes ved noget stærkere Midler end nu, paa den anden Side gives en noget større Adgang end efter gældende Ret til at hindre uhæderlige eller uvederhæftige Sagførere i at fortsætte deres Sagførervirksomhed. — Der gives i Tilfælde af Strid mellem en Sagfører og dennes Klient Retten Beføjelse til at skønne over Sagførersalærers Rimelighed, selv om Overenskomst om Salærets Størrelse er indgaaet i Forvejen.

De nuværende Sagførere ligestilles Sagførerne i den ny Ordnings tilsvarende Klasse.

12. Forligsvæsnet. Den nuværende Forligsmægling med Overtalelsesforsøg for lukkede Døre og med Forbud mod Bevisførelse angaaende, hvad der af Parterne tilstaas eller foreslaas under Mæglingen, er i sig selv næppe længere tidssvarende og i alt Fald ganske uoverensstemmende med det Offentlighedsprincip, der i Forening med Mundtligheden skal gennemføres i hele Retsplejen. Den foraarsager derhos —

hvis Forlig ej opnaas — Parterne dobbelt Ulejlighed, idet de først skulle møde i Forligskommissionen og derefter for Retten. De nuværende Forligskommissioner foreslaas derfor afskaffede (kun den særlige Mægling i Tyende- og Aftægtssager bibeholdes som Led af en særlig Lovgivning), og al Forligsmægling henlægges til Retterne. Saavel Erfaringen fra de private Politisager og Sagerne ved den kjøbenhavnske Gældskommission — i hvilke som bekendt allerede nu Retten selv mægler — som Erfaringen fra Udlandet viser, at Mægling ved Retten er mindst lige saa virksom som Mægling ved Lægmænd. Den nærmere Ordning af Forligsvæsnet er ifølge Udkastet denne: I Underretssager prøver Underretsdommeren selv Forlig og kan dertil vælge hvilket som helst Øjeblik inden Sagens Optagelse, som han anser for gunstigt dertil. I Landsretssager prøves Forlig ved Underret, og i Tilfælde af Indklagedes Udeblivelse kan der gaa Udeblivelsesdom ved Underretten. Al Forligsmægling er offentlig. Parterne ere i Almindelighed pligtige at møde personlig under Mæglingen, men kunne, hvis de have lovligt Forfald, lade sig repræsentere ved en anden, der godt kan være en Sagfører. De inden Retten indgaaede Forlig skulle ligesom efter nugældende Ordning have Eksekutionskraft.

13. Procesomkostninger og processuelle Straffe. Lige over for den i nuværende Praksis herskende Tilbøjelighed til at lade hver af Parterne i en borgerlig Retstrætte bære sine *Omkostninger* („ophæve Omkostningerne"), samt til, hvor Godtgørelse for Procesomkostningnr tilkendes den ene Part hos den anden, at fastsætte denne Godtgørelse til et ganske utilstrækkeligt Beløb, opstilles i Udkastet angaaende den borgerlige Retspleje følgende to Hovedregler: 1) Den tabende skal som altid erstatte Modparten de ham ved Retssagen paaførte Udgifter, for saa vidt Retten ikke i særlige Omstændigheder finder skellig Grund til at gøre Afvigelse fra denne Regel, og 2) denne Erstatning skal vel fastsættes til en rund Sum efter Rettens Skøn, men saaledes, at de virkelig hafte Udgifter, for saa vidt de have været hensigtsmæssige for Sagens forsvarlige Udførelse, erstattes fuldt ud.

I Stedet for den gældende Rets mange specielle Bestemmelser om *processuelle Straffe*, gives i Udkastene nogle faa almindelig holdte Regler, der i sig rumme Hovedtrækkene af den nuværende Ordning. Særlig skal dog fremhæves, at der nødvendigvis maa gives Retten noget stærkere Midler til at haandhæve Orden og Sømmelighed under offentlige Retsmøder med mundtlig Forhandling, end der behøves under Retsmøderne i den nuværende skriftlige Proces, og at der derfor saavel i den borgerlige Retspleje som i Strafferetsplejen gives Retten (derunder ogsaa Fogedret og Skifteret) Beføjelse til at paalægge Straf af Bøder indtil 40 Kr. eller simpelt Fængsel indtil 8 Dage for Fornærmelser mod Retten eller nogen af de for samme mødende, for Uorden, hvorved Forhandlingerne forstyrres, eller for Ulydighed mod Formandens Befalinger. Derhos foreskrives i Strafferetsplejen Bøder af indtil 1,000 Kr. for den, der overtræder Forbudet mod, at Nævninger, der have trukket sig tilbage til Raadslagning, uden Tilladelse af Rettens Formand have Samkvem med andre, og Straf af Fængsel for den Nævning, der gør Brud paa sin Tavshedspligt.

14. Fri Proces. Der skal være den samme Adgang som hidtil for uformuende til at opnaa fri Proces. Men medens Myndigheden til at meddele saadan Bevilling hidtil har været henlagt til Overpræsident og Amtmand for Underretssagers Vedkommende og til Justitsministeren, for saa vidt angaar Anke til højere Ret, skal

Myndigheden fremtidig tilkomme Justitiarius i vedkommende Landsret, for saa vidt Underrets- og Landsretssager angaar, og Højesterets Justitiarius, for saa vidt Højesteretssager angaar. Bevillingen omfatter Fritagelse for Betaling af Retsafgift og for Udgifter til Stævningsmænd, Brevporto, Avisbekendtgørelser samt til Rejsegodtgørelse, Dagpenge og anden Betaling til Vidner, Syns- eller Skønsmæd m. v., endvidere gratis Meddelelse af de nødvendige Udskrifter og Beskrivelser og endelig, om fornødent, ogsaa gratis Beskikkelse af Sagfører. — Den Justitsministeren tilkommende Beføjelse til uden Hensyn til Uformuenhedsbetingelsen at tilstaa fri Proces saavel i offentlige Myndigheders, Stiftelsers og Embedsmænds Sager, som i andre Tilfælde, hvor det offentliges Interesse gør det ønskeligt, at en retslig Afgørelse af et Spørgsmaal tilvejebringes, opretholdes i dens hidtidige Omfang.

15. Bevismidlerne i den borgerlige Retspleje. Hovedforandringen paa dette Omraade bestaar i de ny Regler om *Parternes Forklaringer*. Efter den gældende Ret kunne Parterne gemme sig bag deres Sagførere, og usandfærdige Erklæringer kunne, selv om Usandfærdigheden konstateres i rette Tid, kun rammes med en processuel Straf eller under særlige Omstændigheder blive ramte af Straffelovens Bedrageristraf. Omvendt kan der, selv om Parten i sine Indlæg afgiver Forklaringer, der gøre Indtryk af at være fuldt troværdige, paa Grund af Partens personlige Interesse i Sagens Udfald strængt taget efter de gældende Bevisbedømmelsesregler ikke tillægges Forklaringerne bevisende Kraft. Helt anderledes efter det foreliggende Udkast. Enhver af Parterne kan, om han vil, træde frem til Afgivelse af personlig Forklaring som Vidne i offentligt Retsmøde og kan tvinge Modparten til at gøre det samme, — dette sidste dog kun med nogen Begrænsning, idet navnlig hver Part har Ret til at nægte at svare paa Spørgsmaal, hvis Besvarelse maa forudsættes at ville udsætte Parten selv, hans Ægtefælle, Forældre eller Børn for Tab af borgerlig Agtelse eller Velfærd. Forklaringerne afgives ikke under Ed, men under Ansvar efter Straffelovens Regler om falsk, ubeediget Forklaring for Retten, og vedkommende Ret kan og skal ifølge den i Udkastet gennemførte Bevisbedømmelsesfrihed bygge sin Dom paa den Overbevisning om, hvad der tør anses for sandt, som fremkaldes hos den gennem det samlede Indtryk af alt i Sagen foreliggende. Til Fremkaldelse af sandfærdige Forklaringer fra en Parts Side virker ikke blot selve det omtalte Strafansvar, men endvidere Vanskeligheden ved at fastholde og gennemføre usandfærdige Forklaringer under en Afhøring i offentlig Ret, under hvilken baade Modparten selv eller dennes Sagfører og Retten kan stille Spørgsmaal til den paagældende, under hvilken han kan konfronteres med Vidner, og under hvilken han let kommer til at staa offentlig til Skamme, hvis det under Forhandlingen bliver utvivlsomt, at han har forklaret usandfærdig. Det blev da ogsaa under Forhandlingerne i Folketinget 1881 om Retsplejereformen udtalt, at Rettens Adgang til at trænge ind paa Parterne (eller deres Repræsentanter) med Spørgsmaal og Parternes Adgang til at fordre af hinanden, at de skulle møde personlig for Dommeren og besvare de Spørgsmaal, de stille til hinanden, netop er det Aleksandersværd, hvormed man skal gennemhugge den gordiske Knude af Fortielser og Fordrejelser, som Sagførere hele Verden over i deres Indlæg ofte have været tilbøjelige til at hengive sig til.

Hvad Bevis ved *Vidner* angaar, da følger det af Princippet om den fri Bevisbedømmelse, at Reglen om, at to lovfaste Vidner og kun to lovfaste Vidner udgøre fuldt Bevis, bortfalder. Retten kan altsaa anse fuldt Bevis tilvejebragt ved et enkelt paa-

lideligt Vidnes i sig selv troværdige Forklaring, og kan paa den anden Side tilsidesætte to, efter de nu gældende Regler „lovfaste", Vidners overensstemmende Forklaring, naar den har Grund til at tro, at disse Forklaringer dog bero paa en eller anden uopklaret Misforstaaelse, Fejlhuskning, Svig eller deslige. Det følger fremdeles af det nævnte Princip, at alle de Regler, hvorved det lovmæssig fastslaas, hvilke Omstændigheder der helt eller delvis berøve Vidner deres Troværdighed (gøre dem helt eller delvis „inhabile"), bortfalde. Derimod bibeholdes i det væsentlige uforandret den gældende Rets Regler om, at Vidnesbyrd ikke maa afkræves visse bestemte Personer angaaende, hvad de have erfaret i visse Fortrolighedsforhold eller som Embedshemmelighed (se Udkastets § 146). Hvad *Vidnepligten* i øvrigt angaar, da kan Vidnesbyrd kun nægtes over for Spørgsmaal, hvis Besvarelse maa forudsættes at ville udsætte Vidnet selv, dets Ægtefælle, Forældre eller Børn for Tab af borgerlig Agtelse eller Velfærd, saavel som angaaende Meddelelser, som Vidnets Ægtefælle under Ægteskabet har gjort Vidnet. — Om Grænserne for Vidners *Mødepligt* se Nr. 7 Note. — Vidneforklaringer skulle bekræftes med *Ed*, naar ikke begge Parter frafalde det, og ej heller Retten paa Grund af Vidnets særlige Stilling finder Betænkelighed ved at modtage Eden. Hvis imidlertid Vidnet ikke hører til et Trossamfund, for hvilket der haves en lovbestemt Edsformular, eller det erklærer, at det ifølge sin religiøse Tro ikke tør aflægge Ed, eller at det overhovedet ikke har nogen religiøs Tro, afgiver det i Eds Sted en Forsikring „paa Ære og Samvittighed". Bekræftelsen ved Ed eller Forsikring sker *efter* Afhørelsen. — Der tillægges Vidner et ubetinget Krav paa Godtgørelse hos den Part, der fører Vidnet; Godtgørelsens Størrelse er fastsat omtrent paa samme Maade som sket i den gældende Lov af 20de April 1888 om Godtgørelse til Vidner i kriminelle Sager.

Syn og Skøn. Ligesom Vidner ordentligvis skulle møde til Afhøring ved selve Domsforhandlingen, saaledes maa ogsaa Syns- og Skønsmænd som Regel være til Stede under denne, for der at afgive deres Syn eller Skøn, hvad enten nu dette alene sker gennem mundtlige Svar paa Spørgsmaal, der rettes til dem, eller ved, at de vedstaa en af dem afgiven skriftlig Erklæring om Resultatet af et af dem uden for Retten foretaget Syn eller Skøn og eventuelt supplere denne med nærmere mundtlig Forklaring. Reglerne om, hvornaar saadan Indkaldelse til personligt Møde under selve Domsforhandlingen kan undlades, ere de samme som med Hensyn til Vidner (jfr. Nr. 7), kun at der ingen stedlig Begrænsning er fastsat for Syns- og Skønsmænds Mødepligt. — Syns- og Skønsmænd have Krav paa Rejsegodtgørelse og Tærepenge efter en højere Takst end Vidner og desuden Krav paa et særligt Vederlag for deres Syn eller Skøn (jfr. Udkast til Lov om Retsafgifter § 85). — Den udmeldende Ret bestemmer Antallet af Syns- eller Skønsmænd for det enkelte Tilfælde. — Oversyn og Overskøn bortfalder, hvorimod der intet er til Hinder for, at en Part, der er misfornøjet med Resultatet af et foretaget Syn eller Skøn, foranstalter nyt Syn eller Skøn, hvis der ellers er Tid dertil. — Blandt andet for at afværge de nu forekommende Tilfælde, hvor Dommen henskyder Afgørelsen af en Erstatnings Størrelse til et efterfølgende Skøn, og dette derefter paa ret vilkaarlig Maade ansætter Erstatningen til et Beløb, der ligger ganske uden for Rettens Forudsætninger om Erstatningsspillerummet, foreskrives det, at Syn eller Skøn aldrig kan henskydes til Optagelse efter Dommens Afsigelse, hvorhos Retten bemyndiges til, naar der mellem Parterne er Strid om, hvor vidt en Skade er foraarsaget, eller hvilken Erstatning der skal gives,

da selv at afgøre disse Spørgsmaal efter et Skøn over samtlige Omstændigheder, for saa vidt den efter det foreliggende anser sig i Stand dertil.

Parts Ed. De oven for omtalte Regler om Parters Afhøring som Vidner uden Ed ville formentlig i væsentlig Grad forringe Antallet af Tilfælde, hvori man maa ty til Parts Ed. Dette Institut bevares dog som en Nødhjælp, dels i enkelte bestemte Tilfælde, i hvilke dets Anvendelse alt nu er lovhjemlet, og hvor i alt Fald den Indflydelse, som det i Praksis indirekte øver, maa antages at være baade betydelig og gavnlig (Haandskrift—Handelsbøger—Paternitetssager), dels i øvrigt, hvor der efter Rettens Skøn kan være Grund dertil. Men medens den nuværende Ordning med Hensyn til Parts Ed er den uheldigst mulige, idet nemlig Parts Ed henskydes til Aflæggelse efter Dommens Afsigelse, og dens Aflæggelse afskærer Adgangen til Appel, ved hvilken Ordning mulige Menedstilbøjeligheder omgærdes med den størst mulige Betryggelse, ordnes i Udkastet Forholdet saaledes: Retten afsiger først en foreløbig Dom, hvorved Parts Ed tilstedes eller paalægges, idet der samtidig fastsættes en Frist for Edsaflæggelsen. Naar Fristen er udløbet, og det har vist sig, om Parten kan og vil aflægge Eden, afsiger Retten den endelige Dom. Fra denne regnes saa Fuldbyrdelsesfrist og Ankefrist.

Dokumenter. Om Dokumenters Beviskraft opstilles ingen særlige Regler ud over disse, at der kan forlanges Parts Ed af den, der vil benægte Ægtheden af et med hans Underskrift forsynet Dokument, saavel som af den, der vil benægte Rigtigheden af en autoriseret og ordentlig ført Handelsbogs Indhold. — Den Part, der er i Besiddelse af Dokumenter af Betydning for Sagen, er pligtig paa Opfordring at fremlægge disse, uden Hensyn til om Fremlæggelsen er imod hans egen Interesse. Derimod er Trediemands almindelige Pligt til at bidrage til Sagens Oplysning ved at give Retten eller Parterne Adgang til Benyttelse eller Besigtigelse af Dokumenter, der ere under hans Raadighed, undergivet den Begrænsning, at Pligten bortfalder, for saa vidt Dokumentets Fremførelse vilde kunne skade ham selv eller paadrage ham Udgifter eller betydelig Ulejlighed. Hvor den angivne Pligt herefter paahviler Trediemand, kan den, om fornødent, fremtvinges ved en Kendelse af den Ret, for hvilken Hovedsagen svæver, medens man i nugældende Ret er henvist til at gaa den besværlige Vej at anlægge selvstændigt Søgsmaal mod Trediemand.

16. Bevismidlerne i Strafferetsplejen. *Vidnepligten* er for saa vidt videregaaende i Strafferetsplejen end i den borgerlige Retspleje, som i Strafferetsplejen ogsaa den Sigtedes Ægtefælle, Forældre og Børn have en ubegrænset Vidnepligt (dette er for kriminelle Sagers Vedkommende stemmende med den gældende Ret); dog har Retten Beføjelse til efter Omstændighederne at undlade at tage saadanne Sigtede nærstaaende Personer i Ed. Den eneste Begrænsning af Vidnepligten af almindeligere Karakter inden for Strafferetsplejen bliver herefter den, at et Vidne kan nægte at svare paa Spørgsmaal, hvis Besvarelse maa forudsættes at ville udsætte Vidnet selv for Tab af borgerlig Agtelse eller Velfærd, — en Undtagelse, der selvfølgelig ikke er af stor praktisk Betydning, da det efter Undtagelsens Beskaffenhed i Reglen vil være meget pinligt for et Vidne at paaberaabe sig den. I øvrigt gælde de oven for omtalte Regler om Vidner i den borgerlige Retspleje i det væsentlige ogsaa i Strafferetsplejen. Det samme gælder om de oven for omtalte Regler vedrørende *Syn og Skøn*, hvorved dog skal bemærkes, at det i Udkastet vedrørende Strafferetsplejen særlig fremhæves, at Retten selv kan foretage Besigtigelse af Personer, Genstande og Lokaliteter, naar

saadant findes nødvendigt eller hensigtsmæssigt for Sagens Oplysning. — De oven for nævnte Regler angaaende *Dokumenter* og angaaende *Parters Afhøring* og *Parts Ed* finde *ikke* Anvendelse i Strafferetsplejen. Ifølge de for denne gældende Regler kan en Sigtet under ingen Omstændigheder tages i Ed angaaende den mod ham rettede Sigtelse, og han har derhos overhovedet Ret til at nægte at svare paa alle Spørgsmaal vedrørende denne. Hvis imidlertid saadan Vægring kan medføre Sagens Forhaling eller vanskeliggøre Forsvaret, skal Dommeren gøre ham opmærksom derpaa. Paa den anden Side er det klart, at, hvis Sigtede afgiver Tilstaaelse, er dette et Bevis af stor Betydning, ligesom ogsaa de Forklaringer, som en Sigtet, der nægter sig skyldig, frivillig maatte afgive, kunne danne Led i Beviset for eller imod ham dels efter deres særlige Indhold, dels efter det almindelige Præg, de bære enten af Oprigtighed og Paalidelighed eller af Tilbageholdenhed og Usandfærdighed.

17. De særlige Magtmidler i Strafferetsplejen. *(Beslaglæggelse, Ransagning, Anholdelse, Varetægtsfængsel.)* Beslaglæggelse af Formue kan i Kraft af Retskendelse anvendes som Tvangsmiddel mod en Sigtet, der er bortrømt, og — i Lighed med den borgerlige Retsplejes Arrest — for at skaffe Sikkerhed for eventuelle Sagsomkostninger og Erstatningsansvar. Sin Hovedbetydning i Strafferetsplejen har Beslaglæggelse dog som Middel til, hvor frivillig Udlevering nægtes, at skaffe det offentlige Besiddelse af 1) Ting, der antages at være af Betydning som Bevismidler, 2) Ting, som antages at burde konfiskeres, eller 3) Ting, som ved en Forbrydelse ere fravendte nogen, af hvem de kunne kræves tilbage. Ogsaa til saadan Beslaglæggelse kræves som Hovedregel Rettens Beslutning; i paatrængende Tilfælde kan imidlertid Politiet paa egen Haand med visse Begrænsninger foretage en foreløbig Beslaglæggelse, men skal inden 24 Timer erhverve Rettens Stadfæstelse deraf. Til en almindelig Beslaglæggelse gennem Post- eller Telegrafvæsnet af Postforsendelser eller Telegrammer til og fra en Sigtet kræves Retskendelse, og Politiet kan kun paalægge Post- eller Telegrafvæsnet at holde Forsendelserne tilbage, indtil Rettens Afgørelse kan faas, og ikke for et længere Tidsrum end 3 Dage. Beslaglæggelse af et trykt Skrift paa Grund af dets Indhold kan kun ske ifølge Retskendelse.

Ransagning for at søge efter en Forbrydelses Spor eller efter Ting, som ere Genstand for Beslaglæggelse, kan enten være Ransagning af Bolig, Rum eller Gemmer (Husundersøgelse) eller Ransagning af Person (personlig Visitation). Foretagelse af Ransagning uden den vedkommendes Samtykke er knyttet til forskellige Betingelser, der i Hovedsagen gaa ud paa, at der, for saa vidt Talen er om Ransagning af selve den *Sigtedes* Bolig, Rum, Gemmer eller Person, enten maa være Spørgsmaal om en strafbar Handling, der er Genstand for egentlig kriminel Forfølgning og ikke blot for en Politisag (jfr. Nr. 9), eller maa foreligge, ikke blot en ubestemt Mulighed for, men bestemt, paaviselig Grund til at vente Resultat af Ransagningen, og, for saa vidt Talen er om Ransagning af en *Ikke-Sigtets* private Bolig, Rum, Gemmer eller Person, at der baade er Tale om en saadan større Forbrydelse og paaviselig Grund til at vente Resultat af Ransagningen. Som Grundlag for en tvungen Ransagning maa i Almindelighed foreligge Retskendelse; dog kan Politiet uden Retskendelse foretage Ransagning dels paa Steder, der ere tilgængelige for alle og enhver (Forlystelsessteder, Beværtninger osv.), dels hos Pantelaanere og Marskandisere, dels ogsaa hos andre private Personer, naar der er øjensynlig Fare for, at Øjemedet med Ransagningen vilde forspildes, hvis Retskendelse skulde afventes. — Fremdeles maa nævnes,

at Politiet i Forbindelse med en Anholdelse kan foretage personlig Ransagning af den Anholdte, naar der er Grund til at formode, at han har Genstande hos sig, der kunne benyttes til Vold eller Undvigelse, samt at Ransagning af Hus for at eftersøge den, som skal anholdes, kan finde Sted ifølge eller, i paatrængende Tilfælde, uden Retskendelse, naar der er Grund til at antage, at den eftersøgte holder sig skjult der.

Anholdelse. Udkastets Regler om Anholdelse uden foregaaende Indkaldelse for Retten gaa i det væsentlige ud paa følgende: Personer, der strejfe om uden Midler til lovligt Underhold (*Vagabonder*), eller som ikke ere knyttede til Riget ved Bolig eller varigere Opholdssted (*fremmede*), eller om hvis Navn og Opholdssted ingen antagelige Oplysninger haves eller kunne fremskaffes (*ubekendte*), kunne anholdes saavel af Retten som — hvor Rettens Beslutning ikke uden Fare for at forspilde Øjemedet kan indhentes — af Politiet, naar de mistænkes for at have begaaet en hvilken som helst, offentlig Forfølgning undergiven, strafbar Handling. Andre Personer kunne af Politiet anholdes, naar de træffes under Udførelse af en Forbrydelse og ikke ville afstaa fra deres forbryderske Virken, saavel som ogsaa uden for dette Tilfælde, naar Politiet har bestemte Grunde til at mistænke dem enten for en af de Forbrydelser, der ere Genstand for egentlig kriminel Behandling eller for en af visse særlig nævnte Politisags-Overtrædelser (Betleri, Overtrædelse af Tilhold efter Lov 3die Marts 1860 m. fl.) og Politiet derhos antager, ikke uden Fare for at forspilde Øjemedet, at kunne afvente Rettens Beslutning. Retten kan anholde enhver, der er mistænkt for at have begaaet nogen af de nævnte Forbrydelser eller Politisags-Overtrædelser, for saa vidt der efter dens Skøn foreligger særlig Grund til at sikre den mistænktes Tilstedeblivelse og Afsondring fra Samkvem med andre.

Det vil saaledes ses, at der, bortset fra Vagabonder, fremmede og ubekendte samt Betlere og lignende løsere Eksistenser samt fra dem, der træffes under Udførelse af en Forbrydelse og ikke ville afstaa derfra, ikke kan finde Anholdelse Sted, medmindre der foreligger Grunde til at mistænke den paagældende for at have begaaet en strafbar Handling af en saadan Betydning, at den er egentlig kriminel Behandling undergiven, og der derhos foreligger en særlig Grund, der kan antages at gøre det nødvendigt at sikre den mistænktes Tilstedeblivelse og Afsondring fra Samkvem med andre.

Den, der er anholdt af Politiet, skal inden 24 Timer stilles for en Dommer, og denne skal senest inden 3×24 Timer efter Fremstillingen tage Bestemmelse om Løsladelse, Fængsling eller en i Stedet derfor trædende Forholdsregel.

Varetægtsfængsel. Beslutning om Fængsling skal selvfølgelig som hidtil kun kunne tages af en Dommer. Ifølge Grundlovens § 80 kan ingen underkastes Varetægtsfængsel for en Forseelse, der kun kan medføre Straf af Bøder eller simpelt Fængsel, og denne Regel føres i Udkastet, i Modsætning til den gældende Praksis, videre derhen, at Varetægtsfængsel ikke blot skal være udelukket, hvor Strafferammen kun omfatter Bøder eller simpelt Fængsel, men ogsaa hvor Strafferammen naar højere, men der dog i det foreliggende Tilfælde ikke kan ventes at ville blive idømt højere Straf end Bøder eller simpelt Fængsel. Endvidere er Fængsling, naar Talen ikke netop er om Vagabonder, fremmede eller ubekendte, overhovedet udelukket ved alle andre Politisags-Overtrædelser end de oven for under „Anholdelse" særlig nævnte. I øvrigt ere Betingelserne for Fængsling i Hovedsagen disse, at der *enten* maa foreligge Føje til at frygte for, at den mistænkte vil unddrage sig Ansvaret ved at flygte eller skjule sig, *eller* er særlig Grund til at antage, at han vil bestræbe sig for at modvirke

Undersøgelsen ved at fjærne Gerningens Spor eller paavirke Medsigtede eller Vidner til at afgive urigtig Forklaring eller paa anden lignende Maade, *eller* er særlige Grunde til at frygte for, at han vil gentage eller fortsætte sin forbryderske Virksomhed eller bringe en mod en andens Liv eller Velfærd rettet Trusel (Straffelovens § 299) til Udførelse. Fængslingen skal hæves, saa snart Grunden dertil bortfalder. — For saa vidt Fængsling besluttes under Efterforskning, fastsætter Retten en bestemt Tidsfrist, inden hvis Udløb Forundersøgelse maa begæres eller Tiltale rejses. Fremdeles skal Undersøgelsesretten ved en Forundersøgelses Slutning opgive Paatalemyndigheden en vis Frist, ved hvis Udløb Fængslingen vil blive hævet, hvis ej forinden enten Tiltale er rejst, eller Oplysninger, som kunne begrunde en Forlængelse af Fristen, ere tilvejebragte.

Der er i nugældende Ret to Omstændigheder, der mere end noget andet foranledige uforholdsmæssig lange Arrester. Den ene er den, at kriminelle Sager, som Følge af Anke enten fra Arrestantens eller fra det offentliges Side, jævnlig føres gennem 3 Instanser. Den anden er den, at der for en Undersøgelsesdommer, der føler sig fuldt overbevist om Sigtedes Skyld, er en stor Fristelse til at fortsætte Forhørene fra Maaned til Maaned for mulig tilsidst at opnaa den Tilstaaelse, som det efter det inkvisitoriske Princip er Sigtedes Pligt at afgive, hvis han er skyldig. Begge disse Grunde til langvarige Fængslinger ville bortfalde efter Udkastets Ordning. Efter dette bliver der nemlig normalt kun to Instanser, for Landsretssagers Vedkommende endog, for saa vidt selve Skyldspørgsmaalet angaar, kun een Instans. Fremdeles vil der under det ny System ikke godt kunne være Tale om særlig at lægge Forhørene an paa Fremkaldelse af Tilstaaelse, da Sigtede har Ret til at nægte at svare, hvortil kommer, at Anklagens Interesse ikke fremtidig vil have sin egentlige Repræsentant i selve den Undersøgelsesdommer, der skal tage Bestemmelse om Fængslingens Ophør, men derimod i Politi og Anklager, hvorved Faren for et ensidigt Syn hos Dommeren formindskes. — De bestaaende Regler om Erstatning for uforskyldt Varetægtsfængsel bibeholdes.

18. Behandlingen af en almindelig borgerlig Sag ved Underret. Om, hvilke Sager der behandles ved Underret, se Nr. 2. Sagen indledes ordentligvis med Stævning, der bl. a. skal indeholde Sagsøgerens Paastand og en kort Fremstilling af de Kendsgerninger, hvorpaa den støttes. Om særskilt forudgaaende Indkaldelse til Forligsmægling bliver der ikke Tale, da Retten selv skal prøve Forlig, hvilket blot skal ske en Gang, inden Sagen optages. Er Sagens Værdi under 50 Kr. saavel som i Paternitetssager, skal Retten paa Begæring vejlede Parten allerede med Hensyn til Stævningens Affattelse. Ere Parterne enige derom, kunne de efter forudgaaende Anmeldelse møde for Retten uden foregaaende Stævning og begære Sagen foretagen. Hvor Stævning benyttes, skal den af Retten forsynes med en Paategning, hvorved Sagen berammes; derefter tilbagegives den Sagsøgeren til Forkyndelse. Stævnevarslet er en Uge, naar Sagvolderen søges ved sit Hjemting, ellers længere. Paa første Tægtedag fremlægger Sagsøgeren Stævning og giver en kort mundtlig Fremstilling af Sagen, hvorefter Sagsøgte har at erklære sig, uden at der fra hans Side behøves noget skriftligt Indlæg. *Dommeren har i alle Underretssager Vejledningspligt*, for saa vidt Parten ikke møder ved Sagfører. Parternes Erklæringer over Sagens Sammenhæng protokolleres efter deres væsentlige Indhold, det tilførte oplæses og vedtages. De fra begge Sider nedlagte Paastande skulle ved de indledende Forhandlingers Slutning protokol-

leres fuldstændig, medmindre de i særlig skriftlig Affattelse fremlægges til Protokollen. Derefter finder den egentlige mundtlige Domsforhandling Sted i Forbindelse med Bevisførelsen, hvis der er Spørgsmaal om saadan.

Da det er Tanken, at mangfoldige Sager maa kunne tilendebringes i selve det første Retsmøde, er der ikke givet Parterne nogen selvstændig Ret til at forlange særskilt Behandling og Paakendelse af Formaliteten; men Dommeren afgør, om saadan skal finde Sted, eller Formaliteten procederes i Forbindelse med Realiteten. Af samme Grund er det Regel, at Dokumenter, som Parterne ville benytte sig af, skulle være til Stede straks i det første Retsmøde, og Stævningen skal derfor ikke blot angive de Dokumenter, som Sagsøgeren vil benytte, men tillige særlig opfordre Sagsøgte til at medtage de Dokumenter, som han vil paaberaabe sig, paa Sagens første Tægtedag, hvorhos der i Reglen i selve Retsmødet bør gives vedkommende Part den fornødne Tid til at gøre sig bekendt med de Modparten fremlagte Dokumenter. Sagsøgte kan uden særlig Stævning fremsætte Modfordringer, for saa vidt disse enten have fælles Oprindelse med Hovedfordringen eller dog ere udjævnelige med denne. Der kan gives selvstændig Dom for Modfordringen.

Hvor det ikke med Rimelighed kan forlanges af Sagsøgte, at han skal kunne svare i Sagen straks i det første Retsmøde, eller af Sagsøgeren, at han paa Stedet skal kunne svare paa Sagsøgtes Indsigelser, eller hvor de fremlagte Dokumenter ere for vidtløftige til, at de kunne gennemgaas i selve Retsmødet, saavel som hvor Bevisførelse ved Vidner, Syns- eller Skønsmænd eller ved personlig Afhøring af Parter, der i øvrigt møde ved Sagførere, skal finde Sted, giver Retten de fornødne Udsættelser. Som Regel skulle de nævnte Personer møde til Afhøring for selve den Underret, for hvilken Sagen svæver; dog vil dels Begrænsningen af Vidners Mødepligt i Underretssager (se Nr. 7), dels Underretssagers gennemgaaende mindre Vigtighed medføre, at Vidneførsel her snarere end ved Landsretten kommer til at foregaa andet Steds end for selve den dømmende Ret. Afhøringen foretages af Dommeren paa Parternes Vegne, naar det begæres af nogen af disse eller af den, der skal afhøres, men ellers foretages den af Parterne selv eller disses Sagførere. Det væsentlige i Forklaringerne protokolleres, oplæses og vedtages.

Hvis Sagsøgeren udebliver, afvises Sagen. Hvis Sagsøgte udebliver, kan Sagsøgeren forlange Dom i Henhold til Stævningen; men Sagsøgte kan da paa sin Side forlange Sagen genoptagen, naar han snarest muligt og ikke senere end et Aar fra Dommens Afsigelse oplyser, at Udeblivelsen var ham utilregnelig, eller, for saa vidt Sagsøgte intet Svar har afgivet i Sagen, naar han, selv uden at godtgøre Udeblivelsens Utilregnelighed, inden 5 Dage efter Dommens Afsigelse skriftlig begærer et nyt Retsmøde berammet samt enten fremlægger Bevis for at have betalt de idømte Sagsomkostninger eller i Retten deponerer Beløbet.

Hvor Sagen er af mere indviklet Beskaffenhed, eller hvor Parterne give Møde ved Sagførere, vil det, som antydet, let kunne ske, at Bevisførelsens Forberedelse og Domsforhandlingen kræve særskilte Retsmøder ud over det, hvortil der oprindelig er stævnet. Sagen faar derved i højere Grad et med en Landsretssag overensstemmende Ydre; dog er en Skriftveksling som den for Landsretssager foreskrevne udelukket. Er Sagen saa forviklet eller vidtløftig, at den ikke kan behandles uden en videre Anvendelse af Skrift end den, der fremkommer gennem Stævningen og Protokollationen af Parternes Erklæringer og Paastande, maa Retten lade den udgaa til helt skriftlig Behandling, jfr. Nr. 25.

19. Behandlingen af en almindelig borgerlig Sag ved Landsret som første Instans. Om, hvilke Sager der behandles ved Landsret som første Instans, se Nr. 2. Proceduren under en Landsretssag bestaar af to Hoveddele: Skriftvekslingen og den mundtlige Domsforhandling; i Forbindelse med denne sidste finder eventuelt Bevisførelsen Sted. Skriftvekslingen bør normalt kunne tilendebringes i et eller to Retsmøder og Domsforhandlingen i et. Imellem disse kan det dog efter Omstændighederne, og navnlig naar der opstaar Strid mellem Parterne vedrørende Bevisførelsen, være nødvendigt at afholde et eller flere Retsmøder til Domsforhandlingens Forberedelse; men Retten bør gøre sit til, at al unødvendig Udsættelse og Vidtløftighed undgaas.

Stævningen indleveres paa Rettens Kontor til Berammelse og tilbageleveres derefter Sagsøgeren til Forkyndelse. Stævnevarslet er, naar Sagvolderen bor i den Underretskreds, hvor Landsrettens Sæde er, 14 Dage, ellers 3 Uger eller længere. I Stævningen giver Sagsøgeren en kort Fremstilling af sine Søgsmaalsgrunde og sin Paastand. Paa første Tægtedag skal Sagsøgte fremlægge Svarskrift, indeholdende hans Paastand og en kort Fremstilling af hans Benægtelser og Indsigelser og i det hele af de Kendsgerninger, hvorpaa hans Forsvar grunder sig. Han kan gøre Modfordringer gældende ligesom ved Underret. Begæres ingen yderligere Skriftveksling og heller ingen Bevisførelse, berammes Domsforhandlingen. Begæres derimod yderligere Skriftveksling, fastsætter Retten Frister, inden hvis Udløb Parterne udenretslig skulle have tilstillet hinanden Replik og Duplik, og berammer et nyt Retsmøde, i hvilket disse Skrifter fremlægges. I dette Møde fastsættes derhos Tiden for Domsforhandlingen, hvad enten Bevisførelse begæres eller ej, men i første Tilfælde maa den, der ønsker at føre Bevis, begære en passende Tid dertil, og skulde Modparten finde Tiden for lang, maa Retten afgøre Sagen ved Kendelse. Hvis Vidner og deslige skulle føres for selve den dømmende Ret, skal der mindst 3 Dage forud gives Modparten Meddelelse om deres Navn, Stilling og Bopæl, samt om, hvad der ved dem agtes bevist, for saa vidt han ikke allerede under Sagen har erholdt fornøden Kundskab herom. Hvis Vidner og deslige skulle føres uden for den dømmende Ret, maa Modparten stævnes særlig dertil med samme Varsel som et Vidne. Om de forskellige Spørgsmaal, der kunne komme frem vedrørende Førelse af Vidner, Udmeldelse af Skønsmænd, Parternes personlige Afhøring, disses eller Trediemands Forpligtelse til at fremlægge Dokumenter o. s. v., tager Retten gerne Bestemmelse i selve det Retsmøde, hvori Domsforhandlingen berammes, men kan i øvrigt ogsaa gøre saadant før eller senere i eller uden for Retsmøde. Hvad særlig angaar Fremlæggelse af Dokumenter, paalægges det hver Part at lade de Dokumenter, som han paaberaaber sig i Skriftvekslingen, og som ere i hans Besiddelse, følge med vedkommende Processkrift i Original eller Genpart, medens andre Dokumenter, som han under Domsforhandlingen vil paaberaabe sig, og som ikke allerede ere Modparten bekendte, skulle afgives til denne i Original eller Genpart mindst 8 Dage forud for Domsforhandlingen.

Anser en Part Modpartens Udtalelser om Sagens Sammenhæng for at lide af Uklarhed eller andre Mangler, som ikke efter hans Opfordring ere afhjulpne under Skriftvekslingen, bliver i et Retsmøde Skriftvekslingens Resultat paa de omspurgte Punkter at fastslaa i en Tilførsel til Retsbogen, eller om fornødent ved Rettens Kendelse.

Adgang til efter Skriftvekslingens Slutning eller endog under selve Domsforhandlingen, uden Samtykke fra Modparten at fremkomme med ny Paastande eller

Anbringender kan tilstedes, naar dertil findes tilstrækkelig Grund; det samme gælder om Beviser, paa hvis Fremkomst Modparten ej er bleven behørig forberedt. Saadant vil selvfølgelig kunne nødvendiggøre Udsættelse eller særlige Retsmøder.

Under Domsforhandlingen fremstiller hver Part Sagen fra sit Standpunkt og fremfører sine Beviser. Naar Parterne møde ved Sagførere, foretage disse Afhøring og Modafhøring af Vidner, Syns- og Skønsmænd og eventuelt af Parterne selv. Derimod overtager Retten, naar det begæres, Afhøringen for den Part, der ikke møder ved Sagfører. Om Dommernes selvstændige Spørgsmaalsret se Nr. 8. Det væsentlige af Bevisforklaringerne protokolleres, oplæses og vedtages. Retten afgør, naar Sagen maa anses tilstrækkelig drøftet, slutter saa Forhandlingen og optager Sagen til Dom. Dommen skal afsiges snarest muligt.

Om Udeblivelse gælde navnlig følgende Regler: Hvis Sagsøgeren udebliver paa Sagens første Tægtedag eller i noget senere Retsmøde, inden Domsforhandlingen er berammet, eller hvis han udebliver ved selve Domsforhandlingen, afvises Sagen. Derimod indtræder denne Virkning ikke, fordi han udebliver i et forberedende Møde, der afholdes efter Domsforhandlingens Berammelse. — Hvis Sagsøgte udebliver uden at have givet Svar i Sagen, og Sagsøgeren benytter sig heraf til at tage Udeblivelsesdom, kan Sagsøgte forlange Genoptagelse efter samme Regler som angivne under Nr. 18 for Underretssagers Vedkommende. Hvis Sagsøgte, efter at have givet skriftlig Svar i Sagen, udebliver fra et senere forberedende Møde, udelukker det ham dog ikke fra at give Møde og procedere under Domsforhandlingen. Hvis endelig Sagsøgte, efter at have givet Svar i Sagen, udebliver fra selve Domsforhandlingen — i hvilket Tilfælde hans skriftlige Svar ifølge den mundtlige Procedures Princip bliver uden Betydning — kan han alene forlange Sagen genoptagen, naar han oplyser, at Udeblivelsen var ham utilregnelig.

20. Anke til Landsret i borgerlige Sager. Enhver Underretsdom i en borgerlig Sag kan paaankes til Landsret; men Anke kan kun ske til Forandring, ikke til Stadfæstelse, idet de Forhold, der under den nuværende Ordning kunne give Grund til Anke til Stadfæstelse, fremtidig ville bortfalde. Anke maa iværksættes inden 4 Uger efter Dommens Afsigelse; ere de 4 Uger hengaaede, uden at Anke er iværksat, kan Dommen fuldbyrdes, men ikke før. Landsretten kan undtagelsesvis af særlige Grunde tillade Anke efter den nævnte Ankefrists Udløb indtil et Aar efter Dommens Afsigelse, hvorimod Administrationens Beføjelse til at meddele Oprejsningsbevilling bortfalder. Der kan ikke gyldig forud gives Afkald paa Anke.

Naar en Underretssag indankes for Landsret, undergives den der en ny Behandling overensstemmende med de for Landsretsager gældende Regler, dog at Indstævntes Udeblivelse, ligesom alt nu for Tiden ved Højesteret, bevirker, at Sagen udgaar til skriftlig Behandling. Den, der har vundet i Underinstansen og mener, at Protokoltilførslerne ved Underretten og selve Underretsdommen indeholde alt fornødent til Oplysning for Landsretten, kan altsaa udeblive fra denne. Kontraappel er aldrig nødvendig, idet Paastand om Underretsdommens Forandring eller Ophævelse eller om Sagens Hjemvisning kan nedlægges ikke blot af den, der har udtaget Ankestævning, men ogsaa af Modparten.

At det er en Appel og ikke en Første-Instans-Behandling, viser sin Virkning navnlig derigennem, at Formalitetsfejl, begaaede ved Underretten, efter Omstændighederne kunne bevirke Annullation og eventuelt Hjemvisning, samt at Sagen i det

hele maa holde sig inden for de ved Underretsproceduren afstukne Grænser. Formalitetsfejl, begaaede ved Underretten, der efter Sagens Stilling ved Landsretten er uden virkelig Betydning for vedkommende Part, kunne dog ikke med Nytte paaberaabes som Annullationsgrund, hvorhos Hjemvisning ikke kan finde Sted, fordi Underretsdommeren ikke behørig har vejledet en Part. Fremdeles maa med Hensyn til Procedurens Begrænsning ved Underretsproceduren mærkes, at ny Paastande dog kunne fremsættes, naar Retten tillader saadant, fordi det findes undskyldeligt, at de ikke tidligere ere fremkomne, og for saa vidt selve Sagens Hovedgenstand ikke derved forandres. Derimod er der en ubegrænset Adgang til under Appellen at fremkomme med ny Anbringender (Søgsmaalsgrunde, Benægtelser og Indsigelser), naar de blot anføres straks i Stævningen eller under den øvrige Skriftveksling. Ligeledes er Adgangen til at fremføre ny Beviser for Landsretten fri, naar det blot i Forvejen meddeles Modparten, af hvilken Art det ny Bevis er, og hvad dermed forventes bevist. — De alt ved Underretten førte Vidner m. v. skulle føres paa ny, medmindre begge Parter frafalde det (f. Eks. fordi de ville nøjes med Oplæsning af Underretsprotokollatet), eller der i øvrigt er Hjemmel for Opgivelse af Umiddelbarheden (jfr. Nr. 7). Protokollation af Forklaringerne behøver i Reglen ikke at finde Sted, medmindre Retten selv ønsker saadan.

21. Anke til Højesteret i borgerlige Sager. Enhver borgerlig Sag, der er paakendt ved Landsret som første Instans, kan undergives en fuldstændig Appel til Højesteret; derimod kunne Domme, afsagte af en Landsret som anden Instans, kun undtagelsesvis og i Kraft af en særlig Tilladelse fra Højesteret paaankes til denne. Der kan ikke forud gyldig gives Afkald paa Anke. Der kan ikke ankes til Stadfæstelse, men kun til Forandring, Ophævelse eller Hjemvisning, og ligesom ved Anke til Landsret gælder, at Klager over Behandlingen ved Underinstansen, som efter Sagens Stilling ved Højesteret ere uden reel Betydning for vedkommende Part, kunne lades ude af Betragtning. Den almindelige Anke- og Fuldbyrdelsesfrist for Landsretsdomme er 8 Uger. Bevilling til at appellere efter Udløbet af den almindelige Ankefrist (Oprejsningsbevilling) og Bevillinger til uden Modpartens Samtykke at fremsætte ny Paastande, Anbringender eller Beviser, hvilke Bevillinger nu for Tiden gives af Administrationen, skulle ligesom de enkelte andre specielle Tilladelser, hvorom der efter Udkastet kan blive Spørgsmaal, søges hos Højesteret selv. Ny Beviser kunne dog fremsættes uden særlig Tilladelse, naar der er givet Modparten betimelig skriftlig Meddelelse derom. Ankestævning indleveres paa Rettens Kontor til Berammelse. Stævnevarslet er i Almindelighed 4 Uger, aldrig kortere.

Om Skriftforberedelse ved Højesteret gælder følgende: For saa vidt kun Appellanten ønsker Dommen forandret, kan hele Skriftforberedelsen i Reglen indskrænkes til Ankestævningen. Ønsker ogsaa Modparten Dommen forandret, eller har han Formalitetsindsigelser mod Ankesagen, maa han fremlægge en skriftlig Angivelse af sine Ankegrunde eller Formalitetsindsigelser samt af sin Paastand. Ønsker Indstævnte blot Dommen stadfæstet, er det tilstrækkeligt, at han mundtlig erklærer dette. Videre behøves ikke, da Parterne alt kende hinandens Stilling, og Retten i Landsretsdommen har et skriftligt Grundlag til Orientering. Kun hvor Højesteret tillader Fremsættelse af ny Paastande eller Anbringender, bliver der Spørgsmaal om en yderligere Skriftforberedelse, og denne foregaar da efter de samme Regler, som gælde ved Landsretten.

Udebliver Indstævnte, medens Appellanten møder, udgaar Sagen ligesom nu til skriftlig Behandling.

Højesteret kan med nogle enkelte Undtagelser lade Sagernes Forberedelse foregaa for et Udvalg af 3 Medlemmer.

Naar Indstævnte har afgivet sit Svar, tager Retten efter Appellantens Begæring Bestemmelse om Tiden for Domsforhandlingen, der dog ikke uden begge Parters Samtykke maa ansættes tidligere end 4 Uger efter det paagældende Retsmøde.

Hvor vidt Sagens Vidner og deslige skulle føres for Højesteret selv, beror paa dennes egen Bestemmelse, kun at den ikke kan foreskrive saadant mod begge Parters Ønske. I øvrigt foregaar Parternes Plædering og Dokumentationen paa lignende Maade som nu for Tiden. Dom afsiges snarest muligt efter Optagelsen.

22. Kære (Kæremaal, Besværing) i borgerlige Sager. Medens den nugældende Proces kun kender een Form for Klage til højere Ret, nemlig Appel, vil der under den ny Ordning være to saadanne Former. Af disse finder den ene, Anke, Anvendelse med Hensyn til selve den endelige Dom, sammen med hvilken eventuelt hele den forudgaaende Behandling kan paaankes. Den anden Klageform, Kære, finder derimod Anvendelse med Hensyn til Kendelser og Beslutninger, der forekomme i Løbet af Sagens Behandling, for saa vidt disse efter Loven kunne og af vedkommende ønskes paaklagede særskilt. Tanken med at indrette dette særlige Retsmiddel er, at der bør være Adgang til at faa visse mindre vigtige eller med Processens egentlige Genstand ikke sammenhængende Spørgsmaal (f. Eks. Nægtelse af fri Proces, Afgørelser vedrørende Vidnepligten, Indrømmelse eller Nægtelse af Udsættelse o. s. v.) afgjorte af højere Ret paa en simpel og hurtig Maade. Den foreslaaede Fremgangsmaade nærmer sig mere til de administrative Former end til de almindelige retslige, idet Ordningen er den, at Kæremaalet først i særlig skriftlig Fremstilling eller i Form af en Bemærkning til Retsbogen skal forelægges den Ret, over hvilken man vil klage, og derefter med dennes Erklæring over Sagen indsendes til den højere Ret, som da i Reglen afgør Sagen paa det foreliggende skriftlige Grundlag, efter at Parterne have haft Adgang til at ytre sig een Gang fra hver Side ved skriftlig Henvendelse til den højere Ret. I vigtigere eller vanskeligere Tilfælde kan Retten dog ogsaa anordne mundtlig Forhandling, inden den træffer sin Afgørelse. Et Kæremaal kan altid støttes paa ny faktiske Anbringender og Beviser. Kære har ikke opsættende Virkning, hvor saadant ikke særlig er foreskrevet. Dog kan saavel Landsretten som Højesteret anordne saadan Opsættelse. Kæremaal kunne ved Højesteret forhandles for og afgøres af et Tremands-Udvalg. — Den almindelige Frist, inden hvilken Kære maa iværksættes (Kærefristen) er 2 Uger. — Landsrettens Afgørelse i Anledning af Kære over Underretten kan ikke indbringes for Højesteret.

23. Genoptagelse (ny Foretagelse) af borgerlige Sager.*) *En ved Underret eller Landsret paakendt Sag,* under hvilken Sagsøgte er dømt som udebleven, kan forlanges genoptagen af denne, *dels* naar han er udebleven uden at have givet Svar i Sagen, men inden 5 Dage efter Dommens Afsigelse skriftlig begærer Genoptagelse, samt enten fremlægger Bevis for at have betalt de idømte Sagsomkostninger eller i

*) Genoptagelse tages her i snævrere Forstand, saaledes at herunder ikke indbefattes den ved Anke foranledigede fornyede Behandling af en Sag.

Retten deponerer Beløbet, *dels* overhovedet naar den udeblevne snarest muligt og inden et Aar godtgør, at Udeblivelsen var ham utilregnelig, *dels* endelig undtagelsesvis i Kraft af særlig Bestemmelse af Højesteret.

En ved Højesteret paakendt Sag kan kun genoptages i Kraft af særlig Tilladelse fra Højesterets Side, en Tilladelse, der er tænkt som noget ganske ekstraordinært, som noget Højesteret ikke uden tvingende Grunde bør give, og noget, som der derfor i en lang Aarrække maaske slet ikke eller kun en ganske enkelt Gang kan blive Brug for.

Uden for de nævnte Betingelser kan Genoptagelse af en borgerlig Sag ikke finde Sted ved nogen Ret.

24. Forening af flere Krav under samme Sag (Kumulation); Trediemands frivillige Indtræden i Processen (Intervention); Trediemands Tilstævning under Processen (Adcitation). Der tillægges en Sagsøger fri Adgang til at samle alle de Krav, som han har paa en og samme Sagvolder, under een Proces *(objektiv Kumulation)*, forudsat blot, at Retten er kompetent med Hensyn til dem alle og samme Procesart anvendelig paa dem. Det kan deraf blive Følgen, at Krav, der særskilte vilde høre for Underret, nu komme ind for Landsret.

Derimod kan en Sagvolder protestere imod, at Sagsøgeren slaar sit Krav paa ham sammen med Krav, som Sagsøgeren har paa andre, eller med Krav, som andre have paa Sagvolderen, under en og samme Proces *(subjektiv Kumulation)*, medmindre Kravene have fælles Oprindelse, eller der foreligger en speciel Lovhjemmel for Kumulation.

Enhver, der tror sig i det hele eller for en Del berettiget til den Ting eller den Rettighed, som er Genstand for en Retstrætte i første Instans imellem andre, kan indtræde som *Intervenient* i den begyndte Sag, for saa vidt vedkommende Domstol er eller ved Parternes Samtykke kunde gøres kompetent til at paakende Interventionssøgsmaalet, dersom det anlagdes særskilt; naar Domsforhandling er berammet, kræves dog Rettens Samtykke til Interventionen. Hvis Interventionssøgsmaalet ikke afvises paa Grund af, at den angivne Betingelse mangler, procederes det i Forening med Hovedsøgsmaalet. Denne Frihed til at intervenere indrømmes, fordi Intervention jævnlig vil være det simpleste, virksomste og billigste Middel til Opnaaelse af en saavel for Trediemand som for de oprindelige Parter betryggende Afgørelse. — Fremdeles kan enhver, der har en retlig Interesse i, at en Part vinder en for Retten svævende Sag, indtræde i Sagen til denne Parts Understøttelse (som saakaldt „*Biintervenient*“) og faa Adgang til at ytre sig i Sagen efter Rettens nærmere Bestemmelse.

Retten kan efter Omstændighederne tillade en Sagsøger uanset Sagvolderens Protest under Sagen at tilstævne (*adcitere*) en Trediemand, for at faa Dom over ham enten alternativt eller sammen med Sagvolderen, for saa vidt den paagældende Trediemand kunde have været indstævnet under Sagen fra først af, og det ikke kan tilregnes Sagsøgeren som en Forsømmelse, at han ikke har gjort dette.

25. Skriftlig Behandling af borgerlige Sager. Naar i Tilfælde af Anke til Landsret eller Højesteret Indstævnte udebliver, udgaar Sagen til skriftlig Behandling, under hvilken Appellanten indleverer et skriftligt Indlæg og fuldstændig Beskrivelse af det i Underinstansen passerede. Men selv om Sagsøgte giver Møde, kan Retten

— og det saavel Underret som Landsret og Højesteret — i vidtløftige Regnskabssager og andre indviklede Retssager paa ethvert Trin af Forhandlingen anordne helt skriftlig Behandling. Der vil i saa Fald i Reglen blive vekslet to Indlæg fra hver Side.

Hvor vidt Vidner og desl. i Landsrets- eller Højesteretssager af denne Art skulle afhøres for et Medlem af Landsret eller af Højesteret eller for Underret, beror paa den dømmende Rets Bestemmelse.

26. Vekselproces og lignende hurtig Retsforfølgning. I Udkastet hjemles kun een Art hurtig Retsforfølgning. Denne kan anvendes i Vekselsager, i Sager efter Gældsbrev, ved hvilket Skyldneren særlig har underkastet sig den, samt i Sager, hvorunder Regreskrav efter en Check indtales. Det staar dog i alle Tilfælde Sagsøgeren frit for at anlægge Sagen paa almindelig Maade. Benyttes den hurtige Retsforfølgning, hører Sagen uden Hensyn til Værdi for Underret; Forlig prøves ikke; Dommeren skal drage særlig Omsorg for, at Sagen fremmes med den størst mulige Hurtighed, og — hvad der er Hovedsagen — Sagsøgte kan, medmindre Parterne ere enige om andet, kun fremsætte de fra den nuværende hurtige Retsforfølgning kendte Indsigelser (Falsk, Umyndighed osv.); har han andre Indsigelser, maa han tage Forbehold desangaaende og kan saa bag efter anlægge et selvstændigt Erstatningssøgsmaal mod Sagsøgeren. Modfordringer skal Sagsøgte ligeledes kun kunne gøre gældende inden for snævre Grænser, der endog for saa vidt ere endnu snævrere end de nugældende, som den fri Adgang til at fremsætte Modfordringer over for et Vekselkrav eller Check-Regreskrav, naar Sagsøgeren er et insolvent Bo, bortfalder; paa den anden Side er Adgangen til at fremsætte Modkrav mod Gældsbreve, hvori hurtig Retsforfølgning er vedtagen, begrænset til det Tilfælde, at Modkravet enten støttes paa et Gældsbrev, der indeholder samme Bestemmelse, eller indrømmes.

27. Ægteskabssager (Skilsmissesager) og Sager om borteblevne Personers Formue. Sager angaaende et Ægteskabs Ugyldighed eller Opløsning henhøre i første Instans for Underret og behandles efter de almindelige for Underretssager gældende Regler med visse Lempelser. Af Hensyn til de i Praksis ret hyppige Tilfælde, hvor den ene Ægtefælle rejser bort f. Eks. til Amerika, og den anden derefter ønsker Skilsmisse, opstilles den særlige Værnetingsregel, at de her omhandlede Sager, naar de ikke kunne anlægges ved Sagvolderens Hjemting, fordi dette ikke vides, eller fordi Sagvolderen har forladt Landet, skulle anlægges, hvor Sagvolderen sidst havde Bopæl eller Opholdssted her i Riget, altsaa uden Hensyn til, om det vides eller under Sagen oplyses, hvor i Udlandet Sagvolderen har Bopæl eller Opholdssted. Der skal altid sørges for, at Sagsøgte under Sagen optræder med eller ved Sagfører, og det kan altid af Retten forlanges, at saavel Sagsøgeren som Sagsøgte, hvis denne da bor eller opholder sig i Riget, skulle fremstille sig til Afhøring under Ed. Overanklageren kan i tvivlsomme eller mistænkelige Sager indtræde som Intervenient paa det offentliges Vegne for at hindre, at Skilsmisse- eller Ugyldighedsdom urettelig opnaas.

I Sager, hvorunder en borteblevens Persons Arvinger søge sig hans Formue tilkendt til Indtægtsnydelse eller til Ejendom, skulle Sagsøgerne sørge for, at et Forsvar for den borteblevne beskikkes, og ere pligtige efter Rettens Paalæg at fremstille sig for at afgive edelig Forklaring angaaende de Omstændigheder, paa hvilke Sagens Afgørelse beror.

28. Umyndiggørelse og Beskikkelse af fast Lavværge. Medens efter gældende dansk Ret Umyndiggørelse henhører under Øvrigheden, er i saa godt som alle andre europæiske Stater Spørgsmaal om Umyndiggørelse henlagt til Afgørelse ved Retterne, om end under Former, der mere eller mindre afvige fra de almindelige Procesformer. Henset til den indgribende Betydning, Umyndiggørelse i Reglen vil have for den paagældende, er ogsaa i Udkastet Umyndiggørelse henlagt under Retterne. Reglerne derom ere i Korthed følgende:

Hvis den, der ønskes umyndiggjort, ikke selv rejser nogen Indsigelse derimod, kan vedkommende Underretsdommer, naar han efter alt foreliggende finder tilstrækkelig Grund til Umyndiggørelsen, selv dekretere saadan, og denne Afgørelse kan da ikke paaklages til højere Ret. Hvis derimod den, der ønskes umyndiggjort, ikke selv samtykker, eller Retten trods dennes Samtykke finder Begæringen utilstrækkelig begrundet, henvises Spørgsmaalet til Afgørelse ved Landsret, hvor der da finder en mundtlig, kontradiktorisk Forhandling Sted. Underretsdommeren kan dog, naar der kan antages at være Fare forbunden med Opsættelse, altid afsige et foreløbigt Umyndiggørelsesdekret, der gælder, indtil Landsrettens Afgørelse foreligger.

Hvis ikke en Sagfører melder sig for Landsretten som antagen af den, om hvis Umyndiggørelse der er Spørgsmaal, skal Landsrettens Justitiarius beskikke en saadan dertil.

Landsrettens Afgørelse af Umyndiggørelsesspørgsmaalet kan indankes for Højesteret.

Begæring om en Umyndiggørelses Ophævelse maa indgives til Landsretten. For imidlertid at beskytte denne Ret imod den Tidsspilde, som det vilde forvolde, om den skulde optage Sagen til fornyet Prøvelse, hver Gang der fremkom en af de Begæringer om Umyndiggørelsens Ophævelse, som fra visse Klasser af Sindssyge til Stadighed kunne ventes, gives den Regel, at Retten, naar Sindssvaghed er Umyndiggørelsesgrunden, ikke behøver at tage Hensyn til et af den umyndiggjorte eller af andre paa hans Vegne indgivet Andragende om Umyndiggørelsens Ophævelse, naar saadant Andragende ikke er ledsaget af en Embedslæges Anbefaling.

Angaaende *Beskikkelse af fast Lavværge* for en Enke ifølge Begæring fra andre end Enken selv, gælde de samme Regler som om Umyndiggørelse. Hvis derimod en Enke selv fremsætter saadan Begæring, skal Underretsdommeren uden videre Undersøgelse dekretere, at Begæringen tages til Følge.

Bestemmelse om, hvem der skal være Værge for en umyndiggjort eller fast Lavværge for en Enke, der skal have saadan, skal vedvarende træffes af Øvrigheden.

29. Mortifikationssager og Sager til Erhvervelse af Ejendomsdom. De Regler, som Udkastet angaaende den borgerlige Retspleje indeholder om Mortifikation, vedrøre kun de Tilfælde, i hvilke saadan er betinget af forudgaaende retslig Forfølgning og Dom, medens den Række Lovbud, der give Adgang til at opnaa Mortifikation uden Iagttagelse af saadan Fremgangsmaade, t. Eks. med Hensyn til Sparekassebøger, i det hele blive uberørte af Udkastets Bestemmelser.

Af Forandringerne paa det her omhandlede Omraade er den væsentligste den, at Afgørelsen af det Spørgsmaal, om Mortifikationsstævning eller Stævning til Erhvervelse af Ejendomsdom maa udstedes, henvises til Retskendelse i Stedet for som hidtil til Administrationens Afgørelse.

I øvrigt følger den processuelle Fremgangsmaade i disse Sager Udkastets

almindelige Regler med visse Afvigelser. Retten fastsætter Stævnevarslets Længde efter den enkelte Sags Beskaffenhed, dog maa det ikke sættes kortere end 12 Uger og ikke længer end 1 Aar efter Indkaldelsens sidste Indrykkelse i de offentlige Tidender.

De her omhandlede Sager høre for Landsret undtagen Sager angaaende Mortifikation af Gældsbreve, ved hvilke der er givet Pant i fast Ejendom, idet disse ere henlagte til Underret.

30. Eksekution (Udlæg). Tvangsfuldbyrdelse af Domme i borgerlige Sager, Forlig m. m., vil som hidtil blive iværksat af en selvstændig judiciel Embedsmand, Fogden. Proceduren for Fogedretten skal være mundtlig og kortfattet. Fogden sørger for, at de af Parterne nedlagte Paastande protokolleres ordret og deres øvrige Anbringender efter deres væsentlige Indhold. Henhører Hovedsagen under Underret, har Fogden Vejledningspligt. Bevisførelse ved Vidner, Syn og Skøn eller personlig Afhørelse af Parterne finder kun Sted, naar Fogden mener undtagelsesvis at burde tilstede det. Paa den anden Side er der under Paaanke af eller Kæremaal over for Fogedforretninger fri Adgang til at fremføre ny Paastande, faktiske Anbringender og Beviser. I øvrigt bestaa de væsentligste Afvigelser fra de nugældende Regler om Eksekution i følgende:

1) Den i Frd. 6te April 1842 indeholdte Regel, at Eksekution af Domme, der gaa ud paa Foretagelsen af en *Handling*, i Reglen skal ske ved Hjælp af daglige eller ugentlige Mulkter og eventuelt ved Gældsfængsel, ophæves. I Stedet derfor foreskrives, at saadanne Dommes Eksekution, hvor ikke en direkte Opfyldelse kan iværksættes ved Handlinger af Fogden, sker derved, at *Domhaverens Interesse i Dommens Efterkommelse anslaas i Penge*, og at Beløbet derefter inddrives, idet der derhos yderligere foreskrives en særlig Straf for modvillig Oversidden af Dommen. Sagsøgeren kan, om han ønsker det, faa den Pengesum, hvortil hans Interesse i Dommens direkte Opfyldelse maa ansættes, fastslaaet i selve Dommen; men han kan ogsaa rette sin Paastand paa, at Dommen udelukkende skal paalægge Sagvolderen direkte Opfyldelse, og kan da, naar det viser sig, at Sagvolderen ikke opfylder direkte, faa Erstatningsbeløbet fastsat enten ved Fogden eller eventuelt under den Sag, som han maatte anlægge, for at faa Domfældte idømt Straf for modvillig Oversidden af Dommen. Saadan Straf paalægges under en særlig, efterfølgende Sag, under hvilken det maa godtgøres, at Ikke-Opfyldelsen skyldes Modvillie fra Domfældtes Side og ikke utilregnelige Hindringer; Straffen udmaales under Hensyn til det enkelte Tilfældes Beskaffenhed; den kan stige til Fængsel paa Vand og Brød i 6×5 Dage.

2) *Fuldbyrdelsesfristen* for Domme i anden Instans — Landretsdomme og Højesteretsdomme — er 4 Uger. *For Domme i første Instans er den lig Ankefristen*, nemlig 4 Uger ved Underretsdomme og 8 Uger ved Landsretsdomme. Saa længe denne Frist løber, kan Dommen paaankes, men ej fuldbyrdes, og, hvis Anke finder Sted, suspenderes Fuldbyrdelsesadgangen, saa længe Anken varer. Saa snart Fristen er udløben uden Anke, kan Dommen fuldbyrdes, men ej længer paaankes. Afvigelser fra de nævnte Regler kunne dog gøres, hvor særlige Omstændigheder kræve det; men bortset derfra opnaas ved den angivne Ordning, at der hverken bliver Tale om at fuldbyrde en Dom, der kan paaankes eller alt er paaanket, eller Tale om at paaanke en Dom, der alt er fuldbyrdet.

3) Med Hensyn til den Maade, hvorpaa *Klager over Fogedforretninger* skulle

iværksættes, gøres der den Sondring, at Klager over Fogedforretninger, som vedrøre selve den Fordring eller Ret, om hvis Fuldbyrdelse der er Spørgsmaal, skulle gøres gældende ved *Anke*, medens Klager, der alene angaa de processuelle Betingelser for Fogedforretninger eller den ved samme brugte Fremgangsmaade, skulle gøres gældende ved *Kære*, for saa vidt de da ikke fremsættes i Forbindelse med Klager af førstnævnte Art. Det følger med Nødvendighed af denne Sondring, at Kære med Hensyn til Fogedforretninger delvis faar en anden Karakter end Kære med Hensyn til Domshandlinger. Medens nemlig Kære over en Domstols Kendelser og andre Beslutninger kun kan føre til Forandring af selve den paagældende Kendelse eller Beslutning, men ikke til Annullation af, hvad der maatte være foretaget paa Grundlag af Kendelsen eller Beslutningen, kan man ved Kære med Hensyn til en Fogedforretning eventuelt opnaa en mere eller mindre fuldstændig Annullation af hele denne Forretning.

Som *andre Forandringer* af Interesse kunne fremhæves, *at* der gives Regeringen Adgang til gennem Traktat og under Forudsætning af Gensidighed at tillægge fremmede Domme Eksekutionskraft under Betingelser, svarende til dem, der med Hensyn til svenske Domme findes i Mellemrigsloven af 19de Februar 1861, *at* Obligationer, ved hvilke der gives Pant i fast Ejendom, og som i øvrigt stemme med Lov 29de Marts 1873 § 15, uden særlig Vedtagelse desangaaende kunne eksekveres i Pantet, samt *at* Reglerne om Eksekutionskrafts Forældelse saavel som „Afsætnings"-Instituttet bortfalde.

31. Auktion. Udkastet angaaende den borgerlige Retspleje indeholder kun Regler om Tvangsauktion. Angaaende *Auktioner, der ikke ere Tvangsauktioner*, er der af Kommissionen udarbejdet et særligt Lovudkast, ifølge hvilket saadanne fremtidig ikke skulle behandles som judicielle Akter. Derimod skal Besørgelsen deraf henlægges til særlig dertil beskikkede „Auktionsbestyrere". Disse tænkes antagne navnlig blandt Sagførere og skulle vederlægges med 1 pCt. af Auktionskøbesummen (for Handelsvarer og Børsobligationer dog betydelig mindre), eller, hvis de tillige skulle besørge Inkassationen, med 4 pCt. De skulle paase Auktionernes Lovmedholdelighed, derunder Overholdelse af Næringslovgivningens Bestemmelser om Auktioner saavel som af enkelte i Udkastet optagne Regler, hvorved forskellige Misbrug ved Auktionssalg søges afværgede. Udskrift af deres Auktionsprotokol har fuld Beviskraft indtil Modbevis.

Hvad *Tvangsauktioner* angaar, da giver Udkastet om den borgerlige Retspleje lignende Regler for Proceduren under disse og Retsmidlerne derimod, som det giver med Hensyn til Eksekution, og opretholder i øvrigt med ganske enkelte Ændringer hele den ved Loven om Tvangsauktioner af 9de April 1891 indførte Ordning. Blandt Afvigelserne er der kun Grund til at nævne, *at* Afholdelsen af Tvangsauktion, der jo er en ligefrem Fortsættelse af den ved Eksekutionen paabegyndte Tvangsfuldbyrdelse, henlægges til Fogden, — „Auktionsforvaltere" og „Auktionsdirektører" bortfalde altsaa — samt *at* Tvistigheder om Auktionssummens Fordeling, der ikke kunne bilægges ved Fogdens Mægling, henvises til almindelig Rettergang.

32. Udpantning, Ind- og Udsættelsesforretninger. Udkastet optager paa disse Omraader i alt væsentligt den gældende Ret, for Udpantnings Vedkommende altsaa Loven af 29de Marts 1873. De foretagne Ændringer gaa nærmest kun ud paa at knytte de nugældende Regler til Udkastets almindelige System, navnlig dets Ordning af Retsmidlerne (Anke og Kære) imod eksekutive Skridt.

33. Arrest. De Regler, som Udkastet angaaende den borgerlige Retspleje indeholder herom, ere i det hele og store kun en Kodifikation af den gældende Ret, som denne navnlig gennem Retspraksis har udviklet sig; dog bliver paa et enkelt Punkt denne i væsentlig Grad simplificeret og tydeliggjort. Det antages nemlig efter den gældende Ret, at Rekvisitus kan søge en Arrest ophævet dels 1) gennem Indsigelser som Sagsøgt under den Sag i første Instans, som Arrestrekvirenten er pligtig at anlægge til Stadfæstelse af Arresten og Erhvervelse af Dom for Fordringen (Justifikationssagen, Arrestsagen), dels 2) ved Anke til den Fogden overordnede Ret, dels endelig 3) ved Kendelse af den Fogedret, som har besluttet Arresten. Det er imidlertid Genstand for megen Tvivl, i hvilken Udstrækning hver af disse Veje kan benyttes, og der vil, hvilken Fortolkning der end i saa Henseende følges, let kunne indtræde Forvirring og Kollisioner, naar flere af de nævnte Veje benyttes ved Siden af hinanden.

Dette uheldige Forhold afhjælpes i Udkastet derved, at der, samtidig med at der gives Rekvisitus behørig Adgang til som Sagsøgt under Rekvirentens Justifikationssøgsmaal at fremsætte samtlige Indsigelser imod Arrestens Lovlighed og derved eventuelt opnaa Ophævelse af Arresten som ulovlig gjort og i Forbindelse dermed Tilkendelse af Erstatning, nægtes ham Adgang til ved noget af de under 2 og 3 nævnte Midler at faa Arresten ophævet som ulovlig gjort. Hvis Rekvisitus vil gøre Ansvar gældende mod Fogden, henvises han vel til Appel af selve Arrestforretningen, men Spørgsmaalet i Appellen vil da netop ogsaa direkte kun dreje sig om Fogdens Ansvar. Fremdeles kan Rekvisitus vel vedvarende henvende sig til Fogden med Begæring om Arrestens Ophævelse, men kun for saa vidt Begæringen støttes paa efterfølgende Grunde. Der bliver altsaa ikke i noget af disse to sidstnævnte Tilfælde Spørgsmaal om Ophævelse af Arresten som ulovlig gjort.

Den bestaaende Adgang til — som Regel dog kun mod Sikkerhedsstillelse — at faa Arrest foretaget under Paaberaabelse af, at man har et forfaldent Krav paa Rekvisitus, for saa vidt saadan Paastand ikke netop efter det foreliggende skønnes ugrundet, bibeholdes, og der hjemles derhos en vis, om end selvfølgelig snævert begrænset Adgang til at faa Arrest foretaget for uforfaldne Krav. Betingelsen i saa Henseende er, at der er bevislig Grund til at befrygte, at Skyldneren ellers ved at bortflytte eller forstikke sit Gods eller paa anden Maade vilde umuliggøre eller dog væsentlig vanskeliggøre Adgangen til i sin Tid at opnaa Dom og gøre Eksekution. Den oven for under Nr. 2 omtalte almindelige Adgang til at sagsøge Udlændinge her i Landet vil bevirke, at man fremdeles, ligesom man hidtil har gjort i Kraft af den særlige Regel i Plakat 30te November 1821, kan gøre Arrest i Udlændinges herværende Gods. Derimod bortfalder den i nævnte Plakat indrømmede Ret til uanset den udenlandske Debitors Fallit at gøre Eksekution i det arresterede Gods.

Om Proceduren ved Fogedretten gælde lignende Regler som med Hensyn til Eksekution. Fogdens Nægtelse af at foretage Arrest kan altid gøres til Genstand for Kære til Landsret, uden Hensyn til, hvorpaa den er grundet. Det Arrestrekvirenten nu paahvilende ubetingede Ansvar for Arrestens Lovlighed, begrænses for saa vidt som han fritages for Ansvar, naar Arrestens Ulovlighed er begrundet i en Fordringen uvedkommende Mangel ved Forretningen, som ikke kunde være undgaaet af ham ved fornøden Agtpaagivenhed.

Hvad *Arrest paa Person* (Gældsfængsel) angaar, da bortfalder denne i dens Anvendelse som Tvangsmiddel ved Handlingsdomme (jfr. Nr. 30). Derimod bibeholdes

den ved Konkurslovens § 164, jfr. Lov 18de December 1897, hjemlede Adgang til at anvende personlig Arrest som Sikkerhedsmiddel over for Skyldnere, der staa i Begreb med at forlade Landet for bestandig eller paa ubestemt Tid; men Fristerne for Varigheden af saadan personlig Arrest forkortes.

34. Forbud. Den gældende Rets Forbud ved Fogden bevares, men knyttes til mere bestemte Betingelser, end der findes fastslaaet i den nugældende Lovgivning. Saaledes opstilles den Regel, at Forbud kun kan gøres, naar den, mod hvem Forbudet rettes, ved Gerning eller Ord har givet Grund til at antage, at han vil foretage de Handlinger, som skulle forbydes, saaledes at Rekvirenten, hvis fyldestgørende Bevis i saa Henseende ikke kan fremskaffes, kun mod Sikkerhedsstillelse kan faa Forbudet nedlagt. Endvidere foreskrives, at Forbud ikke bør nedlægges, naar det skønnes, at en af Rekvisitus tilbudt Sikkerhed eller den Straf, som Lovens almindelige Regler hjemle for Retskrænkelsen, yder Rekvirenten tilstrækkeligt Værn. Derhos bestemmes, at Spørgsmaal om Idømmelse af Straf for Overtrædelse af et Forbud kan udsættes, indtil Forbudssagen er afgjort, en Regel, der i Rekvisiti Interesse tilsigter saa vidt muligt at fritage vedkommende Straffedomstol for at idømme Straf for Overtrædelse af et Forbud, der efter den nævnte Domstols Anskuelse er urigtigt.

Forbud mod Ægteskab skal kunne finde Sted som hidtil; fremdeles skal der kunne nedlægges Forbud mod Repræsentanter for Stat eller Kommune i disses Egenskab som Ejere af faste Ejendomme eller som Medkontrahenter i Kontraktsforhold; men iøvrigt er Forbud mod offentlige Myndigheders Handlinger udelukket.

35. Skifte af Dødsbo og Fællesbo m. v. Skifteloven af 30te November 1874 med dertil sig sluttende Love forbliver i Kraft med visse Ændringer, idet Udkastet angaaende den borgerlige Retspleje giver de Regler, som ere nødvendige, for at passe Skiftelovens Regler ind i det hele ny Rettergangssystem. Den væsentligste Forandring, der gøres i den gældende Ret, er, at Skifterettens dømmende Myndighed begrænses. Den vil fremtidig kun have at paakende alle Spørgsmaal vedrørende Boets Overtagelse, Bestyrelse og Udlevering saavel som Udregningen af, hvad der efter Boets Status tilkommer enhver vedkommende, hvorimod Retstrætter, der rejse sig af, at en af en Kreditor anmeldt Fordring eller en fremsat Vindikationspaastand eller et af en Arving eller Legatar som saadan rejst Krav modsiges af nogen blandt Boets Vedkommende, henvises til Procedure og Paakendelse ved den almindelige Ret (Underret eller Landsret). Skifteretten er nemlig ikke indrettet paa den umiddelbare Bevisførelse ved Vidner, Syn og Skøn eller personlig Afhørelse af Parter, hvorpaa der efter Udkastet lægges Vægt; derhos vil Sagen ordentligvis kunne tilendebringes lige saa hurtigt ved almindelig Ret som ved Skifteretten, ligesom det, særlig hvad Kreditorernes Retstilling angaar, kan være at anse som en ren Tilfældighed, at Tvisten først rejser sig i Forbindelse med et Skifte og ikke alt er opstaaet i Debitors levende Live. De her omhandlede Sager kunne anlægges enten ved den Ret, som angives ved Udkastets Værnetingsregler i øvrigt eller ved Retten paa det Sted, hvor Boet behandles. Sag mod Boet kan altid anlægges ved Underret uden Hensyn til Sagens Værdi. Inden Sagen gaar til Retten, skal Skifteretten forsøge Forligsmægling, og saafremt de tvistende Parter ville overlade Spørgsmaalets Afgørelse til Skifteretten, er denne, naar ingen Bevisførelse ved Vidner, Syn eller Parternes egen Forklaring behøves, pligtig at afsige en Kendelse, ved hvilken da Spørgsmaalet er afgjort paa samme Maade som ved Voldgift.

Med Hensyn til Anvendelse af Retsmidler imod de Afgørelser, som det ved selve Loven er Skifteretten forbeholdt at træffe, bestemmes, at særskilt Klage over Kendelser og Beslutninger, som forefalde under Boets Behandling, gøres gældende ved Kære, hvorimod Klage over en afsluttet Skiftebehandling i dens Helhed gøres gældende ved Anke. For saa vidt angaar en Del Afgørelser af væsentlig administrativ Karakter, som bero paa et Skøn, der forudsætter nøje Kendskab til Boets Forhold eller Personer, udelukkes saavel Anke som Kære, ligesom i Konkurstilfælde.

36. Konkurs. Om Konkurs gælder noget ganske lignende som under forrige Numer bemærket med Hensyn til Skifte af Dødsbo. Konkursloven af 25de Marts 1872 med dertil sig sluttende Love bliver i det hele i Kraft. Kun gives der de nødvendige Forskrifter for at passe Konkurslovens Regler ind i det ny Rettergangssystem. Den væsentligste heraf følgende Forandring er, at Skifterettens dømmende Myndighed begrænses. Naar nemlig et i Konkursboet fremsat Krav eller en anmeldt Fordring modsiges, eller den samme paa Oversigten tillagte Fortrinsret bestrides, og det ikke lykkes at tilvejebringe Forlig imellem de paagældende, har Skifteretten at fremkalde en Beslutning af Boets Vedkommende, om og for hvilket Beløb Boet vil anerkende Fordringen, og hvilken Fortrinsret det vil indrømme den. Vil Fordringshaveren ikke nøjes med denne Boets Beslutning, maa han inden en vis Frist forfølge sit Krav ved sædvanlig Rettergang mod Boet, enten ved den Ret, som efter Udkastets øvrige Værnetingsregler er kompetent, eller ved Retten paa det Sted, hvor Boet behandles. Sag mod Boet kan altid anlægges ved Underret. Vil Boet som saadant ikke modsige Fordringen eller den for samme paastaaede Fortrinsret, staar det dog inden for visse Grænser de enkelte Fordringshavere frit for at gøre det; men ogsaa saadan Retstvist maa løses ved sædvanligt Søgsmaal for vedkommende Underret eller Landsret. Dog er Skifteretten, hvis i de nævnte Tilfælde de stridende Parter ere enige om at overlade Afgørelsen til den, og ingen Bevisførelse ved Vidner, Syn eller Parternes egen Forklaring behøves, pligtig at afsige en Kendelse, ved hvilken Spørgsmaalet da er afgjort paa samme Maade som ved Voldgift.

Med Hensyn til Retsmidlerne mod de Afgørelser, som det ved selve Loven er overladt Skifteretten at træffe — altsaa vedrørende Boets Overtagelse, Bestyrelse og Udlevering samt Udregningen af den Andel, der efter Boets Status tilkommer hver enkelt — gælder, at visse Afgørelser (Konkurslovens § 137) slet ikke kunne paaklages, og at i øvrigt særskilt Klage over Kendelser og Beslutninger, som forefalde under Boets Behandling, derunder Skifterettens Beslutning i Anledning af en Kreditors Konkursbegæring samt Skifterettens Stadfæstelse af en Akkord (for saa vidt saadan overhovedet kan paaklages), gøres gældende ved Kære, medens Klage over en afsluttet Konkursbehandling i dens Helhed gøres gældende ved Anke.

37. Retsafgifter. Det foreliggende særlige Udkast til en Lov om Retsafgifter indeholder Forslag til gennemgribende Forandringer paa dette Omraade. Hvad for det første angaar *Retsafgifterne i den borgerlige Retspleje*, bortset fra Skiftesager, opgives den nu brugelige Specialisering af Afgifterne, hvorefter hver enkelt Retshandling belægges med Afgift; i Stedet derfor skal ved Sagens Begyndelse opkræves en enkelt fast Afgift, der i det væsentlige beregnes efter Sagens Værdi. Der opstilles i

saa Henseende en Tarif*), der skal danne Grundnormen for Afgiftsberegningen ikke blot i borgerlige Domssager, men ogsaa ved Eksekution og Tvangsauktion, Udpantning og Arrest, idet nemlig den derved fastsatte Afgift — med visse Undtagelser — opkræves med sit fulde Beløb i borgerlige Domssager, medens der af de øvrige nævnte Retshandlinger i Reglen svares visse nærmere bestemte Tiendedele deraf. Hvad Afgiftens Størrelse angaar, da er den fastsat saaledes, at den for borgerlige Domssagers Vedkommende medfører en ikke uvæsentlig Nedsættelse for de fleste Smaasager, men paa den anden Side en ikke uvæsenlig Forhøjelse for Sager, der dreje sig om store Værdier. Afgiften er den samme, hvad enten Sagen behandles ved Underret eller Landsret som første Instans. Stempelafgiften af saadanne Dokumenter, der ikke have anden Betydning end som Aktstykker i Retsplejen, bortfalder. For *Ankesager* gælde de samme Afgiftsregler som i første Instans, dog at Afgiften i Tilfælde af Anke til Højesteret forhøjes med 50 pCt., medens paa den anden Side Afgiften, hvis Anken ikke omfatter hele Sagen, saavel ved Landsret som ved Højesteret, kun beregnes efter Værdien af den paaankede Del. For *Kæremaal* svares Halvdelen af den almindelige Retsafgift, dog i intet Tilfælde mere end 15 Kr. For Fuldførelse af en *Eksekution* svares $^2/_5$ af den almindelige Retsafgift, hvortil imidlertid føjes den vigtige Regel, at Afgift kun bliver at betale, for saa vidt den kaa faas hos Rekvisitus, efter at Rekvirenten er fyldestgjort, og de med Eksekutionens Foretagelse i øvrigt nødvendig forbundne Udgifter ere dækkede. Retsafgiften ved Eksekution vil altsaa aldrig falde paa Rekvirenten. For *Tvangsauktion***) skal Retsafgiften som Regel være $^1/_5$ af den almindelige Retsafgift, hvad der i det Hele betegner en betydelig Nedsættelse i Forhold til den nuværende Afgift. Den skal afholdes af Købesummen, for saa vidt den ikke i Medfør af Auktionsvilkaarene bliver særskilt at erlægge af Køberen. Naar en Pant- eller Udlægshaver i en fast Ejendom lader sig denne udlægge for det højeste Auktionsbud, svares ingen Retsafgift for Tvangsauktionen. — For *Udpantning* gælde samme Afgiftsregler som for Eksekution, dog at Afgiften, naar det Beløb, for hvilket der udpantes,

*) I Domssager, som angaa Penge eller Penges Værdi, er den almindelige Retsafgift:

1.	Naar Genstandens Værdi ikke er over					50 Kr.				2 Kr.
2.	Naar Værdien er over		50 Kr.	indtil		100 Kr.	inkl.			4 —
3.	—	—	100 —	—		200 —	—			8 —
4.	—	—	200 —	—		300 —	—			16 —
5.	—	—	300 —	—		400 —	—			24 —
6.	—	—	400 —	—		600 —	—			36 —
7.	—	—	600 —	—		800 —	—			48 —
8.	—	—	800 —	—		1,000 —	—			60 —
9.	—	—	1,000 —	—		1,500 —	—			75 —
10.	—	—	1,500 —	—		2,000 —	—			90 —
11.	—	—	2,000 —	—		3,000 —	—			120 —
12.	—	—	3,000 —	—		4,000 —	—			150 —

Er Genstandens Værdi over 4,000 Kr., forhøjes Afgiften med et Tillæg af 15 pro mille af de første 6,000 Kr., hvormed Værdien overstiger 4,000 Kr., og af 6 pro mille af det overskydende. Ved Udregningen af dette Tillæg afrundes Værdien til hele Tusinder, saaledes at det, der er under 500 Kr., ikke kommer i Betragtning, medens 500 Kr. eller derover regnes for 1,000 Kr. — I borgerlige Domssager, hvis Genstand ikke er Penge eller Penges Værd, er den almindelige Retsafgift 30 Kr.

**) Hvad *andre Auktioner* angaar, er det Kommissionens Tanke, at Afgiften af saadanne til det offentlige helt skal bortfalde, saa at der kun bliver at svare det under Nr. 31 omtalte Vederlag til »Auktionsbestyreren«.

ikke overstiger 100 Kr., nedsættes til det halve. Foretages Udpantningen af Sognefogden, tilfalder Afgiften denne. — For de saakaldte „umiddelbare Fogedforretninger" (*Indsættelses- og Udsættelsesforretninger*) betaler Rekvirenten 8 Kr. — For en *Arrestforretning* betaler Rekvirenten $^2/_5$ af den almindelige Retsafgift. — For en *Forbudsforretning* betaler Rekvirenten 12 Kr.

For *Skiftevæsnets* Vedkommende er i det hele de nugældende i Skiftegebyrloven af 30te November 1874 indeholdte Regler bibeholdte.

Hvad *Tinglæsningsvæsnet* angaar, er der i Stedet for den nuværende Tarifering af de enkelte Tinglæsningstilfælde fastsat en bestemt mindre Afgift, som vil være at erlægge for *enhver* Tinglæsning, hvor ikke særlige Bestemmelser hjemle Undtagelse herfra, og ved Siden deraf yderligere en i Forhold til Værdien beregnet Afgift, *henholdsvis* af Dokumenter, hvorved Ejendomsforholdene ved faste Ejendomme sikres, *og* af Pantebreve, Lejekontrakter o. lign. Denne Afgiftsfastsættelse indeholder i det hele en betydelig Nedsættelse af de nuværende Afgifter. Alle Tingslæsningsafgifter skulle berigtiges gennem Stempling. Afgiften for Udslettelser og Aflæsning ophæves.

Reglerne om Afgifter for *Notarialforretninger* svare i Hovedsagen til de nugældende.

Hvad *Udskrifter og Attester* angaar, da afskaffes den gældende Rets Regler om Beskrivelse i Akts Form, undtagen for Notarialforretningers Vedkommende. Der skelnes derfor i øvrigt kun mellem 1) simple Udskrifter af Retsprotokoller eller af Skøde- og Panteprotokoller, 2) Attester af Skøde- og Pantebøgerne eller sammes Registre og 3) andre Udskrifter og Attester, der kræve Koncipering eller Ekstrahering. Betalingen stemmer i det væsentlige med den hidtil gældende. For fuldstændige „Panteattester" betales 3 Kr., naar de ikke udgøre over 3 Ark.

I Afsnittet om *Betalingen for Forkyndelser og Oplæsning ved Kirkestævne samt til Vidner ved Retshandlinger, Syns- og Skønsmænd,* er der foretaget enkelte Forhøjelser i Forhold til det nugældende.

38. Efterforskning og Forundersøgelse i Straffesager. *Efterforskningen* ledes af Politiet, *Forundersøgelse* af vedkommende Underret som Undersøgelsesret.

Det paahviler Politiet, naar i øvrigt Betingelserne ere til Stede, af egen Drift og med størst mulige Hurtighed at *efterforske* alle strafbare Handlinger, som forfølges af det offentlige, saa snart der opstaar rimelig Formodning om, at saadanne ere begaaede. Uden for Kjøbenhavn fører Overanklageren Overtilsyn med Politiets Efterforskning af de Forbrydelser, hvis Paatale hører under hans Virkekreds*). I Kjøbenhavn er Politidirektøren vel Justitsministeren umiddelbart underordnet, men er dog pligtig at efterkomme alle lovlige Begæringer af Overanklageren vedrørende Efterforskningen af de under dennes Virkekreds hørende Forbrydelser. Efterforskningen skal rettes paa at tilvejebringe Oplysninger til Afgørelse af, om Forfølgning skal indledes ved Retten, eller som i øvrigt kunne være tjenlige til at forberede Sagens Behandling ved Retten. Det maa herved fremhæves, at der ikke efter Udkastet er nogen processuel Nødvendighed for, at en Sag gennemløber en retslig Forundersøgelse, inden Tiltale rejses; Tiltale kan tværtimod rejses i umiddelbar Fortsættelse af Efterforskningen. Politiet, der ikke har saa stærke Magtmidler til sin Raadighed som Retten

*) ɔ: alle strafbare Handlinger, der forfølges af det offentlige og undergives egentlig kriminel Behandling og ikke blot Behandling under en Politisag, jfr. Nr. 9, Note

— Politiet kan saaledes ikke tvinge nogen til at afgive Vidneforklaring for det, kan kun i paatrængende Tilfælde og med særlige Begrænsninger udmelde Syns- og Skønsmænd eller foretage Beslaglæggelse, Ransagning og Anholdelse, og kan ikke dekretere Varetægtsfængsel — kan vel være nødt til at henvende sig til Retten angaaende Forholdsregler som de nævnte; men selv dette nødvendiggør ikke, at Sagen gaar over fra Efterforskningsstadiet til retslig Forundersøgelse, naar hverken Politiet eller Retten har noget Ønske om, at dette skal ske. Om Overgang til retslig Forundersøgelse bliver der kun Tale, *dels* hvor Politiet eller Overanklageren selv ønsker, at Retten skal overtage Ledelsen af Undersøgelsen, *dels* hvor den Frist, som Retten skal vedføje en under Efterforskningen afsagt Fængslingskendelse, er udløben, uden at Retten vil forlænge den, og uden at Sagen endnu er moden til Tiltales Iværksættelse, *dels* endelig hvor Politiet søger Rettens Bistand til en Ransagning, Beslaglæggelse, Anholdelse eller Fængsling, men faar det Svar, at Retten ikke vil dekretere noget saadant, uden at der samtidig begæres retslig Forundersøgelse, og derved gives den Lejlighed til Udøvelse af et vedvarende Tilsyn med Sagens Gang. — De under Efterforskningen forefaldende Retsmøder ere ikke offentlige, men i øvrigt undergivne de samme Regler som Retsmøderne under Forundersøgelse, bortset fra de Forskelligheder, der nødvendig følge af, at der mulig endnu ikke er rettet Sigtelse mod nogen bestemt Person. — Klage over formentlig Myndighedsmisbrug fra Politiets Side under Efterforskning kan fremsættes for Retten, bl. a. for Underretten paa det Sted, hvor den paaklagede Handling har fundet Sted.

Forundersøgelse ved Retten kan i Reglen kun finde Sted, hvor Talen er om strafbare Handlinger, der undergives egentlig kriminel Forfølgning og ikke blot Politisagsbehandling. Den foretages kun efter Begæring af Politimesteren eller Overanklageren og skal være rettet mod en bestemt Person som Sigtet. Forundersøgelsens Øjemed er væsentlig forskelligt fra den nuværende Forundersøgelse. Medens det nemlig under det nuværende Systems retslige Forundersøgelse gælder om at tilvejebringe det hele Bevismateriale i *selve den Form,* hvori det, for saa vidt Tiltale rejses, skal forelægges den dømmende Ret, gaar Forundersøgelsen efter Udkastets System kun ud paa *dels* at tilvejebringe tilstrækkeligt Materiale til Afgørelse af, hvor vidt der overhovedet er Grund til at rejse Tiltale for den dømmende Ret, *dels* at bringe paa det Rene, hvilket Bevismateriale der eventuelt bliver at bringe frem for den dømmende Ret *til dennes umiddelbare Bedømmelse.* Kun saadanne Beviser, som det maa anses for umuligt eller dog forbundet med særlig Ulempe at tilvejebringe under Domsforhandlingen (et Vidne staar f. Fks. i Begreb med at rejse bort), blive at føre endeligt, for derefter at bringes frem under Domsforhandlingen i skriftlig Form. Bortset herfra skulle derfor Vidner og Syns- og Skønsmænd kun underkastes en foreløbig Afhørelse og ikke edfæstes. Undersøgelsesdommeren behøver ikke at gøre Tilførsler til Protokollen om saadanne Iagttagelser med Hensyn til Personer eller Ting, som den dømmende Ret lige saa vel selv vil være i Stand til at gøre.

Naar Begæring om Forundersøgelse er tagen til Følge, har Dommeren i Embeds Medfør med størst mulige Hurtighed at foretage alle hensigtsmæssige Skridt til Opnaaelse af Forundersøgelsens Øjemed. Parterne (ɔ: paa den ene Side Politimesteren eller Overanklageren, paa den anden Side Sigtede eller eventuelt dennes Forsvarer) ere dog berettigede til at rette Begæring til Dommeren om Foretagelse af enkelte Undersøgelseshandlinger og kunne, hvis Begæringen afslaas, paakære Afslaget til Landsret. — Retsmøderne under Forundersøgelse ere som Regel offentlige, og Par-

terne have med visse bestemte Undtagelser Ret til at være til Stede under disse. Parterne have endvidere i Almindelighed Ret til at blive bekendte med, hvad der tilføres Retsbogen, saavel som med de til denne fremlagte Aktstykker; kun naar der er Grund til at befrygte Modvirken af Undersøgelsen paa lovstridig Maade, kan der — ved Kendelse, der kan paakæres, — foreløbig nægtes Sigtede saavel som hans valgte Forsvarer Adgang hertil, og saadan Adgang skal i hvert Fald gives inden Forundersøgelsens Slutning. Forundersøgelsen sluttes, naar Retten finder, at dens Øjemed er naaet, eller naar Paatalemyndigheden begærer det og oplyser, at Tiltale er rejst. Udskrift af Sagen tilligemed dennes Aktstykker tilstilles snarest muligt Paatalemyndigheden. Underretning om Slutningen meddeles Sigtede.

39. Behandling af Politisager.*) Nærmest efter det Forbillede, der haves i norsk Lovgivnings saakaldte *Forelæg*, er der givet Politimesteren Beføjelse til, naar Forseelsen efter hans Skøn ikke egner sig til højere Straf end en Bøde af ikke over 40 Kr., at foreslaa den Sigtede, at afgøre Sagen ved udenretslig Vedtagelse af en af Politimesteren opgiven Bøde. Formaalet hermed er dels at spare Publikum Tidsspildet og Ubehagelighederne ved Møde i offentlig Ret i Anledning af rene Ubetydeligheder, dels at befri Retten for en Del af disse mangfoldige Smaasager, hvor Forseelsen er klar, og hele Rettens Virksomhed indskrænker sig til at diktere den for Tilfælde af paagældende Art sædvanlige Bøde. Da det imidlertid er af Vigtighed at hindre en Udvikling i den Retning, at Folk, blot for at undgaa Mødet i Politiretten, underkaste sig den af Politimesteren foreslaaede Bøde, skønt de i Virkeligheden ikke anse sig skyldige, eller i alt Fald finde Bøden for høj, er Reglen givet saaledes, at ingen ved sin blotte Passivitet underkastes den af Politimesteren forelagte Bøde; der er krævet en udtrykkelig Erklæring om Vedtagelsen, idet man er gaaet ud fra, at Folk, der i Virkeligheden anse Politimesterens Forslag for ugrundet, ville betænke sig mere paa udtrykkelig at erklære sig enig deri, end paa at underkaste sig det gennem deres Passivitet. Svarer vedkommende Nej, eller svarer han ikke inden en opgiven Frist, henvises Sagen til Retten.

En Politisags Behandling ved Retten indledes i Almindelighed med et af Politimesteren udfærdiget Anklageskrift, hvori Sigtede og dennes formentlige Forseelse tydelig betegnes med Anførelse af de Bestemmelser i Lov, Anordning eller Vedtægt, som antages at være overtraadte. Naar saadant Anklageskrift er indleveret, berammer Dommeren snarest muligt Tid og Sted for Sagens Foretagelse og lader Tiltalte tilsige Under den derefter stedfindende offentlige Domsforhandling, der i det hele følger Reglerne for Domsforhandling ved Underret i egentlige kriminelle Sager, finder om fornødent Bevisførelse Sted.

Den Simplifikation af Behandlingen, der ordentligvis er nødvendig og forsvarlig ved de her omhandlede Smaasager, søges navnlig opnaaet ved, *at* Forkyndelse af selve Anklageskriftet er erklæret for unødvendig, *at* Meddelelse af Bevisfortegnelse ikke finder Sted, *at* Tilsigelse af Tiltalte kan ske med Aftens Varsel, *at* Politimesteren ikke behøver at møde eller lade møde under Sagen, medens Tiltalte kan lade møde ved Fuldmægtig, *hvorhos* Tiltaltes Udeblivelse eller Nægtelse af at give Forklaring af Dommeren efter Omstændighederne kan behandles som Vedgaaelse. For saa vidt

*) Ved „Politisager" forstaas under det ny System: offentlige Politisager. Det nuværende Systems „private Politisager" bortfalde nemlig som særlig Klasse, jfr. Nr. 2, Note. Om, hvilke Sager der ere Politisager i Udkastets Forstand, jfr. Nr. 9, Note.

Sigtede er til Stede i Retten, og Politimesteren eller nogen paa hans Vegne giver Møde i denne, kan Tiltale med Dommerens Tilladelse endog rejses mundtlig til Retsbogen, og Sagen derefter straks foretages til Domsforhandling. En Politisag vil saaledes jævnlig kunne føres til Ende i et enkelt Retsmøde. Paa den anden Side er der intet til Hinder for, at saadanne Politisager, der undtagelsesvis maatte være af særlig Betydning underkastes den mest indgaaende Behandling. Politimesteren kan, inden Tiltale rejses, have foretaget vidtløftige Efterforskningshandlinger, eller, hvis Tiltalte er fængslet, endog have foranlediget retslig Forundersøgelse; der kan derhos indrømmes al fornøden Tid til Domsforhandlingens Forberedelse og Foretagelse, ligesom der endelig ogsaa kan beskikkes Tiltalte Forsvarer.

En Politisag kan, naar Forseelsen er ringe, i Stedet for med Dom, sluttes med en Advarsel eller med Vedtagelse af en Bøde, eller endelig, for saa vidt angaar Børn under 15 Aar, dermed, at den, der har Forældremagten, erklærer sig villig til at tildele Barnet en Revselse i Hjemmet, eventuelt under Tilsyn af en ved Politiet ansat.

40. Summarisk Behandling af almindelige Straffesager ved Underret. Om hvilke Straffesager, der høre for Underret, uden dog at være Politisager, se Nr. 2 (jfr. Nr. 9 Note). — For at undgaa ufornøden Procederen og dermed følgende Tidsspilde er det almindeligt i Straffeprocessen at give Adgang til en summarisk Behandling af simple og utvivlsomme Sager. Ogsaa i gældende dansk Ret kendes noget saadant, jfr. Frdg. angaaende Kjøbenhavns Kriminal- og Politiret § 17, hvori omhandles de i Praksis saakaldte „Aflæsningssager", der paakendes uden Aktors og Defensors Mellemkomst direkte i Henhold til Forhørene. — Efter nærværende Strafferetsplejeudkast kan en summarisk Behandlingsmaade anvendes paa alle almindelige Straffesager ved Underretten uden Hensyn til, hvad de angaa, hvad Straf de kunne medføre, og paa hvilket Sted de behandles, men vel at mærke kun under følgende Betingelser: 1) Sigtede maa under Forundersøgelse inden Retten have afgivet en uforbeholden Tilstaaelse, hvis Rigtighed bestyrkes ved de i øvrigt foreliggende Oplysninger; 2) Sigtede maa udtrykkelig samtykke i Sagens summariske Behandling, og endelig maa 3) Politimesteren, efter at have haft Lejlighed til at gøre sig bekendt med det under Sagen fremkomne, erklære sig enig i, at Sagen afgøres paa denne Maade.

Den summariske Behandling bestaar deri, at Sagen straks uden Udfærdigelse af Anklageskrift og uden Beskikkelse af Forsvarer fremmes til Dom ved den Ret, hvor Forundersøgelse har fundet Sted; selve Domsforhandlingen springes altsaa over; men det skal, forinden Dom afsiges, til Retsbogen betydes Tiltalte, hvad der er Tiltalens Genstand, og Lejlighed gives ham til at fremføre, hvad han maatte have at anføre til sit Forsvar. — Den afsagte Dom kan selvfølgelig paaankes til Landsret.

41. Tiltale og Domsforhandling ved Underret i Straffesager, der ikke ere Politisager og ikke behandles summarisk. Om, hvilke Straffesager der paadømmes ved Underret, se Nr. 2. Hvis Sagen ikke er Politisag (Nr. 39), og ej heller Betingelserne for summarisk Behandling (Nr. 40) ere til Stede, rejses Tiltale for Underret ved, at Overanklageren til denne indleverer et af ham udfærdiget *Anklageskrift*. Dette skal indeholde Angivelse af vedkommende Domstol, nøjagtig Betegnelse af Tiltalte samt en kort, men tydelig Beskrivelse af det Forhold, for hvilket Tiltale rejses, og Opgivelse af det eller de Lovbud, i Henhold til hvilke Paastand om Straf agtes nedlagt. Hverken Angivelse af Beviser eller Udviklinger af Retsspørgsmaal maa findes i

Anklageskriftet. Hvis Sagen skal udføres af en af de ved Underretterne ansatte Anklagere, bemærkes dette i Anklageskriftet, og vedkommende Anklager træder da i øvrigt i Overanklagerens Sted. Hører Sagen til dem, i hvilke Tiltalte kan begære Behandling ved Landsret, og har han ikke allerede afgivet Erklæring i saa Henseende, skal han i en Paategning paa Anklageskriftet opfordres til at erklære sig derom. Foruden Anklageskriftet skal Overanklageren til Retten indlevere en *Fortegnelse over de Beviser*, som agtes fremførte under Domsforhandlingen, samt *Udskrift* af de i Sagen foretagne retslige Undersøgelseshandlinger med dertil hørende Dokumenter og andre Bevismidler. Genpart af Anklageskriftet og af Bevisfortegnelsen *forkyndes* for Tiltalte.

Erklærer Tiltalte ikke selv at have antaget nogen *Forsvarer*, kan Retten, om den finder det fornødent, beskikke ham en saadan. Der meddeles Forsvareren en Genpart af Anklageskriftet og Bevisfortegnelsen samt en Udskrift af de retslige Undersøgelseshandlinger. Sagens Dokumenter og andre synlige Bevismidler gøres saa vidt muligt tilgængelige for Tiltalte og Forsvareren. Er Tiltalte uden Forsvarer, skal Dommeren, foruden selv at undersøge, hvor vidt andre eller flere Oplysninger bør søges tilvejebragte, end Overanklageren har opgivet, give Tiltalte Lejlighed til for ham at fremkomme med sine mulige Begæringer vedrørende Sagens Forberedelse eller Fremme. Dommeren opgiver derhos i alle Tilfælde en Frist, inden hvilken Tiltalte eller dennes Forsvarer eventuelt maa fremkomme med Begæringer om Optagelse af andre og flere Beviser end paa Anklagens Bevisfortegnelse anført eller lignende. Fremkommer saadan Begæring, og protesteres der mod den fra Anklagens Side, afgør Retten, hvorledes der skal forholdes. De *Retsmøder*, der mulig afholdes inden Domsforhandlingen, ere ikke offentlige. Naar de nævnte Forberedelser ere i Orden, berammer Dommeren Tid og Sted til Sagens Foretagelse, hvorefter Stævning forkyndes for Tiltalte med mindst 4 Dages Varsel. Hvor ikke Omfanget af den Forberedelse, Sagen udkræver, gør det uhensigtsmæssigt, kan Sagens Berammelse dog allerede finde Sted umiddelbart efter Anklageskriftets Indlevering, og Stævning kan da forkyndes samtidig med Forkyndelsen af Anklageskriftet. — Vidner og Syns- eller Skønsmænd, som skulle fremstilles under Domsforhandlingen, foranstaltes betimelig indkaldte af Anklageren. — Dommeren kan paa et hvilket som helst Tidspunkt inden Domsforhandlingen ved Kendelse *afvise* Sagen, naar han finder, at Sagen lider af en formel Fejl, der ikke kan afhjælpes, eller at Sagen ikke kan paatales af Overanklageren, eller at et Forhold som det i Anklageskriftet beskrevne ikke er strafbart, eller at Straf er udelukket ved Forældelse eller af anden lignende Grund. Den berammede Domsforhandling kan forinden dens Begyndelse *udsættes* af Dommeren, naar Omstændighederne gøre det nødvendigt.

Under hele *Domsforhandlingen* skal Anklageren og, for saa vidt Forsvarer er beskikket, ogsaa denne være til Stede. Ligeledes skal — med visse bestemte Undtagelser — Tiltalte være til Stede. Dommeren leder Forhandlingen og skal saa vidt muligt fjærne alt, hvad der til Unytte trækker denne i Langdrag. Opstaar der Spørgsmaal om, at nogen af de oven angivne Fejl eller Mangler foreligger, kan Forhandlingen begrænses dertil, indtil Spørgsmaalet har fundet sin Afgørelse. Bortset herfra begynder Forhandlingen med, at Dommeren spørger Tiltalte, om han erkender sig skyldig, og giver ham Lejlighed til at forklare sig angaaende Sigtelsen og de Beviser, som fremføres mod ham. Anklageren og Forsvareren kunne begære yderligere Spørgsmaal, der sigte til at tydeliggøre Tiltaltes Forklaring, rettede til denne. Vidnerne og eventuelt Syns-

eller Skønsmænd afhøres af den Part, der fremstiller dem, og modafhøres af Modparten; dog kan Dommeren altid overtage Afhørelsen, naar han finder Grund dertil. Oplæsning af Dokumenter kan kun finde Sted i et nærmere begrænset Omfang, og navnlig skulle Rapporter o. lign. saa godt som aldrig kunne oplæses, og Protokoltilførsler i Reglen kun kunne oplæses, naar de gengive Forklaringer af Personer, som af særlige Grunde ikke ere til Stede under Domsforhandlingen, eller naar de paagældende nu forklare paa anden Maade end tidligere. Naar Bevisførelsen er sluttet, gives der paa ny Parterne Lejlighed til at udtale sig; Tiltalte har stedse det sidste Ord. Dommen afsiges snarest muligt. Er Tiltalte fængslet, skal han bringes til Stede ved dens Afsigelse. Ved Afgørelsen af, om noget er bevist eller ikke, tages alene Hensyn til de Beviser, som ere fremførte under Domsforhandlingen. Retten kan ikke domfælde for noget andet faktisk Forhold end det, som Tiltalen omtaler, men kan henføre det under en anden Straffebestemmelse end den, der er paastaaet anvendt, ligesom den kan afvige fra Tiltalen, for saa vidt angaar de med Forbrydelsen forbundne Biomstændigheder, begge Dele dog kun, hvis Tiltalte ogsaa under denne Forudsætning har haft fyldestgørende Adgang til Forsvar.

42. Tiltale og Domsforhandling i Straffesager ved Landsret. Om, hvilke de Landsretssager ere, hvori Nævninger skulle medvirke, se Nr. 2. Om de nærmere Regler for denne Nævningernes Medvirken se Nr. 5. I øvrigt gælder om alle Straffesager ved Landsret, hvad enten Nævninger skulle medvirke eller ej, følgende: Tiltale saavel som Forberedelsen af Domsforhandlingen og selve denne foregaar i det hele paa lignende Maade som ved Underret (se Nr. 41). Overanklageren indleverer til Retten Anklageskrift, Bevisfortegnelse og Udskrift af de retslige Undersøgelseshandlinger med Bilag. Genpart af Anklageskriftet forkyndes for Tiltalte og tilstilles tillige med Genpart af Bevisfortegnelsen og en Udskrift af nys nævnte Art Forsvareren*). Sagens Dokumenter og andre synlige Bevismidler gøres saa vidt muligt tilgængelige for Tiltalte og Forsvareren. Paa Anklageskriftet angives det Ting (Samling og Tingsted), paa hvilket Domsforhandlingen ventes foretagen, samt om denne skal foregaa for Nævninger eller ikke; endvidere opgives paa dette en Frist, inden hvilken Tiltalte eller dennes Forsvarer maa fremsætte deres mulige Begæringer om Tilvejebringelsen eller Fremførelsen af andre eller flere Beviser end paa Overanklagerens Fortegnelse anført, om Sagens Foretagelse paa et andet Ting, om dens Foretagelse henholdsvis med eller uden Nævninger o. lign. Modsætter Overanklageren sig noget af det saaledes begærte, forelægges Sagen Landsretten til Afgørelse. Naar Forberedelsen er færdig, foregaar Sagens Berammelse derved, at Retsskriveren med Bistand af Overanklageren udarbejder en Retsliste over de Sager, der ville være rede til Behandling paa det forestaaende Ting, hvilken Liste forelægges Formanden, der saavel straks som senere kan foretage Forandringer i samme. Overanklageren foranstalter derefter Tiltalte, Forsvarer, Vidner og Syns- og Skønsmænd indkaldte til den Dag, paa hvilken han antager, at Sagen tidligst vil komme for. Om eventuelle Udsættelser sendes øjeblikkelig Meddelelse til alle vedkommende. Om Rettens Adgang til forinden Domsforhandlingen ved Kendelse at afvise Sagen saavel som om Parternes Ret og Pligt til at være til Stede under denne gælder ganske det samme som ved Underret.

---

*) Man vil kunne gaa ud fra, at der i Landsretssager saa godt som altid vil blive beskikket Tiltalte en Forsvarer, for saa vidt han ikke selv har antaget en saadan.

Domsforhandlingen ledes af Landsrettens Formand. Spørgsmaal, der opstaa under selve Domsforhandlingen om uafhjælpelige, processuelle Fejl, blive derhos ligesom ved Underret at bringe til Afgørelse straks og særskilt; fremdeles kan Landsretten, naar alle dens 3 Dommere ere enige om, at det i Anklageskriftet beskrevne Forhold overhovedet ikke er strafbart, eller at Straf er udelukket ved Forældelse eller af anden lignende Grund, straks afsige Frifindelsesdom. Ellers spørges Tiltalte, om han erkender sig skyldig, eventuelle Vidner og Syns- og Skønsmænd afhøres, og den nødvendige Oplæsning af Dokumenter foregaar — alt efter samme Regler som ved Underret, dog at der ikke tilkommer Landsrettens Formand en saadan almindelig Beføjelse til selv at overtage Afhøringen af Vidner og Syns- og Skønsmænd, som der er tillagt Underretsdommeren. Kun naar Afhørelsen ved Parterne trods Formandens Advarsel sker paa utilbørlig eller tidsspildende Maade, kan han selv overtage den. Samtlige Dommere (ligesom ogsaa Nævningerne) have derhos Ret til at stille selvstændige Spørgsmaal til dem, der afhøres. Retten kan om fornødent beslutte, at Beviser skulle føres, som ingen af Parterne har begært førte, og eventuelt udsætte Sagen i den Anledning. Naar Bevisførelsen er sluttet, faa Parterne Ordet paa ny. Naar Nævninger medvirke (jfr. Nr. 5 og Nr. 2 S. 14), samt, hvis Landsrettens Formand bestemmer det, ogsaa ellers, forhandles og afgøres selve det Spørgsmaal, om Tiltalte er skyldig, først særskilt. Hvis Tiltalte kendes skyldig, faa Parterne paa ny Ordet for at udtale sig om Strafudmaalingen og eventuelt andre Punkter, der ligge uden for Nævningernes Afgørelse. — Om Domsafsigelse, Bevisgrundlaget og Dommens Begrænsning ved Anklageskriftet gælde de samme Regler som ved Underret.

43. Anke til Landsret i Straffesager. Enhver ved Underret paadømt Straffesag kan indankes til Landsret, alene med den Begrænsning, at der kræves en særlig Tilladelse af Landsrettens Formand, for at Politisager angaaende Overtrædelser, for hvilke Straffen kun kan blive Formuestraf, kunne paaankes af Overanklageren, saavel som for, at Politisager, hvori der kun er idømt en Formuestraf af indtil 40 Kr., kunne paaankes af Tiltalte. — Enhver Anke i Straffesager fra Underret til Landsret kan udstrækkes til en fuldstændig ny Prøvelse af Sagen ved Landsret. Dog kan Anke i Politisager normalt kun angaa Retsspørgsmaal eller Strafudmaalingen, medens den kun ved en særlig Tilladelse fra Landsretten kan udstrækkes til ogsaa at angaa Bedømmelsen af Beviserne for Tiltaltes Skyld. — Naar Anken tillige omfatter Bedømmelsen af Beviserne for Tiltaltes Skyld, er den Behandling, der skal finde Sted, ikke en Prøvelse af Underrettens Behandling, men en fuldstændig ny, selvstændig Behandling af Sagen i dens Helhed, under hvilken Umiddelbarhedsprincipet gennemføres, saa vidt Retten finder det fornødent.

Anke til Stadfæstelse er udelukket. Overanklageren kan anke ikke blot til Skade, men ogsaa til Fordel for Tiltalte. Ankehensigt skal ordentligvis tilkendegives inden 14 Dage efter Dommens Afsigelse, for Overanklagerens Vedkommende paa den Maade, at han lader en Ankemeddelelse forkynde for Tiltalte, for Tiltaltes Vedkommende enten ved en mundtlig Erklæring til Retsbogen eller til den, der forkyuder Dommen for ham, eller ved skriftlig Meddelelse til Overanklagerens eller Landsrettens Kontor. I øvrigt er Behandlingen i Ankeinstansen — og da navnlig, naar Anken ogsaa omfatter Bedømmelsen af Beviserne for Tiltaltes Skyld, — i det hele undergiven de samme Regler, som gælde for Behandlingen af en Straffesag ved Landsret som

første Instans. Dog dømmer Landsretten i disse fra Underret indankede Sager altid uden Nævningers Medvirken.

44. Anke til Højesteret i Straffesager. Medens en ved Underret begyndt og derefter til Landsret paaanket Straffesag ikke uden særlig Tilladelse af Højesteret kan indankes for denne (Nr. 2), kan enhver Straffesag, der er paadømt ved Landsret som første Instans, altid indankes for Højesteret. Anken til Højesteret er dog i begge Tilfælde begrænset i Henseende til dens Genstand. Som en Konsekvens af Nævningeinstitutet og den ved Domsforhandlingen for Landsretten gennemførte Bevisumiddelbarhed er det nemlig foreskrevet, at Højesteret altid og ubetinget er bunden ved, hvad der af Nævningerne eller Landsretten er anset for bevist med Hensyn til selve Skyldspørgsmaalet, ligesom den aldrig til Skade for Tiltalte kan fravige Nævningernes Erklæring med Hensyn til Spørgsmaalet om Henførelsen under Straffeloven. En anden Sag er, at Højesteret i Tilfælde af Rettergangsfejl, urigtig Spørgsmaalstillen eller Retsbelæring kan ophæve Behandlingen eller Nævningekendelsen og hjemvise Sagen til ny Behandling. Genstand for Højesterets Prøvelse bliver efter det anførte i det væsentlige kun, om der foreligger nogen processuel Fejl ved Behandlingen for Landsret, om der foreligger nogen Retsvildfarelse af nærmere angiven Art, samt om Straffen er rigtig udmaalt.

I førstnævnte Henseende er Reglen den, at enhver *Tilsidesættelse eller fejlagtig Anvendelse af Rettergangsregler* kan paaberaabes som Ankegrund, men at saadan formel Fejl kun skal bevirke Ophævelse, naar det antages, at den i det givne Tilfælde kan have medført et andet Udfald af Sagen, end denne vilde have faaet, om Fejlen ikke var begaaet. Der er derhos, for at hindre, at Højesteret skal belemres med øjensynlig urimelige Anker, givet denne Ret Adgang til gennem et særligt Udvalg straks at afvise enhver Anke, der alene støttes paa en Ankegrund, som klarligen ikke kan føre til Dommens Ophævelse.

Hvad mulige *Retsvildfarelser* angaar, da kan Højesterets Afgørelse f. Eks. æskes med Hensyn til Spørgsmaal om Forældelse, Gentagelse og visse andre særlige Punkter, der udtrykkelig ere unddragne Nævningernes Afgørelse, eller med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvor vidt der i Retsformandens vejledende Foredrag for Nævningerne eller i den Maade, hvorpaa Spørgsmaalene ere stillede til disse, maatte skjule sig en Retsvildfarelse af Betydning, eller — for saa vidt angaar Sager, der ere paakendte uden Nævninger, — med Hensyn til, om Straffeloven i det hele er rigtig anvendt paa Tiltaltes Forhold.

Hvad endelig *Strafudmaalingen* angaar, kan Højesteret kun undersøge, hvorvidt en idømt Straf maatte ligge uden for de i Loven fastsatte Grænser eller staa i aabenbart Misforhold til Brøden.

Yderligere er Højesterets Prøvelse til en vis Grad bunden ved, hvilke Ankegrunde Parterne paaberaabe sig; navnlig kan Højesteret, hvor Landsretsdommen kun paaankes som lidende af formelle Fejl, ikke til Skade for Tiltalte indlade sig paa nogen Prøvelse, der berører Realiteten, ligesom den, naar Sagen kun er indanket fra Tiltaltes Side, ikke kan idømme strængere Straf end ved Landsretsdommen bestemt.

Hvis Højesteret kommer til det Resultat, at Landsretsdommen inden for de angivne Grænser lider af Fejl af Betydning, kan den, alt efter Fejlens Beskaffenhed, forandre Dommen eller ophæve den og eventuelt vise Sagen tilbage til ny Behandling.

Om Ankefrist og Ankemeddelelse gælde lignende Regler som ved Anke til

Landsret, dog maa der, da det ordentligvis er Overanklageren, der tager Bestemmelse om Anke paa det offentliges Vegne, men derimod er Rigsanklageren, der skal føre Ankesagen for Højesteret, gives Rigsanklageren særlig Meddelelse om Anker. Ankesagens Forberedelse ved Højesteret kan foregaa for et af 3 Medlemmer bestaaende Udvalg af Retten. I øvrigt er der inden for visse Grænser givet Højesteret Bemyndigelse til selv at fastsætte de Former, hvori Forhandlingen for samme skal foregaa. Ny Beviser kunne forelægges Højesteret angaaende saadanne Omstændigheder, som ere undergivne denne Rets Bedømmelse. Det beror paa Højesteret selv, om eventuelle ny Vidner skulle føres for selve denne Ret eller ved Underret. Om fornødent kan Højesteret forlange Erklæring af Landsretten til yderligere Oplysning om, hvad der er foregaaet under Domsforhandlingen ved denne.

45. Kære (Kæremaal, Besværing) i Straffesager. Medens den Dom, hvormed en Straffesag ender, og i Forbindelse med den hele den foregaaende Behandling, kan gøres til Genstand for Anke, er Øjemedet med „Kære" at aabne Parterne Adgang til paa en let og hurtig Maade at bringe den underordnede Rets Kendelser og andre Beslutninger frem til særskilt Prøvelse for overordnet Ret. Denne Kæreadgang maa dog undergives en vis Begrænsning, ligesom Kære ikke ubetinget kan have opsættende Virkning, idet Adgangen i modsat Fald kunde misbruges til chikanøs Hindren eller Forhalen af Sagen. Særlig er Adgang til Kære nægtet Parterne, for saa vidt angaar den største Del af de Afgørelser, som træffes under selve Domsforhandlingen eller dennes Forberedelse. Ubetinget opsættende Virkning har Kære kun, naar den i rette Tid rejses mod en Beslutning af en Underret, hvorved Fængsling dekreteres som Tvangsmiddel over for nogen, der har vægret sig ved at afgive Vidnesbyrd eller Syn eller Skøn eller ved at fremkomme med Dokumenter. I alle andre Tilfælde har Kære kun opsættende Virkning, naar saadant bestemmes enten af den Ret, hvorfra, eller af den Ret, hvortil der kæres. Den Fremgangsmaade, der skal anvendes ved Kære, er meget simpel og meget lidt formbunden. Kæremaalet skal først i særlig skriftlig Fremstilling eller i Form af en Bemærkning til Retsbogen eller, naar den paagældende er fængslet, til Fængselsbestyrerens Bog forelægges den Ret, over hvilken man vil klage. Det skal derefter, bilagt med de fornødne Udskrifter og andre Dokumenter og eventuelt ogsaa med vedkommende Rets Erklæring, indsendes til vedkommende højere Ret. Denne skal give Parterne Adgang til at indgive skriftlige Udtalelser om Sagen, kan derhos af egen Drift foranledige yderligere Oplysninger tilvejebragte, og kan endelig, naar særlige Grunde tale derfor, anordne mundtlig Forhandling. Under en saadan skal der altid være en Forsvarer til Stede. — Kæremaal kunne i Højesteret forhandles for og afgøres af et Tremands-Udvalg. Kære maa i Almindelighed erklæres inden 14 Dage efter Afgivelsen af den Beslutning, hvorover man vil klage, i visse Tilfælde dog inden 3 Dage eller endog straks paa Stedet. — Landsrettens Afgørelse i Anledning af Kære over Underrettens Beslutninger kan kun i Kraft af særlig Tilladelse fra Højesterets Side bringes videre til denne Ret.

46. Genoptagelse (ny Foretagelse) af en Straffesag.*) Medens der efter gældende Ret ikke opstilles nogen særlig Betingelse for Genoptagelse fra det offentliges Side af en Strafforfølgning, der er standset eller frafalden, *uden at Dom* er bleven

*) Genoptagelse tages her i snævrere Forstand, saaledes at herunder ikke indbefattes den ved Anke foranledigede fornyede Behandling af en Sag.

afsagt, skal efter Udkastet saadan Genoptagelse kun kunne finde Sted, naar ny Beviser af Vægt senere komme frem, eller de Betingelser, der kræves for Genoptagelse af en ved Dom afsluttet Sag, ere til Stede.

Hvad angaar Genoptagelse af en *ved Dom afsluttet* Straffesag, da haves i nugældende Praksis Eksempel paa, at en ved Højesteretsdom afgjort Straffesag er genoptagen til Fordel for Tiltalte; derimod kendes ikke nogen saadan Genoptagelse til Skade for Tiltalte. Enhver Straffesag, der kun er bleven paadømt ved Underret eller Overret, kan ifølge nugældende Regler paaankes, saavel til Skade som til Fordel for Tiltalte, uden at saadan Anke er bunden til nogen Ankefrist, hvorimod „Genoptagelse" ikke kan finde Sted.

I Modsætning hertil aabnes der efter Udkastet en — om end selvfølgelig til ret strænge Betingelser knyttet — Adgang til Genoptagelse af en ved Dom afsluttet Straffesag, nemlig til fornyet Prøvelse af *Spørgsmaalet om Beviset for Tiltaltes Skyld.* Saadan Genoptagelse kan ske saavel til Skade som til Fordel for Tiltalte, men kan kun anvendes med Hensyn til de *ved Landsret* stedfundne Paadømmelser. Forholdet er nemlig det, at Underretsdomme altid kunne paaankes til Landsret, i alt Fald i Kraft af en særlig Tilladelse fra Landsrettens Side, og Adgang til Genoptagelse med Hensyn til disse behøves derfor ikke. Fremdeles kan Bedømmelsen af Beviserne for Tiltaltes Skyld efter Udkastets Ordning ikke bringes frem for Højesteret, og der kan følgelig ikke blive Spørgsmaal om Genoptagelse af fornævnte Art med Hensyn til en ved Højesteret foregaaet Paadømmelse. Paa den anden Side gør netop den Omstændighed, at Nævningernes eller Landsrettens Bedømmelse af Beviserne for Tiltaltes Skyld ikke kan undergives Højesterets Prøvelse, det naturligt for saa vidt at aabne en vis Adgang til fornyet Prøvelse af Landsretsdomme. Det ligger i det fremstillede, at denne Genoptagelsesadgang ikke afskæres ved, at Landsrettens Dom i øvrigt har været paaanket til Højesteret, og dér enten er blevet stadfæstet eller af Retsgrunde forandret. Betingelserne for den her omhandlede Genoptagelse ere i Hovedsagen følgende:

En Sag, som, være sig i første Instans eller ifølge Anke, er paadømt ved Landsret, og under hvilken Tiltalte er frifunden, eller under hvilken hans Forhold kun er antaget for at udgøre en væsentlig mindre Forbrydelse end nu antaget (f. Eks. uagtsomt Manddrab i Stedet for forsætligt), kan genoptages efter Overanklagerens Begæring, naar der *enten* efter Dommen er fremkommet en egen Tilstaaelse fra den Sigtede eller andre afgørende Beviser mod ham, *eller* det oplyses, at der under Sagen er afgivet falske Forklaringer af Vidner eller andre, eller er benyttet falske Dokumenter eller udvist strafbart Forhold af Tiltalte eller af nogen, der i offentligt Hvervs Medfør har medvirket ved Sagens Behandling, og der er god Grund til at antage, at saadant har medvirket til den for Tiltalte gunstige Dom.

En ved Landsret paadømt Sag, ved hvilken Tiltalte er domfældt, kan paa Begæring af denne genoptages, naar *enten* ny Oplysninger tilvejebringes, der skønnes at kunne have bevirket Frifindelse eller Anvendelse af en væsentlig mildere Straffebestemmelse, *eller* det oplyses, at noget saadant ulovligt Forhold som ovennævnt har fundet Sted under Sagen, og det skønnes antageligt, at dette kan have medvirket til Domfældelsen.

Genoptagelsesbegæringen fremsættes for Landsretten enten skriftlig, eller, hvis den hidrører fra en fængslet, til vedkommende Undersøgelsesrets Retsbog eller Fængselsbestyrerens Bog. Findes Begæringen aabenbart grundløs, kan Landsretten

straks ved Kendelse afvise den. I modsat Fald gives der Modparten Lejlighed til at erklære sig, ligesom Retten kan indhente alle de yderligere Oplysninger, som den anser for nødvendige. Derefter afgør den ved Kendelse, om Begæringen skal tages til Følge eller forkastes. Den af Landsretten i Anledning af Begæringen afsagte Kendelse kan, hvis der er Spørgsmaal om Genoptagelse af en ved Landsret som første Instans paadømt Sag, altid paakæres til Højesteret, men i modsat Fald kun i Kraft af en særlig Tilladelse fra Højesteret.

Hvis Begæringen findes grundet, kan Landsretten efter Omstændighederne *enten* straks afsige Frifindelsesdom eller Dom, hvorved en mildere Straffebestemmelse bringes i Anvendelse, *eller* beslutte, at Sagen skal behandles paa ny. I sidste Fald, saavel som naar Højesteret ifølge Kære beslutter Genoptagelse, foregaar ny Domsforhandling (med eller uden Nævninger) ved den Landsret, som tidligere har dømt i Sagen, ganske overensstemmende med de almindelige Regler for Domsforhandling ved Landsret.

Endnu maa nævnes, at en særlig Genoptagelsesadgang tilkommer den, der er dømt som *udebleven* under en Politisag (jfr. Nr. 39), men som kan oplyse, at Udeblivelsen saavel som Undladelse af at melde Forfald var ham utilregnelig. Det samme gælder om den, der er dømt som udebleven ved Landsret i de Undtagelsestilfælde, hvor Domfældelse kan finde Sted trods Tiltaltes Udeblivelse.

47. Fremsættelse af borgerlige Krav (Erstatningskrav, Krav paa Tilbagelevering af stjaalne Ting o. lign.) under en Straffesag. Til Lettelse for den ved en Forbrydelse skadelidte gives der denne Adgang til at fremsætte sit borgerlige Krav under Straffesagen med den Virkning, at Kravets videre Forfølgning derefter, hvis saadant efter Rettens Skøn kan ske uden væsentlig Ulempe, varetages af Paatalemyndigheden. Hvis Retten ikke ved nærmere Undersøgelse finder, at Kravet ikke egner sig til Afgørelse som Accessorium ved Straffesagen, og derfor afviser det, og den forurettede heller ikke under Sagens Gang foretrækker at tage Kravet tilbage for at bringe det frem under en selvstændig borgerlig Sag, finder det sin Afgørelse ved Dommen i Straffesagen. I Nævningesager kan Retten, naar hertil er særlig Grund, overlade til Nævningerne at afgøre saavel, om Skade er bevirket ved Forbrydelsen, som Erstatningens Størrelse.

48. Fuldbyrdelse af Domme i Straffesager. Omsorgen for Straffedommes Fuldbyrdelse paahviler Politimesteren. Han staar herved under Tilsyn af Overanklageren, for saa vidt Sagen hører under dennes Virkekreds. Bøder, som ere tillagte den forurettede, og Erstatning, der under Straffesagen er tilkendt ham, inddrives efter den borgerlige Retsplejes Regler. Opstaar der Tvist mellem den fuldbyrdende Myndighed og Domfældte om Dommens Fortolkning eller andet lignende, bliver Spørgsmaalet paa sidstnævntes Begæring at forelægge Retten.

49. Lovenes Ikrafttræden og Overgangsbestemmelser. Reformen er tænkt at skulle *træde i Kraft* 2 Aar efter den Dag, da det Numer af Lovtidende udgaar, hvori Lov om Domsmagtens Ordning m. m. kundgøres. Den *omfatter ikke Færøerne.* For disse skal den sjællandske Landsret være Overret. *Højesteret* skal vedblivende være øverste Domstol for hele Riget. — De *nuværende Dommere* og andre Embedsmænd ved Overretterne i Kjøbenhavn og Viborg, Kriminal- og Politiretten og Sø- og Handelsretten ere pligtige at modtage Beskikkelse ved de ny Landsretter og Kjøben-

havns Stadsret, og de nuværende Underdommere og Underretsskrivere pligtige at modtage Beskikkelse ved de ny Underretter eller som Politimestre, dog for samtliges Vedkommende uden Tab af Embedsindtægter, og saaledes, at Embedstiden i deres hidtidige Stillinger kommer dem til Gode ved Beregningen af Alderstillæg i de ny Stillinger. — De *borgerlige Domssager*, i hvilke Stævning alt er forkyndt inden de ny Loves Ikrafttræden, behandles til Ende efter de hidtil gældende Regler, og det — bortset fra en særlig Modifikation med Hensyn til Ankefristen — ogsaa for saa vidt Anke angaar. Derimod finde de ny Regler om borgerlige Dommes Fuldbyrdelse, saa vidt muligt, ogsaa Anvendelse paa Domme i Sager, der ere behandlede efter de hidtil gældende Regler. — *Straffesager*, der endnu ikke ere optagne til Dom paa den Tid, da de ny Love træde i Kraft, behandles efter de ny Regler, dog at Gyldigheden af de alt foretagne Retshandlinger bedømmes efter den tidligere Lovgivning. Paaanke af Straffedomme, der ere afsagte før de ny Loves Ikrafttræden, sker efter de hidtil gældende Regler, kun at Landsretten træder i Landsoverrettens Sted og Overanklageren eller Rigsanklageren i Overøvrighedens eller en beskikket Aktors Sted. For saadanne Dommes Fuldbyrdelse gælde de ny Regler. Genoptagelse efter de ny Regler herom af Sager, der ere afsluttede ved upaaankelig Dom efter de ældre Regler, staar aaben, undtagen for saa vidt visse mindre Sager angaar.

50. Hvilke Udgifter Reformen vil medføre. Hvor stor den aarlige Udgiftsforøgelse for Statskassen vil blive ved den foreslaaede Procesreform, lader sig ikke med nogen Sikkerhed angive paa Forhaand. Her skal da ogsaa kun fremdrages de Momenter, der formentlig ved Overvejelse af denne Side af Sagen særlig maa haves for Øje.

Foreløbig bemærkes, at det Indtægtstab, der kan blive Følgen af en ny Lov om Retsafgifter, aabenbart bør holdes som en Ting for sig. Der er her ikke Tale om nogen Udgiftsforøgelse for Statskassen og dermed for Borgerne, men kun om, at Statskassen til Fordel for Borgerne opgiver Indtægter. Dertil kommer, at den foreslaaede Retsplejeordning ikke stiller noget som helst bestemt Krav med Hensyn til selve Størrelsen af Retsafgifterne. Man kan gøre disse høje eller lave, uden at der derfor behøver at ændres noget i selve Retsplejereglerne. Spørges der imidlertid om Størrelsen af det Indtægtstab, som Vedtagelsen af det foreliggende Udkast til Lov om Retsafgifter kan antages at ville medføre for Statskassen, da anslog den Kommission, der har udarbejdet det tidligere Udkast (hvis Bestemmelser i det væsentlige ere bibeholdte af Kommissionen af 1892) den aarlige Mindreindtægt til henved en Million Kroner, hvoraf ca. 350,000 Kr. mentes at ville fremkomme ved Nedsættelsen af Tinglæsningsgebyrerne og ca. 650,000 Kr. ved Opgivelsen af Afgiften af frivillige Auktioner og Nedsættelsen af Afgiften af Tvangsauktioner, medens paa den anden Side Beløbet af Retsafgifter af de egentlige Retshandlinger antoges at ville gaa noget op.*) Herved skal dog bemærkes, at det anslaaede Indtægtstab for Auktioners Vedkommende vistnok er ansat en Del for højt. Det har nemlig til Forudsætning en Opgørelse af Auktionsafgiftens Størrelse i Finansaaret 1876—77, hvorefter denne da skal have beløbet sig til ca. 700,000 Kr. En tilsvarende Opgørelse for Finansaaret 1895—96 viser imidlertid kun Tallet ca. 525,000 Kr. Overhovedet er den Forudsætning, hvorpaa Beregninger som den her omhandlede maa hvile, nemlig at Antallet af smaa og store

*) Rigsdags Tid. 1880—81 Till. A. Sp. 4021—4068.

Retssager, af Tinglæsninger, af Auktioner m. m. vil holde sig inden for de samme Tal eller den samme Udvikling, som alt kendes, jo i sig selv temmelig vilkaarlig.

Videre skal fremhæves, at den Udgiftsforøgelse, der vil fremkomme for Statskassen, hvis denne, som af Kommissionen forudsat, overtager forskellige Udgifter, som for Tiden ere kommunale*), jo ikke i og for sig betegner nogen Udgiftsforøgelse for det offentlige.

De af Retsplejen foranledigede Udgifter for det offentlige kunne i Hovedsagen henføres til følgende Klasser:

1) Lønninger o. lign.
2) Kontorholdsgodtgørelse.
3) Udgifter til Vedligeholdelse af Ting- og Arresthuse samt til Arrestanters Underhold og Bevogtning.
4) Dagpenge og Befordringsgodtgørelse.
5) Andre Delinkventomkostninger.

ad 1) *Lønninger o. lign.*

Som omtalt oven for under Nr. 1 vil Antallet af *Dommere* blive noget lavere end det nuværende. En Udgiftsforøgelse vil der altsaa for saa vidt kun blive Tale om, hvis de nuværende Dommerlønninger i det hele forhøjes.

Noget lignende gælder om Udgiften til Lønninger af *Justitssekretærer* og *Fuldmægtige* ved de kollegiale Retter.

Derimod medføre Lønningerne til *Politimestrene* en ny Udgiftspost, der aarlig vil udgøre ca. 370,000 Kr. foruden Alderstillæg.

Fremdeles vil Lønningerne til de faste *Anklagere* (Rigsanklageren, 7 Overanklagere og disses Medhjælpere, hvis Tal — henset til, at der i Norge haves 13 Statsadvokater — vel nærmest maa tænkes ansat til 6 eller deromkring) medføre en fast aarlig Udgift af ca. 65,000 Kr. foruden Alderstillæg. Heri maa dog fradrages i alt Fald de Beløb, der nu udgives til Aktorer ved Højesteret og Overretterne (vel c. 14,000 Kr. aarlig). De Vederlag, der ville være at betale til de ved Underretterne ansatte Anklagere, kunne maaske i det hele antages at ville svare til de Vederlag, der for Tiden udbetales til Aktorerne ved Kjøbenhavns Kriminal- og Politiret og Underretterne uden for Kjøbenhavn**); paa samme Maade kunne Vederlagene til Forsvarere maaske antages i det hele at ville svare til de Vederlag, der for Tiden udbetales til Defensorer. Vel vil Anklagers og Forsvarers Rolle i mange Sager fremtidig blive langt betydeligere, end de nuværende Aktorers og Defensorers er, hvorfor ogsaa Vederlagene maa gøres større; men til Gengæld vil den i Strafferetsplejen-Udkastet aabnede almindelige Adgang til summarisk Behandling af Tilstaaelsessager ved Underret spare megen overflødig Aktor- og Defensor-Beskikken, hvorhos Udkastets Regler om Instanserne ville udelukke, at der beskikkes 3 Defensorer i samme Sag, saaledes som det nu sker, naar Sagen føres fra Underret gennem Overret til Højesteret.

---

*) Saaledes navnlig Delinkventomkostningerne i vid Forstand, derunder (efter en fast Takst) Udgifterne til Underhold og Forplejning af de i Underretskredsenes Anholdelseslokaler og Arresthuse hensiddende Anholdte, Varetægts- og Straffanger, og mulig Udgifterne til Lønning m. m. af den Del af Politiet, som antages nødvendig netop i Strafferetsplejens Tjeneste.

**) Ved Kjøbenhavns Kriminal- og Politiret er i 1898 udbetalt 8,895 Kr. i Aktor-Salærer; Størrelsen af Aktor-Salærer ved Underretterne uden for Kjøbenhavn lader sig ikke oplyse ved Hjælp af det foreliggende Materiale.

Det maa iøvrigt erindres, at samtlige Aktor- og Defensor-Salærer for Tiden udredes af de kommunale Kasser.

Udgiften til *Retsvidner* (for Tiden formentlig 60—70,000 Kr. aarlig) maa antages at ville blive betydelig mindre efter Udkastenes Regler.

Som oven for under Nr. 10 omtalt, er — bortset fra Kjøbenhavn — den *Politibetjent-Styrke*, som anses for nødvendig i Strafferetsplejens Tjeneste, ansat til ca. 570, hvoraf over Halvdelen beredne. Dette Tal i Forbindelse med, at der sikkert gennemsnitlig maa gives højere Lønninger, end der nu gives, vil medføre, at Udgiften paa dette Punkt vil blive betydelig større, end den for Tiden er.

ad 2. *Kontorholdsgodtgjørelsen* til de nuværende Retsbetjente udgør for Tiden henimod $^1/_2$ Million Kr. aarlig. Om der end mulig kan gaas ud fra, at det Personale, som nu staar til Retsbetjentenes Raadighed, vil kunne være tilstrækkeligt til at bestride Forretningerne ved saavel Dommer- som Politimesterembederne i Underretskredsene — hvilket dog først Erfaringen kan vise — vil den Omstændighed, at saavel Underretsdommeren som Politimesteren maa have særskilt Kontorhold, medføre en Forøgelse af Kontorholdsudgifterne, ligesom en Forøgelse formentlig vil fremkomme derved, at det vil blive nødvendigt at forhøje de Vederlag, der i de nu brugelige Kontorholdslove beregnes til Fuldmægtige og Skrivere (henholdsvis 800 og 500 Kr.).

ad 3. Udgifterne til Vedligeholdelse af *Ting-* og *Arresthuse* samt til *Arrestanters* Underhold og Bevogtning kunne ikke antages paa noget Punkt at ville blive forøgede. Tværtimod tør det ventes, at de i Strafferetspleje-Udkastet indeholdte Bestræbelser for at formindske Fængslingers Mængde og Varighed ville have nogen Udgiftsnedgang til Følge.

ad 4. *Dagpenge og Befordringsgodtgørelse.* Udgifterne hertil ville formentlig — navnlig paa Strafferetsplejens Omraade — blive ret betydelige. Umiddelbarhedsprincipets Gennemførelse ogsaa for Landsretternes Vedkommende og disses begrænsede Antal vil nødvendiggøre megen Rejsen af Vidner, Syns- og Skønsmænd og Nævninger, og, vel begrænses denne stærkt i Sammenligning med, hvad den ellers vilde være, ved Reglen om, at Landsretterne skulle have rejsende Afdelinger; men dette medfører paa den anden Side Udgifter til Dagpenge og Rejsegodtgørelse til Rettens Personale, til Anklagere og Forsvarere. Noget sikkert om Størrelsen af de her omhandlede Udgifter lader sig allerede af den Grund ikke udtale, at ingen paa Forhaand kan vide, i hvilket Omfang de Sigtede ville gøre Brug af den dem ved Strafferetspleje-Udkastet indrømmede udstrakte Adgang til at begære Behandling ved Landsret fremfor ved Underret, eller til at forlange Paakendelee ved Nævninger, saa lidt som, i hvilket Omfang det vil blive Brug at indkalde Vidner til selve Domsforhandlingen ogsaa for de mere underordnede Punkters Vedkommende.

Det kan i denne Forbindelse ogsaa nævnes, at Udgifterne for det offentlige i beneficerede *borgerlige* Sager („fri Proces") efter de ny Regler ville blive noget højere end hidtil, hvorved dog igen maa mærkes, at der ordinært kun vil blive Tale om Udgifter i højst 2 Instanser, og ikke som nu hyppig i 3 Instanser.

ad 5. Hvad endelig angaar *Delinkventomkostningerne* i øvrigt, da ville de sikkert under en paa Anklageprincipet bygget Ordning af Strafferetsplejen blive en Del højere, end de ere nu for Tiden. Navnlig vil Tilvejebringelse af Indicier komme

til at spille en endnu større Rolle end efter det nuværende System, og dermed ogsaa forskelligartede Undersøgelser, der medføre Udgifter, jævnlig blive nødvendige.

Endnu skal fremhæves, at de efter Udkastene nødvendige ny Embeder selvfølgelig i Tidens Løb ville medføre en Forøgelse af Pensionsbyrden, ligesom denne ogsaa vil forøges derved, at Underretsdommerne ved Retsplejens Adskillelse fra Forvaltningen komme ind under Reglen i Grundlovens § 73.

Endelig er det klart, at en saa gennemgribende Reform som den her foreslaaede vil medføre en Række ekstraordinære Udgifter for overhovedet at kunne sættes i Værk, saaledes f. Eks. til Tilvejebringelse af egne Bygninger til den sjællandske og den jydske Landsret henholdsvis i Kjøbenhavn og Aarhus, til Tilvejebringelse af de nødvendige Lokaler i de Byer, hvor der skal holdes Ret af Landsretternes rejsende Afdelinger, til Dækning af den øjeblikkelige Forøgelse af Pensionsbyrden, som rimeligvis vil fremkomme, ved at adskillige ældre Retsbetjente ville søge deres Afsked o. s. fr.

Uddrag af den norske Straffeproces-Statistik.

En systematisk Straffeproces-Statistik for *Norge* er først bragt i Stand fra og med 1892 og endnu (1898) kun naaet til 1893. Af denne (Norges officielle Statistik Tredie Række Nr. 291, den kriminelle Retspleje i Aarene 1892 og 1893) ere de neden staaende Tal uddragne, hvilke dog — efter hvad der oplyses — ikke tør gøre Fordring paa at være fuldt paalidelige og heller ikke indbyrdes ere ganske overensstemmende men dog kunne tjene til at give et tilnærmelsesvis rigtigt Billede.

	Justitssager.		Politisager.	
	1892.	1893.	1892.	1893.
Indkomne **Anmeldelser**	19,794	19,851	38,638	42,893
Heraf henlagte eller tilbagesendte uden Efterforskning	1,658	1,715	564	838
Vedtagne **Forelæg**	307	253	**29,088**	**27,711**
Udfærdigede **Tiltalebeslutninger**	1,835	1,720	1,111	1,401
Forhørsretsdomme (Summarisk Behandling ved Underret)	867	841	96	66
Tiltale undladt i Henhold til § 85, 3 (om at Børn, i Stedet for at straffes, kunne indsættes i Opdragelses- eller Redningsanstalt)	29	41		
Tiltale undladt i Henhold til § 85, sidste Punktum (nemlig hvor intet offentligt Hensyn antages at kræve Forbrydelsen straffet)	249	229	5,075	7,557
Resten...	14,849	15,052	2,704	5,320
angaar hovedsagelig Tilfælde, hvor enten ingen Forbrydelse er fundet at foreligge, eller der efter Bevisets Stilling ikke er fundet Anledning til at gøre Ansvar gældende mod nogen. Herved maa dog bemærkes, at et Forelæg, en Dom eller en Tiltalebeslutning oftere vil angaa en Flerhed af særskilt anmeldte Forbrydelser, samt at, hvor flere saadanne foreligge, oftere kun enkelte findes at burde gøres til Genstand for Paatale, fordi de øvrige ikke ville have nogen Indflydelse paa Forbryderens Straf.	19,794	19,851	38,638	42,893

	Justitssager.		Politisager.	
	1892.	1893.	1892.	1893.
I sin **Efterforskningsvirksomhed** har Politiet benyttet Forhørsretten til Foretagelse af *enkelte Rettergangsskridt* i følgende Antal Tilfælde.....	4,928	5,161	463	622
medens Politiet kun har begært **retslig Forundersøgelse** i følgende Antal Tilfælde	520	386	22	2

	Justitssager.		Politisager.	
	1892.	1893.	1892.	1893.
Afsluttede Sager ved **Meddomsret**	1,642	1,522	905	1,028
Deraf med fældende Resultat.....	1,388	1,258	634	640
med frifindende Resultat.....	155	164	133	133
med fældende Resultat for en eller flere Tiltalte og frifindende for den eller de andre	56	52	10	11
Afviste, standsede o. lign.....	48	51	65	135
Sluttede med Vedtagelse af Bøde inden Retten	3	1	72	118

Ved Udgangen af 1892 henstode 197 Justitssager og 205 Politisager, ved Udgangen af 1893 167 Justitssager og 312 Politisager usluttede.

	1892.	1893.
Afsluttede **Lagmandsretssager** (ɔ: Nævningesager)	**396**	**469**
Deraf behandlede ved Lagmandsretten som 1ste Instans	168	203
indbragte til fornyet Behandling (ɔ: paaankede fra Meddomsret eller Forhørsret til Lagmandsret).....	228	266
Af de samlede Antal...	396	469
ere paadømte med fældende Resultat.....	294	318
— — — frifindende Resultat	73	95
— — — fældende Resultat for en eller flere Tiltalte, men med frifindende for den eller de andre Tiltalte.....	13	13
Afviste, standsede o. lign.....	17	48

Ved Udgangen af 1892 henstod 74 Lagmandsretssager usluttede, ved Udgangen af 1893: 46.

Resultaterne af den fornyede Behandling af **Meddomsretssager ved Lagmandsret** vare følgende:

	1892.	1893.
Antallet af Personer, der have faaet samme Dom ved Lagmandsretten som ved Underretten	64	56
Antallet af Personer, hvis Straf er blevet skærpet ved Lagmandsret	77	75
Antallet af Personer, hvis Straf er blevet formildet ved Lagmandsret	47	38
Antallet af Personer, der vare frifundne ved Underret, men ere domfældte ved Lagmandsret	9	8
Antallet af Personer, der vare domfældte ved Underret, men ere frifundne ved Lagmandsret	46	71

Herved bemærkes, at ikke ganske sjældent er Frifindelsespaastand nedlagt af Paatalemyndigheden.

Antallet og Varigheden af **Lagmandsting** (ɔ: Ting til Behandling af Nævningesager) har været følgende:

Antallet af Ting i Oslo (Kristiania) Lagsogn har i hvert af Aarene 1892 og 1893 været 24. Disse Tings samlede Varighed udgjorde henholdsvis 178 og 161 Dage, og den gennemsnitlige Varighed af det enkelte Ting har altsaa været c. 7 Dage.

Antallet af Ting i hvert af de øvrige 16 Lagsogne har været mellem 3 og 6 aarlig (i Tromsø og Finmarken dog kun 2 i 1893). Hvert Ting har gennemsnitlig varet c. 5 Dage.

Til hver Domsforhandling for Lagmandsret er der — hele Landet taget under eet — gennemsnitlig medgaaet $1^1/_4$ Dag i 1892 og 1 Dag i 1893.

Særlig Bevisførelse, i Medfør af §§ 296 og 297, **forud** *for Domsforhandlingen* (Hovedforhandlingen) i Stedet for ved denne har i 1892 fundet Sted i 11 Lagmandsretssager og 18 Meddomsretssager (deraf 6 Politisager) og 1893 i 8 Lagmandsretssager og 24 Meddomsretssager (deraf 8 Politisager).

	1892.	1893.
Antallet af **Paagribelser** (Anholdelser) har været	1,457	1,792
deraf i Henhold til Rettens Beslutning	128	69
Antallet af **Fængslinger** har været	1,251	1,624
Antallet af Tilfælde, hvori Løsladelse har fundet Sted mod Sikkerhedsstillelse eller paa andre Vilkaar (før eller efter Fængslingskendelse) har været	95	95

Hvad angaar **Arresttidens Varighed** da har i noget over Halvdelen af Tilfældene Varetægtsarresten ikke strakt sig over 2 Uger, og af de øvrige Tilfælde har kun 43 (1892) og 77 (1893) haft en Varighed af over 3 Maaneder og af disse igen kun 6 (1892) og 7 (1893) — deraf henholdsvis 3 og 5 fra Finmarken — af over 6 Maaneder.

Af **Genoptagelsesbegæringer** med Hensyn til upaaankelige Sager (Kapitel 30) ere indkomne:

	1892.	1893.
I Forhørs- og Meddomsretssager	5	4
Af disse Begæringer forkastedes	1	1
medens de øvrige enten førte til fornyet Domsforhandling eller til Frifindelsesdom uden saadan, eller vare uafgjorte ved Aarets Udgang		
i Lagmandsretssager	12	28

De 12 forkastedes alle; af de 28 forkastedes 19, medens 1 foranledigede ny Domsforhandling og 8 vare uafgjorte ved Udgangen af 1893.

Den Lagretten tilkommende Beføjelse til, naar den *ikke finder* det *Bevis*, paa Grundlag af hvilket Nævningerne have erklæret Tiltalte skyldig, *tilstrækkeligt*, da at foranledige ny Forhandling for andre Nævninger og andre Dommere (§ 358) er kun benyttet een Gang i hvert af Aarene 1892 og 1893.

Over de af Højesterets Kæremaalsudvalg behandlede **Kæremaal** gives følgende Oversigt:

Hvad Kæremaalet angik samt dets Udfald.	Antal. 1892.	1893.
a) Salærer	20	45
b) Erstatningskrav	8	8
c) Bevismidler	14	8
d) Begæringer om Genoptagelse	6	8
e) Begæringer om fornyet Behandling for højere Ret (§ 403 III)	10	5
f) Andre retslige Forføjninger eller Afgørelser	18	20
Tilsammen...	76	94
Deraf ere		
a) forkastede	53	48
b) afviste	5	8
c) afgjorte til Gunst for den kærende	18	38

Over de af Højesterets Kæremaalsudvalg og af Højesteret afgjorte **Ankesager** gives følgende Oversigt:

	1892.	1893.
1. Antal Ankesager, hvori Anken er		
a) afvist som ikke betimelig erklæret eller i øvrigt ulovlig..	8	10
b) forkastet eller afvist som grundløs	134	178
2. Antal Ankesager, hvori Dommen (eller det vedtagne Forelæg) er ophævet	6	14
3. Antal Ankesager, hvori Dommen dels er ophævet, dels opretholdt	2	„
4. Antal Ankesager, hvori Tiltalte er frifunden eller Dommen for øvrigt forandret til Gunst for ham	12	10
5. Antal Ankesager, hvori ny Dom er afsagt til Skade for Tiltalte	19	21
6. Antal Ankesager, hvori ny Dom er afsagt med samme Resultat som ved underordnet Ret	1	„
	182	233

Sagregister

til

Udkast til Lov om Domsmagtens Ordning m. m.

(henviser til §§ og Kapitler).

Aarslisten ..... 49, 53, Kap. V, 60—62, 68, 75
Advarsel til Dommere 34
Afgift for Sagførerbeskikkelse 97
Afskedigelse, Dommeres 35
Afvisning 24
Amtmanden 87, 88, 89, 91
Anke, udelukket 69, 70
Anke, Dommeransvar gennem 33
Anklagemyndighed ..... Kap. VII
Anordning 9, 12, 14, 21, 22, 23, 58
Arresthuse, Bestyrelsen af 87
Auktioner 120
Autorisation af Fuldmægtige hos Dommere 20, 32, 37
— - — - Politimestre 88
— - — - Sagførere 103
— - Retsbøger 27

Befordringsgodtgørelse til Medl. af Udv. for Aarslistens Dannelse 55
— - Nævninger 74
Beneficerede Sager, Sagførere til Udførelse af offentlige og 104
Borgerlige Landretssager uden for Rettens Sæde 12
Bornholms Landsretsting 12
Brevskriveren 18
Byretter ..... 1, 14—16, 20—23

Dagpenge til Nævninger 74
Danske Lovs 1—2—1 25
— 3—16—3 87
Dommere ..... 28—37
— , nuværende 117, 119
Dommerfuldmægtige 20, 32, 37
Dommertallet i den enkelte Sag ved Højesteret 2
— — — Landsret 7

Ed af Sagførere 97
Eksamensbetingelser ..... 28, 30, 31, 32, 38, 81, 86, 88, 93—95, 103, 117
Ekstraordinære Retter 25

Erstatningsansvar, Dommeres 33
— , Retskriveres 40

Fabrikanters (kjøbenhavnske) Konkursboer 17
Fabrikanters (ikke kjøbenhavnske) Konkursboer 21
Feriesager ved Landsret 13
Flytning, Sagførers — af Kontor skal anmeldes 99
Foged, Fogedforretning 17, 18, 20
Formand, Landrets — i Straffesager ..... 8 jfr. 10
— — — i Sø- og Handelssager ..... 9 jfr. 10
— — — i andre Sager 10
Fritagelse, Begæring om — for Nævningehvervet 48, 49, 51, 56, 60, 66, se ogsaa 71 og 73
Fuldmægtige ved Højesteret 3, 38
— ved Landsretterne 11, 38
— ved Kbhvn.s Stadsret 18, 38
— ved Underretterne, i øvrigt 20, 32, 37
— hos Politimestre 88
— hos Sagførere ..... 103, jvf. 101 og 102
Færøerne 113

Gejstlige Retter ..... 1 jvf. 25
Grundlister ..... 49, Kap. IV

Handelskyndige Dommere ved Landsret 9
— — ved Kbhvn.s Stadsret 17
— — ved Underret udf. Kbhvn. 21
Handelssager ved Landsret 9
— ved Kbhvn.s Stadsret 17
— ved Underret udf. Kbhvn. 21
— almindelige Regler 9, 24
Handlendes (kjøbenhavnske) Konkursboer 17
— (ikke kjøbenhavnske) Konkursboer 21
Helligdage 26
Herredsretter ..... 1, 14—16, 20—23, 27
Hjælpeliste, Hjælpenævninger ..... 62, 63—68, 72, 75
Hovedliste, Hovednævninger ..... 62, 64—68, 75
Højesteret ..... 1—4, 28, 29
Højesteretssagfører, Betingelser 92, 93
— , Beføjelser 100
— , nuværende 104
Højesterets-Udvalg 36

Ikrafttræden, Lovens 113
Indenrigsministeriet 114, 118
Indkaldelse, Nævningers 65
Indsigelse mod Grundlisten 51, 54, 56, 57
— mod Aarslisten ..... 61 jvf. 60
Inhabilitet, Sættedommer-Beskikkelse 31
— Retsskriver-Beskikkelse, i Tilfælde af 39
— Sagføreres 100

Justitiarius i Højesteret 2, 3, 27, 34, 35, 103
— i Landsret 5, 7, 10, 11, 12, 27, 30, 31, 34, 35, 37, 38, 39, 41, 42, 44, 55, 103
— i Kbhvn.s Stadsret 17, 18, 19, 27, 34, 35, 38, 39, 40, 41, 42, 44
Justitsminister, Beføjelser vedrørende Retsplejen 5, 12, 17, 18, 19, 22, 23, 27, 30, 31, 35, 37, 38, 42, 53, 55, 56, 58, 60, 77, 78, 79, 80, 83, 89, 91, 92, 96, 104, 111, 112, 114, 118.
Justitssekretærer 38
Justitssekretæren ved Højesteret 3
— ved Landsretten 11
— ved Kbhvn.s Stadsret 18

Kjøbenhavns Politi 85
— Stadsret ..... 1, 14—19
Klage over Retsskriveres Afgørelser 40
Kommissioner 25
Kommunalbestyrelsernes Virksomhed ved Nævningekaldelsen ..... 50—54
Kongehusets Medlemmer 25
Konstitution i Dommerembede 30
— i Justitssekretær- eller Retsfuldmægtigstilling 38
Kontor, Sagføreres 99
Kvinder, Adgang til at blive Sagførere 92
— — — Sagførerfuldmægtige 103
Kystpolitiet bortfalder 89
Kære 6, 33, 40
— udelukket 69, 70
Kærefrist 24

Landsoverretterne 116
Landsretsformand 8, 9, 10
Landsretssagfører, Betingelser 92, 94
— , Beføjelser 100
Landsretsudvalg 36
Landsretterne ..... 1, 5—13
Landvæsenskommissioner 1, 16, 25
Lodtrækning til Dannelse af Aarslisten 58
— — af Nævningelister for det enkelte Ting 60, 67, 72

Mandatarfuldmagt 105
Medhjælpere for Overanklagerne 80, 81
Midlertidig Dommer 30, 37
— Justitssekretær eller Retsfuldmægtig 38
— Anklager ..... 77—81
Militære Retter ..... 1 jvf. 25
Mødetider, Højesterets 4
— , Landsrets i Straffesager 12

Notarialvæsnet 6, 16, 20
Nævningeaaret 45
— betingelser ..... 46, 47 (jvf. 49, 51, 54, 56, 57, 61, 67, 68)
— kreds ..... 45 jvf. 12
Nævning, Fritagelse for at være 48, 63, 71, 73
— , Udelukkelse fra at være 47
Nævningers Kaldelse ..... Kap. III—VI
Nævningesager 12

Offentlige og beneficerede Sager, Sagførere til Udførelse af 104
Ophør af Retten til Sagførervirksomhed ..... Kap. XI
Ordentlige Højesteretsdommere 2, 29
Overanklagere ..... 35, 76, 78—83, 91
Overgangsbestemmelser ..... 113—121
Overordentlige Højesteretsdommere 2, 28
Overretsprokuratorer 104
Overretssagførere 104

Paatrængende Tilfælde 26, 30, 38
Pante- og Brevskriveren 18
Politibetjente 89
Politiet ..... Kap. VIII
Politifuldmægtige 88
Politikredse 86
Politimestre ..... 86—91

Politistationer 90
Prøver, Sagfører- — 96

Retsafgifter 3, 11, 18, 20
Retsbude 41, 42
Retsbøgers Autorisation og Indretning 27
Retsferie 13, 26
Retsskrivere ..... 3, 11, 18, 20, 38—40
Retterne ..... Kap. I
Rigsanklager ..... 76—78, 80—83
Rigsret 1

Sagførere ..... Kap. IX—XI, jvf. 121 og 81—82
Sagførerfuldmægtige ..... 103 jvf. 101 og 102
Sagførerprøve 96
Sagførervirksomhed uforenelig med visse Embedsstillinger 82
Sessioner, Højesterets — 4
Sessionsretter 1
Skibsrederes (kbhvnske) Konkursboer 17
— (ikke kbhvnske) — 21
Skifteforvaltere, Skiftevæsen 17, 18, 20
Skiftekommissarier 25
Skøde- og Panteprotokoller 18, 20, 115
Sognefoged 20, 89
Sparekasselovens § 8 25
Statskassen, Bøder m. m. tilfalde 53, 59, 69, 97
Strafansvar for Dommere 33
— for Retsskrivere 40
— for Sagførere ..... 107—110
Straffelovens § 144 109
— §§ 253, 254 111
Straf for Forsømmelse m. H. t. Nævningelisters Tilvejebringelse 59
— for Nævninger, der udeblive etc. ..... 69—70
Straffesager, Landsrets-Ting til Behandling af 12
Stævningsmænd 42, 43
Suppleanter til Nævningehvervet 50, 57
Suspension, Dommeres 36
Syns- og Skønsmænds Udmeldelse uden for Retsplejen 6, 16
Sæde, Højesterets 2
— , Landsretternes ..... 5 jvf. 12
Sættedommere 31
Søforklaringer ved Landsret 9
Søkyndige Dommere ved Landsret 9
— — ved Kbhvn.s Stadsret 17
— — ved Underret uden for Kbhvn. 21
Søndage 26
Søsager ved Landsret 9
— ved Kbhvn.s Stadsret 17
— ved Underret uden for Kbhvn. 21
— , almindelige Regler 9, 24

Tiden for Højesterets Møder 4
— for Landsrets Møder 12, 13
— for Kbhvn.s Stadsrets Møder 19
— for By- og Herredsretters Møder 23
Tiendevederlags Berigtigelse 6, 16
Ting 12
Tinglæsningsvæsen 6, 16, 18 20, 22
Tingsteder, Underretternes 22
— , Landsretternes 12

Tvangsbøder 53

Udpantning 20
Udvalget for Aarslistens Dannelse ..... 55 (jvf. 52—54 og 56—68)
Underret ..... 1, 14—23
Underretsdommer kan tiltræde Landsret 5
Underret, Anklagere ved ..... 76, 80—84
Underretssagførere, Betingelser 92, 95
— , Beføjelser 100
— , nuværende 104
Underøvrighedsforretninger henlagte til Politimesteren 87
Umyndiges Midler, forskellige Forretninger vedrørende 16

Vederlag for Anklagere 84
— for Sagførere, Størrelsen deraf 108
Vicepolitidirektøren 85

Øvrighedsforretninger, henlagte til Politimestrene 87

Sagregister

til

Udkast til Lov om den borgerlige Retspleje

(henviser til §§ og Kapitler).

Adcitation ..... 30, 232—233
Adgang til offentlig Retsmøde 58
Administration ifølge Udlæg 350, 354, 375
Administrationsværneting 19
Adskillelsesmyndighed, Rettens 31, 85, 94, 229
Afgørelser, Rettens, alm. Regler ..... Kap. X
Afhentelse af Vidner 153
Afhjemling, Syns- og Skønsmænds ..... 178—181
Afhørelse, alm. Regler 87
— af Parter ..... 193—194, 219, 237, 263, 297—298
— af Syns- og Skønsmænd 180
— af Vidner ..... 156—162
Afkald paa Anke 244, 271
Afsoning af Underholdsbidrag o. l. 347
Afstemning, Rettens ..... 100—102
Aftægtssager, Mægling i 140
Afvisning, se særlig 43, 90, 91, 93, 114, 124, 141, 143, 203, 204, 206, 222, 224, 228, 240, 248, 249, 269, 272, 296, 297, 308
Akkord 520, 522
Alimentationsbidrag 2, 196, 347, 357, 360, 444, 448
Anke til Højesteret ..... Kap. XXI
— - Landsret ..... 283—288, 294
— , Procesomkostninger i Tilfælde af 118, 119
— m. H. t. Fogedforretninger, se særlig .... 439—441, 450, 451, 453, 458, 487, 491
— — Skifteforretninger, se særlig ..... 509—513, 520, 521, 525
Ankebegrænsende Regler 6, 37, 44, 98, 110, 136, 177, 223, 224, 234, 243, 245, 265, 283, 284, 321, 382, 437, 510, 520
Ankefrist, se særlig 199, 246, 284, 383, 388, 438, 453, 509, 521, 533
Ankestævning, se særlig 247, 254, 255, 285
Anlæg, Sags 4, 84
Anordning ..... 67, 70, 76, 318, 325, 401 (jvf. 407, 413, 417, 427)
Antal, Syns- og Skønsmænds 173
Arbejde, Fuldbyrdelse af Dom til Udførelse af 342
Arkiv, Rettens 66
Arrest ..... 346, 406, Kap. XL, 500, 535
Arrestforfølgningssag ..... 481—489, 500
Arv, Udlæg i 357

Arvelegitimationstingsvidne 172
Arvelovens § 24 172
Auktion ..... 46, Kap. XXXIII—XXXVII
— i Dødsboer og Konkursboer ..... Kap. XLIV
Auktionsbestyrere 529
Auktionskatalog 394
Auktionskøbers Misligholdelse 428
Auktionsomkostninger 389, 393, 408
Auktionsplakat 390, 396
Auktionsskøde 429
Auktionsvidner 386
Auktionsvilkaar ..... 393, 395, 406—416, 419
Aviser 76, 318, 390, 401, 407, 413, 417, 419, 423, 427, 446

Begyndelsessted, Eksekutions 362
Begæring af Arrest 474
— - Eksekution 328
— - Tvangsauktion 387, 406
— - Udpantning 445, 448
Bekendtgørelse af Tvangsauktion ..... 388, 390, 391, 417—418, 423
Bekræftelse af Vidneforklaring 164
— - Syn og Skøn 181
Bekræftende Genmæle 89, 205, 251
Benægtende Genmæle 89, 206, 252
Benægtelses-Ed i særlige Tilfælde 196
Berammelse, se særlig 141, 201, 213—214, 222, 224, 225, 247, 252, 264, 274, 285, 300, 306, 312, 362.
Berigtigelse af Skrivefejl o. lign. i Domme, Kendelser m. m. 110
Besiddelse af arresterede Ting 464
— - udlagte Ting ..... 375—376, 378—379
Beslutninger, alm. Bestemmelser ..... 64, 100—111
Bevisbedømmelsens Frihed ..... 104, jvf. 89
Bevisbyrde 7, 214, 257, 291
Bevisførelse, se særlig 220, 236, 237, 260, 263, 272, 281, 370, 433
Bevisførelsens Forberedelse ..... 213—216, 257—258, 281
Biintervention 29, 231
Bodmeri 324, 459, 481
Bortebleven Person, Arv efter 302
Bortsalg af udlagt eller udpantet Løsøre under 100 Kr. Værdi 384, 452
Brandredskaber 353
Brugeligt Pant 456
Brugsrettigheder, Udlæg i 350, 354
— , Sager ang. partielle 2
Bødedomme, Eksekution af 347
Bøder tilfalde Statskassen 537
Børn 456

Check-Regressager ..... 2, 139, Kap. XXV

Dagpenge undtagne fra Udlæg 360
Danske i Udlandet, Værneting for 14
Delegerede af Landsret eller Højesteret til Vidneoptagelse 149
Diktat til Retsprotokollen, se særlig 208
Dispositionsmaksimen 105
Dokumentation 220
Dokumenter, se særlig 64, 66, 67, 68, 87, Kap. XVI, 196, 211, 215, 258, 273, 280, 342
Domme, alm. Bestemmelser ..... 64, 100—110, 265
Dommerantal i hver Sag 101
Dommeres Ansvar 123
Dommere, speciel Inhabilitet ..... 32—38

Domsafsigelse 56, 109, 241, 262, 281
Domsforhandling ved Landsret ..... 213—221
— ved Højesteret 260
— ved Underret ..... 277—282
se ogsaa 334.
Dødsbo, Skifte af ..... Kap. XLII
Døve 87

Edfæstelse ..... 164—165, 181
Editio instrumentorum ..... 190—192
Ed, Parts ..... 116, 195—199, 300, 302
Edsdom ..... 197—199, 245
Edsfrist 197
Ejendomssager 314, 332
Eksekution ..... Kap. XXIX—XXXII, 534
— , fri Proces gælder ogsaa m. H. t. 135
Eksekutionsfrist ..... 199, 333—397
Eksekutionsfundament 334
Eksekutivproces ..... 2, 139, Kap. XXV, 424
Ekstraret 59, 149, 197
Embedsdragter m. m. undtagne fra Udlæg 356
Embedshemmelighed 146
Embedslæge 312
Embedsløn m. m. undtaget fra Udlæg 359
Embedsværneting 61
Endelighed, Dommes, se særlig 103, 107, 110, 197, 199
Enkeltdommer har en lignende Myndighed som Retsformanden 61
Erklæring af Syns- og Skønsmænd 180
Erstatning, se særlig..... 2, 21, 73, 104, 153, 291, 342—343, 488, 489, 497, 498

Fast Ejendoms Værneting 17
— — , Tvangsauktion over ..... Kap. XXXV
— — , Udlæg i ..... 350—354, 375
Fast Lavværgemaal 310
Firmalovens Værneting 15
Flere Auktioner 422
Fogedret 46, 60, 130, 326
jvf. i øvr. Eksekution
Fogedvidner 326, 339, 449, 472
Forandring af Paastande, se ny Paastande m. m.
Forandring, Paastand om Doms 261
Forberedelse af Domsforhandling ..... 214—216, 257
Forbud ..... 346, Kap. XLI, 535
Fordeling af Auktionssummen 400, 401, 427
Fordring, Arrest i 463, 500
— , Udlæg i 357, 377, 404
Foreløbig Dom 197
Forening af flere Krav under samme Retssag ..... Kap. III, 94, 106
Foreningers Værneting 15
Forfald, Parters, Syns- og Skønsmænds, Vidners, se særlig 54, 153, 183
Forhandlingens Ledelse 60, 88
Forhandlingsmaksime 105
Forkyndelse, se særlig 61—79, 82, 83, 141, 151, 153, 202, 204, 206, 505, 515, 517, 523
Forligsmægling ..... Kap. XIII, 276, 401, 413, 427, 431, 481, 502, 507, 515, 519
Forlig, Eksekution af 324, 330, 336, 338
Forligsklage 84, 141
Forligsmægling, Udeblivelse fra 126, 141, 142
Formalitetsprocedure 36, 93, 206, 207, 217, 252, 260, 261, 278, 286
Formaning til Vidner 156, 164, (185)
— inden Parts Ed 198

Sagregister (henviser til §§ og Kap. i Udk. t. L. om den borg. Retspleje).

Fornærmelsesværneting 21
Forpagtningsrettigheder, Udlæg i 350, 354
Forsikring i Eds Sted 164, 181, 195
Forskud til Vidner 170
— - Syns- og Skønsmænd 187
Forsvarer 296, 302
Fortsættelse i fremmed Retskreds af Eksekution 327
Forvaring, Tagen i — af Vidner 153, 166
Frafaldelse af Vidners Afhøring 162
— - Tvangsauktion 416
Fratagelse, Ordets 60, 88
Fremlæggelse af Dokumenter 189
Fremlæggelsespaategning 64
Fremtidige Erhvervelser 357
Fri Proces ..... Kap. XII
Fritagelse for at fungere som Syns- og Skønsmænd 175
— - Vidnepligt 147
Fuldbyrdelse 107, 534
— af Fogedkendelse hindres ej ved Anke eller Kære 373
se iøvrigt Eksekution.
Fuldbyrdelsesfrist ..... 199, 333—337
Fængsling, Rekvisiti 366
— Vidners 153, 166
Færøerne 538
Fæsterettigheder, Udlæg i 350, 354
Fødselsstiftelse 146

Garantibeviser 314
Genoptagelse ..... 198, 222—225, 271—272
— af Eksekution ..... 379—381
Genpart, Tilbagelevering mod 66
— af Processkrift 207, 235, 266
— af Bevisdokumenter 215, 220, 258, 280
Gensidig bebyrdende Kontrakter 357
Genstand for Udlæg ..... 360—361
Godkendelse af Protokoltilførsler 163, 277, 371
Godtgørelse til Vidner 170, (360)
— til Syns- og Skønsmænd 187, (360)
Grundbyrdekravs Værneting 17
Grunde 108, 373
Gældsbrevssager ..... Kap. XXV, 377
Gældsfængsel ..... 347, 460, 465—471, 480, 487, 536
Gældssager 2

Haandpant 384
Haandværksredskaber 353
Hammerslag ..... 420—421, 425—426
Handelsbøger 196
Handlingsdomme ..... 333, Kap. XXX
Hjemting 12, 15, 22
Hjemvisning 243, 261, 264, 286
Honorar 348, 431
Hurtig Retsforfølgning ..... 139, Kap. XXV
Hæve Sagen, Adgang dertil 84
Højesteret, se særlig ..... 148, 149, 163, 225, Kap. XXI—XXIII
Højesteretsudvalg 149, 168, 169, 215, 243, 246, 259, 269, 283, 441, 513
Højstbydende ..... 422, 424—425
Højtidelig Forsikring i Eds Sted 164, 181, 188, 195

Ikrafttræden, Lovens 530

Indkaldelse af Vidner 151
Indkaldelse af Modparten til at paahøre Edsaflæggelse 197
— af Modparten ved Vidneførsel 151
Indkaldelse til Domsafsigelse 109
Indlæg, Antal Eksemplarer 207
Indlægsveksling i skriftlig behandlede Sager 235, 237, 263
se i øvr. Skriftveksling.
Indsigelser, enkelte kunne udskilles 94, 107
— Rekvisiti 368
— Syns- og Skønsmænds 184
— Trediemands mod Eksekution 369
— Vidners 154, 167, 168
— mod Valget af Syns- og Skønsmænd 178
— under Tvangsauktion 412, 419, 427, 432
— mod Udpantning 450
Indsættelsesforretninger ..... Kap. XXXIX
Inhabilitet, Dommeres specielle ..... 32—38
— Retsskriveres 39
— Stævningsmænds 70
— Syns- og Skønsmænds 174
— Tolkes 87
Inkamination, se særlig ..... 203, 249, 277, jvf. Tingfæstning
Inkassator 392, 399, 404, 526
Inkompetente Vidner 146
In perpetuam rei memoriam Vidneførsel 171
Interessentskabs Værneting 15
Intervention ..... 28, 29, 226—231, 233, 301
— ved Eksekution 369, 381
— ved Tvangsauktion 432
— ved Udpantning 453

Justitiarius 133, 137, 202, 247, 259, 263, 264, 285, 302, 306, 383, 508, 509, 521
Justitsministeriet ..... 54, 99, 137, 318, 390, 417, (jvf. 419, 423), 446

Kendelser, alm. Regler ..... Kap. X
Klage over Syns- og Skønsmænds Fremgangsmaade 179
Klasselotterigevinst 360
Kollegium, Syn og Skøn af 130
Kommuners Værneting 14
Kompetence, Landsrets alm. ..... 1 (jvf. 2—11), 283, 289
— , Underrets alm. ..... 2, (jvf. 3—11)
Konfrontation 157
Konkurs ..... Kap. XLIII
Konkursloven 379, 514
Konnossementer 314, 322
Konsul-Jurisdiktions-Loven 324
Kontinuationsudlæg 380
Korporationers Værneting 15
Kort 91
Kumulation ..... 3, 22, 26—31 94, 328,
Kære (Kæremaal), se særlig 6, 37, 118, 119, 123, 125, 136, 177, 184, 198, 230, Kap., XXII
283, 289, 373, 382, 437—441, 450, 451, 453, 458, 487, 492, 508, 512, 513, 520, 525
Kærebegrænsende Regler 6, 37, 44, 57, 81, 98, 110, 136, 177, 234, 284, 289, 305, 437,
445, 510, 513, 520
Kæremaalsfrist 166, 171, 184, 270, 383, 438, 453, 508, 522

Landejendom, Udlæg i 353
Landsret, Behandling ved — som første Instans ..... Kap. XVIII
Landsretssager, Forligsmægling i 141
Landsretsudvalg 149, 168, 169, 215, 284

Landsrettens Kompetence ... 1, (jvf. 2—11), 283, 289
Landvæsenskommission ... 324
Lavværge, fast ... 310—313
Legitimation til Sagen ... 40
Lejerettigheder, Udlæg i ... 350, 354
Litis consortium ... 22, 40, 41, 115
Livsforsikring, Livrente m. m., hvor vidt Udlæg kan gøres i ... 361
Lukkede Døre ... 56, 57, 100
Laanekasser, Arrestfrihed ... 461

Meddelelser processuelle, alm. Bestemmelser ... 69, 79—83, 212
Mellemrigsloven af 19de Februar 1861 ... 325
Militære ... 83, 150, 356, 360, 447
Misgerningsværneting ... 21
Modafhøring af Vidner ... 158
Modfordring ... 8, 84, 85, 107, 139, 203, 206, 240, 279, 292, 349, 489
Mortifikationssager ... 2, 314—322
Mundtlighed ... 86, 104, 220, 277, 370
Myndighed, Parters processuelle ... 42—43
Møde for en Part uden Fuldmagt ... 41, 52
Mødepligt, Parters ... 193
— , Vidners ... 148
— , Syns- og Skønsmænds ... 178

Namsdomme ... Kap. XXXI
Nationalbanken ... 360
Ny Beviser ... 255, 258, 266, 288
Ny Foretagelse ved Højesteret ... Kap. XXIII
se iøvr. Genoptagelse.
Ny Paastande, Anbringender m. v. 3, 9, 143, 210, 216, 218, 221, 225, 253—254, 256, 266, 279, 286, 287, 288, 440, 511 (jvf. Ny Beviser).
Nødvendighedsgenstande, hvor vidt Udlæg kan gøres i ... 353, 355

Objektiv Kumulation ... 26
Offentlig Indkaldelse i Mortifikationssager ... 317—319
— — ved Auktion ... 401
— Stævning ... 76, 139
Offentlighed, Forligsmæglings ... 140, 141
— , Retsmøders ... 56, 58
Omgørelse ... 98, 111, 153, 183
Omkostninger ved Tvangsauktion, se særlig ... 389, 393, 416, 421
— ved Udpantning ... 455
— ved Umyndiggørelse ... 309, 312
se i øvrigt Procesomkostninger.
Opdigtede Udsættelsesgrunde ... 126
Opfordring til Modparten, se særlig ... 89, 190, 209, se ogsaa 193
Opfyldelsesstedets Værneting ... 20
Opgivelsespligt, Rekvisiti ... 366
Ophævelse af Sag, se særlig ... 84, 113, 240, 248, 252, 261
— af Arrest ... 486, 487, 490
— af Eksekution ... 380
— af Tvangsauktion ... 421, 422
— af Umyndiggørelse eller fast Lavværgemaal ... 312
Oplagsbeviser ... 314, 322
Oplagsbevisloven ... 15, 314, 322
Oplagsvarer ... 384
Oplæsning, se særlig ... 86, 163, 219, 220, 260, 277, 371, 395
Oprejsning ... 225, 246, 270, 271, 383, 438, 453, 508, 509, 521, 522, 533
Opsættende Virkning, hvor vidt Kæremaal har ... (37), 166, 184, 270
se iøvr. Suspension.

Optagelse, Sagens, se særlig ... 92, 220
Orden i Retsmødet ... 60
Overanklager ... 137, 301
Overflødig Bevisførelse, Nægtelse af ... 214
Overgangsbestemmelser ... 531—536
Oversættelse ... 87
Overøvrighed ... 324

Paategning paa udlagte Gældsbreve ... 377
Paatrængende Tilfælde ... 38, 71, 151, 176, 305, 388, 402
Paavisningsret, Rekvisiti ... 352
Pantefordring ... 2, 314, 324, 331, 336, 338, 535
Pantefordrings Værneting ... 17
Parter, Sagens ... Kap. V, 53
Parts Ed ... 99, 116, 195—199, 300
Patentloven ... 15
Paternitetssager ... 2, 196, 273
Personlige Afhøring, Parternes, se særlig ... 193—194, 297—298
Person, Arrest paa ... 347, 460, 465—471, 480, 487, 536
— , Undersøgelse paa ... 365
Personligt Møde af Parter til Forligsmægling ... 142
Politiet ... 60, 69, 72, 74, 76, 326, 345, 384, 386, 448, 452, 472, 497
Politikassen ... 449
Presselovens § 3 ... 147
Private Straffesager ... 2, 21, 347
Procedure under Eksekution ... Kap. XXXII
— ved Tvangsauktion ... Kap. XXXVI
Procesfællesskab ... 22, 40, 41, 115
Procesmaaden i Almindelighed ... Kap. IX
Procesomkostninger 3, 52, 92, 105, 112—124, 130, 132, 141, 142, 166, 203, 224, 243, 249
jvf. Omkostninger.
Processkrift, Antal Eksemplarer ... 207
Protokollation, (Tilførsel til Retsbogen), se særlig 62—64, 163, 168, 185, 198, 208, 209
210, 218, 276, 277, 289, 371, 374, 396, 420, 434, 449, 480, 499
Præmisser ... 108, 373
Præsters Vidnepligt ... 146

Raadslagninger og Afgørelser, Rettens ... Kap. X
Reassumtion ... 92, 263
Redaktion, Dommes ... 102
Registrering af udlagt eller arresteret Gods ... 374, 480
Regnskabs Værneting ... 19
Rejsegodtgørelse til Vidner ... 170, (360)
— til Syns- og Skønsmænd ... 187, (360)
Relaksationsforretninger ... 380
Retsanmodninger om Bevishandlinger i Udlandet ... 99, 151
— - — fra fremmede Retter ... 99, 135, 172
Retsbog, alm. Regler ... 62—68
Retsbog, Meddelelse til — i Stedet for Forkyndelse ... 79
— Tilførsel til, se Protokollation.
Retsforlig, Eksekution af ... 330
Retsformand, Enkeltdommer har en tilsvarende Myndighed ... 61
Retsformandens ledende Myndighed, se særlig 54—58, 60, 66, 81, 86, 88, 148, 151, 158,
160, 161, 219, 222, 241.
Retsliste ... 54
Retsmidler mod Fogedforretn. ... Kap. XXXVII
se i øvr. Anke og Kære.
Retsmøder ... 54—60
Meddelelse i ... 79, 28

Retsskriver ... 39, 65—68, 86, 406
Retssprog ... 87
Rettergangsbøder ... 125—130
se i øvr. Straffe, processuelle.
Rettergangsfuldmægtig ... Kap. VI, 121, 128
Retternes Virkekreds ... Kap. I
Rigsdagsmænds Vidnepligt ... 146

Sagførere, se særlig ... 122, 132—133, 146, 151, 172, 296, 306, 414
— , Eneret ... 45—46, jvf. 47
— , Meddelelse mellem ... 80
— , Legitimation til Sagen ... 51
Sagførersalær ... 138, 348, 404, 431
Sagførertvang ... 44, 48
Sagliste ... 54
Sagsomkostninger, se Procesomkostninger.
Selskabers Værneting ... 15
Servitutsager ... 2
Sikkerhedsstillelse, Fuldbyrdelse af Dom til ... 342
— se særlig 124, 334, 410, 416, 422, 425, 462, 466, 474, 481, 482, 494, 496
Skibe ... 314, 377, 463, 500
Skibsregistreringslov ... 377, 463
Skifte af Dødsbo m. m. ... Kap. XLII
Skiftelovens Værneting ... 18
Skifteret ... 46, 60, 130, Kap. XLII—XLIV
Skilsmissesager ... 295—301
Skipper og Mandskab ... 360, 461
Skriftlig Behandling af Landsretssager ... Kap. XX, 286
— — af Højesteretssager ... 250, 252, 263
— — af Underretssager ... 282
Skriftligt Grundlag, Afvigelse fra ... 218
Skriftveksling ... 203—212, 254, 288
Skøn, Rettens ... 5, 89, 104, 113, 124, 195, 339, 351, 409, 449, 462, 474
Slutning af Forhandlingens enkelte Dele ... 88
— af Vidneafhøring ... 160
Sognefoged ... 384, 447, 448, 449, 451, 452
Sparekasser, Arrestfrihed ... 461
Spørgsmaalsret, Rettens ... 90—92, 157, 158, 160, 180, 185, 193, 220
Stadfæstelse ... 252
— Anke til, udelukket ... 243
Standsning i Fogedproceduren ... 372, 435
Statens Værneting ... 16
Statskassen, Bøder tilfalde ... 537
Statskassens Ansvar ... 442
Sted, Eksekutionsforretnings ... 362
— , Arrestforretnings ... 475
— , Tvangsauktions ... 385
Stiftelsers Værneting ... 15
Straffelovens § 117 ... 187
— §§ 146—148 ... 194
— § 260 ... 367
Straffe, processuelle ... 60, 105, 125—130, 153, 166, 182, 192, 243, 345
Straffesag i Anledning af Doms Oversidden ... 339, 343, 345
— — Forbuds Oversidden ... 497
Straffesager, private ... 2
Stridspunkter ... 94, 107, 245
Stævnevarsel ... 151, 202, 206, 247, 275, 285
Stævning ... 84, 200—204, 206, 273—274, 505, 517
se i øvrigt Forkyndelse.

Stævningsmænd ..... 69—74
Subjektiv Kumulation 27
Subsidiær Votering 102
Summa appellabilis, hvor vidt saadan kræves 243, 283, 441
Suspension af Doms Virkninger 222, 224, 225, 271
— af Kendelsers og Beslutningers Virkninger 166, 184, 270
Svarskrift 206
Svenske Dommes Fuldbyrdelse, Lov om 25, 325
Svenskeres Værneting 25
Syn og Skøn, se særlig ..... 91, 92, 103, 161, Kap. XV, 237, 263, 266, 326
Særskilt Dom 106, 107, 245
— Procedure og Paakendelse 10, 85, 93, 94, 106, 107, 207, 217, 229, 260, 278, 286
Søforklaring 188
Søloven 15, 322, 324, 384, 385, 459

Tegninger 91
Testamentvidner 172
Tidende til retslige Bekendtgørelser 76
Tidsfrist for Dommes og Kendelsers Afsigelse 109
Tilbagekaldelse af Rettergangsfuldmagt 50
Tilbagetagelse af Bevilling til fri Proces 134
Tillæg til Skriftveksling 210
Tilsigelse til Doms Afsigelse 109
Tilstedeværende kunne straks fremstilles som Vidner 152
Tilstævning ..... 232—233
Tingfæstning 84, 171, 185, 203, 531
Tinglæsning 375, 463
Toldafgift 384
Tolk 87
Traktat 325
Translatør 87
Trediemand, Bevismidler hos ..... 179, 191—192
Tvangsauktion, Alm. Bestemmelser ..... Kap. XXXIII
— over Løsøre ..... Kap. XXXIV
— over fast Ejendom ..... Kap. XXXV
— i Døds- og Konkursboer ..... 526—528
Tvangsauktionsproceduren ..... Kap. XXXVI
Tvangsmidler over for Rekvisitus 366
— — Vidner 153, 166
— — Syns- og Skønsmænd 182
— m. H. t. Udlevering af Dokumenter 192
Tvungen Forligsprøve ..... Kap. XIII
Tydelighed 89, 90, 97
Tiendesager, Mægling i 140, 142

Uafbrudt Domsforhandling 220
Uanmodet Rettergangsfuldmægtig 52
Udeblivelse, Parters, fra Forligsmægling 126, 141, 142, iøvrigt 41, 44, 52, 194, 198, 203—204, 209—210, 217, 221—225, 240, 249—250, 254, 263, 269, 286, 298—299, 308, 363, 407, 413, 449, 476.
— Syns- og Skønsmænds 182
— Vidners 153, 167
Udeblivelsesdom ved Landsret 214
— ved Underret i Landsretssager 141
Udenlandske Dommes Eksigibilitet 325, 332
— Myndigheders Begæring om Retshandlinger 99, 135, 172
Udflugter 127
Udkast til Auktionssummens Fordeling 401, 427
Udlaan af fremlagte Dokumenter 211
Udlandet, Bevis i 99, 151

Udlandet, Værneting for Danske i ... 14
— , Forkyndelse i ... 75, 76
— , Parts Ed, naar en af Parterne bor i ... 99, 197
— , Vidneførsel i ... 99, 151
— , — til Brug i ... 172 (jvf. 99, 135)
Udlevering af rørlige Ting ved Fogden ifølge Dom ... 341, 362
Udlæg for højeste Auktionsbud (se i øvrigt Eksekution) ... 424
Udlændinge, Sikkerhedsstillelse ... 124
— Værneting ... 25
— Adgang til fri Proces ... 131
Udmeldelse af Syns- og Skønsmænd ... 173—178
Udpantning ... Kap. XXXVIII
Udskillelse ... 10, 85, 93, 94, 106, 107, 121, 229
Udskrift ... 68
Udslettelse af Hæftelser ... 430
Udstedelse af Dokument, Fuldbyrdelse af Dom til ... 342
Udsættelse, se særlig 54, 55, 95—98, 143, 167, 168, 198, 203—208, 210, 216, 218, 221, 235, 236, 250, 254, 259, 277, 279, 280, 308, 372, 413, 435, 450.
— af fast Ejendom efter Dom ... 340
Udsættelsesforretning ... Kap. XXXIX
Udtagelsesret, Rekvisiti ... 355
Udvalg af Retten ... 149, 168, 169, 215, 243, 246, 259, 269, 283, 284, 441, 513
Udvisning af Retssalen ... 60
Uklarhed i Skriftvekslingen ... 209
Umiddelbare Fogedforretninger ... Kap. XXXIX
Umiddelbarhedsprincipet, se særlig ... 100, 149
Umyndiggørelse ... 303—309, 311—313
Underholdsbidrag ... 2, 196, 347, 357, 360, 444, 448
Underretsbehandling ... 273—282
Underretssager, Forligsmægling i ... 140
Underrettens Kompetence ... 2 (jvf. 3—9), 11, 504, 516
Understøttelse ... 359, 360
Undladelse, Dom til ... 333, 343
Undtagelse fra Arrest ... 461
— - Eksekution ... 353, 355—361
Unødig Trætte ... 125
Usandfærdig Procedure ... 126

Varetægtsfængsel, Loven om Erstatning for uforskyldt ... 16
Varsel med Vidneindkaldelse ... 151
Vedtagen Bopæl for Forkyndelser ... 77
Vedtaget Værneting ... 24
Vejledning, Dommerens ... 273, 277, 286
— , Fogdens ... 370
Ventendes Arv ... 357
Vekselloy ... 290, 292, 322
Vekselsager ... 2, 139, Kap. XXV
Vidnepligt, se særlig ... 145, 147—148, 155
Vidner ... Kap. XIV
Voldgift, Skifteretten som ... 503, 515
Votering ... 100—102, 241, 339
Vurdering, se særlig ... 326, 339, 351, 374, 415, 480
Vægring, Parts, over for Syns- og Skønsmænds Opfordring ... 179
— , — — Modpartens Opfordring til at fremlægge Dokumenter ... 190
— , Sagsøgtes, i Skilsmissesager ... 298
— , Rekvisiti ... 366
— , Syns- og Skønsmænds ... 182
— , Trediemands ... 179, 192
— , Vidners ... 166

Værdipapirer 403
Værdi, Sagens ..... 3—7
Værgebeskikkelse 305, 311
Værneting ..... Kap. II, 171, 295, 304, 314, 323, 454, 481, 504, 516

Ægtefælles Vidnepligt 147
Ægteskab, Forbud mod 394
Ægteskabssager ..... 2, 295—301

Øvrighed 137, 303

Sagregister

til

Udkast til Lov om Strafferetsplejen

(henviser til §§ og Kapitler).

Aabning af beslaglagte Breve o. lign. ... 139
Adskillelse af forenede Sager ... 62, 214
Advarsel i Politisager ... 315, 337
Afhentelse af Vidner ... 106
— - en mistænkt ... 155
Afhøring af en Anholdt ... 162
— - - Anmelder ... 189
— - - fængslet ... 170 (jvf. 166)
— - - privat Sagsøger ... 371
— - - Sigtet eller Tiltalt ... 152—154, 210, 242, 272, 359
— - Syns- og Skønsmænd ... 122, 124, 210, 243—247, 307, 344
— - Vidner ... 107—110, 210, 243—247, 307, 311, 312, 330, 332, 344, 359
Afkald paa Anke ... 319, 386
„Aflæsningssager" ... 302, 377
Afsoning af Bøder ... 384
Afstemningsregler for Dommere ... 93, 94, 300
— - Nævninger ... 287, 380
Afvigelse fra de alm. Regler i Kraft af Rettens Beslutning 96 (jvf. 58, 59, 63, 337, 345, 351, 363, 365)
Afvisning ... 228, 241, 255, 258, 305, 310
— af Anke ... 324, 328, 339, 340, 343, 344
— - Forundersøgelse ... 203
— - Genoptagelsesbegæring ... 358
— - subsidiær privat Paatale ... 368
— - borgerlige Krav ... 378, 379
Anholdelse ... 105, Kap. XVI, 195
Anhængiggørelse, se Tingfæstning
Anke m. H. t. Landsretsdomme ... Kap. XXVII
— — Underretsdomme ... Kap. XXVIII
— — Sager, der ere paatalte af særlig off. Myndighed ... 366
— — Sager, paatalte af privat i Hh. t. § 36 ... 373, 374
— subs. privat ... 375
— m. H. t. privat forfulgte Sager ... 376
— — borgerlige Krav ... 382—383
Ankebegrænsende Regler ... 16, 39, 96, 97, 260, 337, 385
Ankefrist ... 254, 322—324, 333, 338, 386
Anklagemyndighed, d. off. ... Kap. IV

Anklageskrift ..... 216—218, 257, 269, 303—304, 308—309, 342, 366, 368—369, 377
Anmeldelse af Forbrydelser ..... 189 (jvf. 191)
Anordning vedrørende de off. Anklagere 11
— — Stævningsmænd 82
— kgl., om Fængselsordenen 171
Anteciperet Bevisførelse 39, 111, 115, 125, 192, 204, 207, 208, 224
Arkiv, Rettens 77
Arrest paa Gods, Beslaglægg. efter Reglerne for ..... 183—185

Barn under 15 Aar, Revselse 314, 337
Bekræftelse af Vidneforklaring ..... 110—112
— - Syn og Skøn 125
Benaadning ..... 387—389
Berammelse af alm. Underretssag 305
— - Politisag 310
Berigtigelser i Domme 97
— - Anklageskrift 218
Besigtigelse ..... 115—123
Beskikkelse af Forsvarer ..... 39—49
Beslaglæggelse ..... Kap. XVIII, Kap. XVIII, 195, 389
Beslutninger af Retten, alm. Regler derom ..... Kap. X
Besværing, se Kære
Betinget-offentlig Paatale 32, 33, 190, 398
Bevisbedømmelsens Frihed 256
Bevisfortegnelse ..... 219—221 (jvf. 223), 368, 377
Bevisførelse under Domsforhandling ..... 240, 242—252, 272—274, 296
Borgerlige Krav ..... 3, Kap. XXXII
Breve, Beslaglæggelse af ..... 137—141
Bygningslove, Overtrædelse af 2, 5, 57
Bødedomme 384, 386, 391

Deling af Domsforhandling 240, 241, 299
Dokumenter, Oplæsning af — under Domsforhandling ..... 248—250
Domme, alm. Regler om ..... 66, 93—95, 97, 254—255
— , hvor vidt begrænsede ved Tiltalen 257
Dommer, speciel Inhabilitet ..... 12—17
Domsforhandling, hvor ..... 52—57, 59, 61—64
— alm. Bestemmelser om — ved Landsret ..... Kap. XXII
— særl. — — for Nævninger ..... Kap. XXIII
— — — — uden — ..... Kap. XXIV
— ved Underret i alm. Underretssager ..... Kap. XXV
— — i Politisager ..... Kap. XXVI
— - Højesteret 332
— - Landsret som 2den Instans ..... 340—341
Død, Domfældtes 318, 355, 360, 391
Dødsdom 387
Døve, Afhøring af 79

Edfæstelse, Nævningers 270
— Syns- og Skønsmænds 125
— Vidners ..... 110—113
Efterforskning ..... 168, Kap. XIX
Eksterritoriale Personer, Vidneforklaring af 248
Ekstraret, uden for det sædvanlige Tingsted 102, 150
Embedsakter 136
Embedshemmelighed 99, 136
Enkeltdommer har en lignende Myndighed som Retsformanden 80
Erklæring af Syns- og Skønsmænd ..... 122—124
Erstatning ..... 3, jvf. Kap. XXXII, 85, 106, 113, 175, 183
— for uforskyldt Varetægtsfængsel 177

Fattigkasse, Stadsrettens ... 316
Flere Forsvarere for samme Sigtede ... 45
Flytning af begyndt Sag til andet Værneting ... 59, 221
Forandring af Landsretsdom ved Højesteret ... 335
Forberedelse af Domsforhandling ved Landsret ... Kap. XXI
Forbrydelse af Penge, Embede, Næringsadkomst, Arveret m. m. ... 2, 5, 57
Forbud mod fremmede Skrifter ... 2, 5, 57, 186, 201
— — Foreninger ... 2, 5, 57, 186
Forelæg ... 309
Forening, Sag til Ophævelse af ... 2, 5, 57, 186
Forening af Straffesager ... 8, 31, 34, 35, 61—64 (jvf. 56), 214
Forholdsregler, der træde i Stedet for Varetægtsfængsel ... 172—176, 178, 179, 215
Forhør i Ildebrandstilf., Forsørgelsessager m. m. ... 406
Forhørsudskrift sendes efter endt Forundersøgelse Paatalemyndigheden ... 211
— skal følge Anklageskriftet ... 219
— — tilstilles Forsvareren ... 220
Forkastelsesret m. H. t. Nævninger ... 263—265
Forkyndelse, alm. Regler ... Kap. IX
Formalitetsspørgsmaal kunne udskilles til særlig forudgaaende Behandling ... 241
Formand, se Retsformand
Formfejl ... 228, 241, 320, 321
Forskud til Vidner ... 114
— - Syns- og Skønsmænd ... 130
Forsvarer, alm. Regler ... Kap. VI
— ej vidnepligtig ... 99
— Korrespondance med Sigtede ... 46, 137
— ej Raadførsel under Afhøring ... 154
— Stilling under Forundersøgelse og ved Domsforhandling ved Landsret og Underret ... Kap. XXI—XXV
— bistaa med Raad om Anke ... 318
— ved Højesteret ... 329
— ved Kæremaal ... 348, 350
Forsøg ... 7
Fortsat Efterforskning ... 199
Forundersøgelse ... 4, 51, 60, 102, 150, Kap. XX, 221, 222, 224, 359, 368, 369, 377
Forurettedes Adgang til subsidiær privat Paatale ... 36, 367—375
— — - Fremsættelse af Erstatningskrav o. l. ... Kap. XXXII (jvf. 183)
Forældelse af Straffedoms Eksigibilitet ... 389
Frafaldelse af Forfølgning ... 28, 30, 33, 62, 211, 212, 295, 336, 353, 366, 372, 375
— - Anke ... 319, 327
Fraværelse, hvor vidt Domsforhandling ved Landsret i Tiltaltes — ... 234
Fremlæggelsespaategning ... 76
Fremmedes Anholdelse ... 156, 158
— Fængsling ... 167
Fremmed Retskreds, Handlinger i ... 65
Frifindelsesdom ... 28, 177, 185, 241, 255, 293, 295, 297, 301, 360, 397
Fri Proces ... 402
Frist for Domsafsigelse ... 254
Fuldbyrdelse, alm. Regler ... Kap. XXXIII
Fængslet Sigtet, se særlig 46, 169, 170, 171, 208, 222, 226, 230, 254, 304, 323, 331, 348, 357
Fængsling ... 164, 165, Kap. XVII, 195, 201, 211, 215, 391
Færøerne ... 407
Fødselsstiftelsen ... 99

Gennemsyn, første — af beslaglagte Papirer ... 139
Genoptagelse af sluttet Forundersøgelse ... 211, 221
— i øvrigt ... Kap. XXX (jvf. 375)
se ogsaa Ny Domsforhandling
Genpart, Tilbagelevering mod — ... 77

Godtgørelse til Vidner 114
— - Syns- og Skønsmænd 130
Grunde 95, 298, 301
Grundlovsforhør ..... 161 (jvf. 165 og 170)
Gærningsstedets Værneting ..... 51—53

Hjemstedets Værneting 51, 54
Hjemvisning ..... 335, 336 (jvf. 340)
Hjælpe-Nævninger 261
Højesteret, se særlig ..... 11, 40, Kap. XXVII og XXIX
Højesterets-Udvalg 58, 59, 63, 96, 328, 329, 345, 351, 363
Højtidelig Forsikring i Stedet for Ed 110, 125, 270

Ikrafttræden, Lovens 407
Indkaldelse af Sigtede ..... 149—151, 208, 226, 310
— - Syns- og Skønsmænd 131, 227
— - Vidner 104, 105, 227
Inhabilitet speciel, hos Anklagere 22
— — — Dommere, Nævninger og Retsskrivere ..... Kap. III
— — — Forsvarere 38, 42
— — — Retsvidner 68
— — — Stævningsmænd 82
— — — Syns- og Skønsmænd 117
Inkompetente Vidner 99, 132, 136

Justitiarius, Landsrettens 4, 352
— Højesterets 4, 329, 331, 352
Justitsministeriet ..... 21, 23, 32, 33, 38, 41, 82, 188, 190, 387—389

Kaptiøse Spørgsmaal, Forbud mod 154
Kaution ..... 172—176, 178—179, 215
Kendelser, alm. Regler ..... 93—95, 97
Klager over Politiet eller Behandlingen i Fængslet 129, 171, 200
Klude- og Benhandel 144
Kollegium, Syn eller Skøn af 122
Konfiskation 2, 5, 57, 132, 313, 337
Konfrontation 108
Kongehusets Medlemmer, Vidneforklaring af 248
Kvindelige Læger 119
Kære (Kæremaal) ..... Kap. XXIX
Kære, særlig hjemlet 16, 39, 59, 401, 404
Kærebegrænsende Regler 16, 39, 90, 96, 97, 260, 346, 363, 382, 401
Kæremaalsfrist 347

Landsret, Domsforhandling ved ..... Kap. XXI—XXIV
— , Forlangende om Behandling ved 5, 304
Landsrettens Kompetence 6, 10, 56
Landsretsmedlem som Undersøgelsesdommer 4, 11, 206
Landsrets-Udvalg 96
Legalitetsprincipet, Afvigelse fra 33, (194, 213)
Lodtrækning, Nævningers Undtagelse ved ..... 260—268
Lukkede Døre ..... 45, 66—69, 93, 96, 196, 230, 328, 339, 369, 385

Marchandiserforretninger 144
Meddelagtighed 2
Meddelelser, alm. Regler ..... 89—97
Medhjælpere, Overanklagerens 25
Medskyldige tages ej i Ed 112
Militære 92, 103
Mindelighed, Vedtagelse af Bøde i 313, 337

Mundtlighed, Domsforhandlingens ... 239
Mødepligt, Vidners ... 101—103, 219
— , Syns- og Skønsmænds ... 124

Ny Beviser for Højesteret ... 330
— Domsforhandling ... 294, 295, 336, 361
Nævningers specielle Inhabilitet ... 12, 16
— Medvirken ved Erstatningsspørgsmaal ... 380
— Kompetence ... 276—277, 380
Nævningesager 6, jvf. 7—9, 39; Kap. XXIII, jvf. 221, 228, 231, 242, 246, 336 og 361

Obduktionsforretninger ... 123
Observation, Indlæggelse til ... 128
Offentlighed, Retsmødernes ... 66
Offentlig Indkaldelse ... 88
Omgørelse ... 64, 95, 106, 127, 176
Omkostninger ... Kap. XXXIV
Oplæsning af Tilførsler til Retsbogen ... 74
— under Domsforhandling ... 239, 248—250, 269, 285, 344
Opsættende Virkning, hvor vidt Ankemeddelelse har ... 326, 337
— — — Benaadningsansøgning har ... 388
— — — Genoptagelse har ... 364
— — — Kæremaal har ... 347 (jvf. 16)
Ordfører for Nævningerne ... 271, 285—287, 289—291
Overanklager, alm. Regler ... Kap. IV
Overgangsbestemmelser ... 408—410

Paagribelsesstedets Værneting ... 51, 55
Paatale, alm. Regler ... Kap. V
Paatrængende Tilfælde 17, 32, 39, 41, 45, 65, 68, 129, 133, 137, 145, 158, 168, 190, 195, 199, 202, 206, 207, 208, 213, 224, 368, 389.
Pantelaanerforretninger ... 144
Papirer, Beslaglæggelse af ... 137—141
Personlig Visitation ... 142, 143, 145, 148, 159
Politidirektøren, Politimestrene, deres Paatalemyndighed ... 29—32, 201
— — Omsorg for Straffedommes Fuldbyrdelse ... 384
Politiet, se særlig 19, 71, 81, 83, 84, 86, 105, 115, 129, 133, 137, 145, 146, 158, 160, 161, 169, Kap. XIX, 206
Politikasse ... 316
Politiovertrædelser ... 2, 5, 57
Politisager 31, 34, 54, 55, 150, 155, 156, 167, 198, 201, Kap. XXVI, 337, 338, 367, 377
Postvæsenet ... 137
Presseforbrydelser, Vidnepligt ang. ... 100
Privates Anholdelsesret ... 158, 161
Privat forfulgte Forbrydelser ... 35, 376
Privat Forfølgning, subsidiær ... 36, 367—375, 399
Privat Begæring, Paatale afhængig af ... 32, 33, 190, 398
Protokollation, alm. Regler ... 72—75
Præmisser ... 95, 298, 301
Præsters Vidnepligt ... 99

Raadslagning, Nævningers ... 286—289
— Dommeres ... Kap. X
Ransagning ... 115, 135, Kap. XIV, 159, 160, 195
Rapporter ... 193, 202, (jvf. 248)
Redaktion, Landretsdommes ... 254
Retsbelæring, Retsformandens for Nævningerne ... 284, 288, 291
Retsbøger, alm. Regler ... 72—78
Retsformandens ledende Myndighed, se særlig 43, 67, 69, 70, 71, 73, 77, 90, 93, 101, 104, 170, 171, 221, 230—233, 235—240, 242—244, 246—247, 254, 258—261, 267, 273, 284—286, 288, 290, 291, 299, 337, 359.

Retsformanden, Enkeltdommer har en tilsvarende Myndighed 80
Retsliste 225
Retsmøder, alm. Regler ..... 66—71
Retsskrivere, alm. Regler 18, 77
Retssprog 79
Retsvidner 68, 111, 115, 125, 139, 146
Rettergangsbøder ..... Kap. XXXV
se ogsaa „Straffe, særlige".
Rigsanklager, alm. Regler ..... Kap. IV
Rigsdagsmænds Vidnepligt 99

Sagførere, se særlig 38, 41, 47, 49, 69, 370, 373
Sagsomkostninger ..... Kap. XXXIV
Sigtede, Indkaldelse og Afhøring ..... Kap. XV
— Beføjelser, se særlig 5, 38, 45, 46, 48, 138, 139, 157, 165, 169, 196, 205, 207—210, 220—224, 242, 243, 245, 251, 253, 254, 257, 263, 264, 274, 275, 292, 296, 300, 302, 304, 306, 312, 313, 317, 331, 335—337, 339, 346, 348, 349, 355, 358, 365, 385
Sikkerhedsforanstaltninger i Varetægtsfængsels Sted ..... 172—176, 178, 179, 215
Sikkerhedsstillelse i øvrigt 222, 224, 369, 375
Skibs-Værneting 53
Skyldig, Sigtede erkender sig 5, 219, 269, 272, 302
Spørgsmaal til Nævningerne ..... 275—292
Standsning af Forfølgning 32, 35, 197, 211, 353
se ogsaa Frafaldelse.
Statskassen, Bøder og forbrudt Sikkerhed tilfalde 175, 405
Straffelovens § 7 omhandles i 33, 276
— § 16 — 2, 5, 57
— § 36 — 33
— § 38 — 2, 5, 57
— § 58 — 276, 390
— § 64 — 33
— § 70 — 33
— § 87 — 158
— § 103 — 158
— § 111 — 31
— § 117 — 130
— § 129 — 31
— § 130 — 31
— § 144 — 47
— § 159 — 32
— § 175 — 32
— § 180 — 31, 167
— § 208 — 31
— § 209 — 31
— § 212 — 35
— § 229 — 5
— § 254 — 32
— § 277 — 31
— § 278 — 31
— § 296 — 31
— § 299 — 2, 5, 6, 32, 57, 167
— Kap. 9—11 omhandles i 5
— Kap. 23—27 — 6
Straffe, særlige ..... 68, 71, 106, 113, 129 (jvf. 200), 135, 146, 286, 403
Stævnevarsel til Tiltalte 226
— - Vidner ..... 104, (jvf. 105)
Stævning ..... 81 ff., 151, 226
Stævningsmænd ..... 68, 81—86
Subsidiær privat Paatageret ..... 36, 367—375
Summarisk Behandling 302, 377

Sundhedskollegium 128
Suppleanter for Dommere 231
Suppleanter for Nævninger 259, 266
Supplering af Beviset paa Foranledning af Retten 251, 273, 330
Suspension af Nævningekendelse ..... 294 (jvf. 317)
Suspensiv Virkning, hvor vidt Ankemeddelelse har 326, 337
— — — Benaadningsansøgning har 388
— — — Genoptagelse har 364
— — — Kæremaal har ..... 347, (jvf. 16)
Syn og Skøn ..... 116—131
Særlig offentlig Myndigheds Paataleret 32, 34, 190, 366
Søforhør 406

Tavshedspligt, Nævningers 286
— , Retsvidners 68
Telegrafvæsnet 137
Tidspunkt for Fremsættelse af forskellige Indsigelser ... 15, 60, 241, 260, 262, 265, 270
Tilregnelighed, Sigtedes 128
Tilsidesættelse af fældende Nævningekendelse ..... 294 (jvf. 317), 297
Tilsigelse i Politisager 310
se i øvrigt Indkaldelse.
Tilstaaelse, Betydning m. H. t. Sagens Behandling 5, 219, 269, 272, 302
Tilstedeværelse, Parters, under Forundersøgelse 207
— — — Domsforhandling .... 232—236, 311—313, 331, 340, 344
Tiltale for Landsret ..... Kap. XXI
— for Underret ..... Kap. XXV og XXVI
Tingfæstning 202, 217, 254, 303
Tolk 79
Trykt Skrift, Beslaglæggelse af 133
Tvangsmidler over for Vidner ..... 106, 113 (jvf. 393)
— — Syns- og Skønsmænd ..... 127, 129 (jvf. 200 og 393)
— m. H. t. Tings Forevisning eller Udlevering 135
— til Fremtvingelse af Forpligtelser mod det offentlige 384

Ubekendte, Anholdelse af 156, 158
— Fængsling af 167
Udeblivelse, Forsvarerens under Domsforhandling ved Landsret 232
— Overanklagerens - — - — 232
— Retsvidners 68
— privat Sagsøgers 372
— Sigtedes 149, 155
— Syns- og Skønsmænds 127, 129
— Tiltaltes under Domsforhandling ved Landsret 234
— — i Politisager 312
— — ved Højesteret 331
— — ved Appel af Underretsdomme 340, 344
— Vidners 106
— Adgang til Genoptagelse efter 365
Udlandet, Danske i 54, 55
— Forbrydelse i 54, 55
— Forkyndelse i 87, 88
— Vidneførsel til Brug i 39
Udlænding, Anholdelse af 156, 158
— Fængsling af 167
Udmeldelse af Syns- og Skønsmænd ..... 116—121, 219
Udskrift af Retsbøgerne ..... 78 (jvf. særlig 157, 169, 209, 220 og 254)
Udstykning, Domsforhandlingens 240, 241, 299
Udsættelse af Domsforhandlingen, se særlig 229, 238, 241, 251, 257, 333
Udvidelse af Tiltalen 218
Udvisning af Retssalen 71, 236

Umiddelbarhed, se særlig 102, 131
Underrettens Kompetence 5
Underret, Domsforhandling ved — ..... Kap. XXV—XXVI
Underretsanklagere 26, 303
Undersøgelsesret ..... 4, 195, Kap. XX
— Dom ved 302, 377
Undladelse af Paatale 33, 194, 213
Undvigelse, Sigtedes 180, 234, 339
Uopsættelige Skridt, se Paatrængende Tilfælde
Upaaankelig 16, 39, 96, 97, 260, 337, 385

Vagabonder, Anholdelse af 156, 158
— Fængsling af 167
Valgt Forsvarer, alm. Regler ..... 38, 44—47
Varetægtsfængsel ..... 164, 165, Kap. XVII, 195, 211, 215, 389, 390
Vederlag til Forsvarere 49, 394
Vedtagelse af Bøde i Politisager 313, 337
Vidner, alm. Regler ..... Kap. XI
Votering ..... Kap. X
Værge for umyndige 5, 6, 38, 66, 302, 318
Værneting ..... 50—60, 203, 221, 222

Ægteskabs Omstødelse 2, 5, 57